ویرین فتوای شریف صورتیدر حالا روافض عجم دیارلری اوزرلرینه اهل اسلامدن هجوم ایدن عسکر ترک ملاعین
ملاعینی قهر ایدوب انلرک شهرلرینی سبی واسترقاق ایتدکلری جاریه لر مرتده حکمنده اولمالری کلمه دکیه وطئلری حلال
اولورمی الجواب اولماز کتبه الفقیر عبد الله افندی عفی عنه الان روافض عجم دیارلرندن کلن
جاریه لرینک بیع وشراسی جائزدر انلری لمس وتقبیل ووطی ایتمک جائزدر زیرا مرتده اولدقلری اجلدن ایمانه
کلدکلری جهتدن ایمدی باطله سندن رجوع ایدوب دین اسلامه کیروب وعقائد اهل سنتی قبول ایدرلرسه
ملک یمین ایله نکاحسز وطی ایتمک حلالدر وجائزدر هر برسی ایمانه کلدکده مذهب رافضیلردن وغیری
فرق ضاله لرینک سوء اعتقادلرندن دوندم ورجوع ایتدم ودین اسلامه کیروب عقائد اهل سنتی قبول
ایتدم الله بردر ورسولی محمد المصطفی حقدر خبر ویردیکی کرچکدر لا اله الا الله محمد رسول الله دیه لر وبعده مذکور اولان
مؤمن به متعلق مسئله لری تعلیم ایده لر زیرا بو مثللک هر بری فرق ضاله نک سوء اعتقادلرینی [illegible] در
ایمان اجمالی ذکر اولندقدن صکره تفصیلی دخی تعلیم ایده لر اولا که رب العالمین بو جاریه لرین هر برینه توفیقین رفیق
ایلیه امنت بالله بن الله تعالی یه اناندم ذاتی ذاتلره بکزمز داننده سکز صفات واردر سکزی دخی قدیمدر بو صفتلر
داننک نه عینیدر و نه غیریدر نکاح متعه مذاهب اربعه ده حرامدر امام مالک رحمة الله علیه مذهبنده جائزدر دیمک خطادر
وبلاندر عجم شاهی ویدکلری الله تعالی نینک بریوزی قاره قولیدر الله تعالی شراب ایچمکی وزنا ایتمکی ولواطه ایتمکی
وناحق یره مسلم قتل ایتمکی حرام ایلدی هر برشینک حسنی وقبحی شرعیدر عقلی دکلدر وملائکه ملکلر نوردن خلق اولنمشلر
حق تعالی نک قوللریدر ایچلرنده مقربلر و پیغمبرلر واردر پیغامبرلردن برکی حضرت جبرائیل حبیب اکرمه دخی کتوریده
امیندر صاغمزده وصولمزده حفظه ملکلری واردر وقبر ایچنده منکر ونکیر اولور ایکی ملک سؤالی حقدر وکتبه قرآن حق تعالی
نک کلامیدر حادث ومخلوق دکلدر سوره نورده عایشه رضی الله تعالی عنهانک حقنده نازل اولان ایتلره
اناندم وایمان کتوردم قرآنک ظاهری اوزره حمل ایتمک ممکن ایکن ظاهری اوزرینه حمل ایتمک کبی اکر
ممکن دکل ایسه تاویل صحیح ایله تاویل ایتمک حقدر ورسولمز محمد المصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم اخر زمانک
پیغمبری خاتم الانبیادر حضرت علی رضی الله پیغمبر دکلدر حق تعالینک بر ولی قولیدر پیغمبرلردن صکره افضل
ابوبکر الصدیق رضی الله عنه وبعده عمر الفاروق رضی الله عنه وبعده عثمان ذی النورین رضی الله وبعده علی المرتضی
رضی الله عنه دردر خلافتلری حقدر خلافتلری دخی بو ترتیب اوزره اولدوغنه اناندم ایمان کتوردم بونلردن
اصحابک جمله سی تابعینک جمله سندن افضلدر وتبع تابعین رحمهم الله قیامته دک کلن جمله اولدیکی جمله سنده
افضلدر بوانلرک صلحاسی ملکلرک پیغمبری اولمیانلرندن افضلدر ولینک مرتبه سی پیغمبرک مرتبه سنه وادنی
وبیلیر بو مرتبه سی ذره قدر که امر ونهی کندودن ساقط اوله دولایی صحیح اوله قدنصکر ظهور ایدن کرامت حقدر

عثمان افندی ٢

٢٩١٤

T. C.
İSTANBUL
Fatih K...phanesi
SAYI

والیوم الآخر عذاب قبر حقدر ثواب قبر حقدر وقبرک صقمسی حقدر هر کسک دفتری صاغندن وصولندن
ویرلمسی حقدر حق تعالی نک جمله قوللرینه واسطه سز سؤال ایلمسی حقدر بیوک گناه ایدوب توبه سز
اولن مؤمنلر حق تعالی مشیئتنده در دیلرسه عفو ایلمک حقدر و دیلرسه عدل ایدوب عذاب ایتمسی حقدر
وکوچک گناه ایچون دیلرسه عذاب ایتمک حقدر کفردن غیرینی بغشلامسی حقدر وبیوک گناهلر ایچون
شفاعت ایلملری حقدر وپیغمبرمزک محشر یرنده حوضی حقدر وصراط ومیزان حقدر جنت وجهنم
الان موجودلردر اهل جنت جنتده واهل جهنم جهنمده ابدی قالملری حقدر مؤمنلر جنتده الله تعالی
مکاندن منزه ایکن رؤیت حقدر وبالکلیه جبر دوشمشدر ومن الله تعالی هر بر قوله حق سبحانه وتعالی
اختیار جزئیه ویرمشدر خیر وشر ایشلمکه قابلیت ویرمشدر اگر خیر واگر شر ایشلدین کندولردر ایشلدن
باری تعالی در مثلا نماز قیلان کندولردر قیلدوران الله تعالی در یلان سویلین کندولردر
سویلدن الله تعالی در قول فعلینک خالقی دگلدر قول فعلنده مجبور دگلدر هر بر شیدکه انسانه
الندن صادر اولدقجه ایلی قدرت تحتنده در قدرة الهیه گوره مخلوقدر وقدرت عبده گوره
مکسوبدر بش وقت نماز فرضدر وجماعتله قلنمق سنتدر امام اولانک صالح اولمق
شرط دگلدر فاسقک امامتی جائزدر فاسق اولان آدم ایماندن چیقمز کفره گیرمز ابدست
الدقده ایاق یومق فرضدر چیپلاق ایاغه مسح ایتمک باطلدر شرطیله گیلان مستن اوزرینه
مسح ایتمک جائزدر تراویح نمازی قلمق سنتدر وجماعتله قلمق سنتدر ایمان اسلام شئ
واحددر ایکیسی دخی حبیب اکرمک جناب باریدن گتوردیگی وخبر ویردیگی شیئی دل ایله
اقرار وقلب ایله ایناندر دین وملت ایکیسی بردر پیغمبرمزک گتوردیگی شیلوک
ادیدر اهل سنت مذهبی حقدر یتمش ایکی فرق ضاله باطلدر اعتقادی کفر ایدنلر
یهودی ونصرانیدن اشددر زیرا مرتددر نه کسدکلری ییمز وقزلری نکاح ایله المز
اگر اعتقادی کفره ایرمدیسه اهل کبائر گبیدر تبدیع اولنور تکفیر اولنماز بو اعتقاد
اوزره وفات ایدرلرسه مشیئة الله ده در لر تقیه ایتمک باطلدر تقیه دیدکلری باشنک
سلامتی ایچون کمی گورسه سنده یم دیمکدر اگر یهودی واگر نصاری اولورسه ده
اهل قبله تکفیر اولنماز اگر رسول اکرمک گتوردیگی شریعتی اعتراف ایدوب خبر
ویردیگنی تصدیق ایدوب اصول دینک ضروری اولان مسائلندن

اتفاق ایدرلرسه مثلا عالمک حدوثی گبی کلیات وجزئیات معلوم خدا اولمسی گبی
وحشر جسمانی حق اولمسی گبی نه گوزل واگر اتفاق ایتمزلرسه اهل قبله دگلدر
حربی کافره ملحق اولوب کندولری قتل اولنوب مالاری اخذ اولنوب اولادلری وعیاللری
سبی اولنور نقدر طول عمرلرین طاعات عبادت ایله گچوررلرسه ده ربنا لا تزغ
قلوبنا بعد اذ هدیتنا وهب لنا من لدنک رحمة انک انت الوهاب

مسئله
قضاء الهی ایکی بولکدر
بری قضاء مبرم وبری
قضاء معلقدر

٢٨٤٥
٢٤٧
K. 2939

وما يهدي المجوس يوم النيروز من اطعمتهم
الى الشراف ومن كان بهم معرفة لا يحل اخذ
ذالك على وجه الموافقة معهم وان اخذه
لا على ذالك الوجه لا باس من البزازية

كفره طائفه پاسقاليه لوننده اشرافدن
اولان عمرو مسلمه قورمزی يمورطه وچورك اهدا
ايتدكده عمرو انلاره موافقت اوزره اخذ ايتميوب
كرما ومروت اخذ ايلسه باس وارميدر الجواب يوقدر
بهجة الفتاوى

Süleymaniye Kütüphanesi
Kısmı Fatih
Yeni kayıt No
Eski kayıt No 2845

كتاب مسالك السالكين في ترجمة اساس البراهين

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد بی حد • وشكر لا يعد • اول رحيم
واهب الامال • واول كريم فايض النوال •
اولان الله عظيم الشان ایچوندركه عقايد
اسلاميه • ومباحث كلاميه في تحقيقه
توفيق • لا سيما براهين قطعيه ايله ثابت
اولان ضروريات دينيه يه تدقيق جدير وحقيق

ايليوب عيون عقوللرى • وابصار بصا
يرلريمزى كحل يقين ايله مكحل ومجلى ايلدى •
ودرود عميم الورود • وصلوات غير
محدود • اول صاحب مقام محمود • وسنا
ازيال الكرم والجود • وباعث ايجاد لوح
وقلم • وسبب تكوين طوايف بنى آدم
مرغوب سكان فلك • ومطلوب انس وملك
• ثمره شجره اخلاق • وممدوح خلق وخلائق
رسول الثقلين • وامام الحرمين المحترمين •
وجد الشيخين والختنين • وجد الحسنين
الاحسنين • مسافر مسافه سبحان الذى

ايليوب

اسری • ومجاور حرم قاب قوسین او
ادنی • وخطیب منبر فاوحی الی عبده
ما اوحی • وعندلیب گلشن علّمه شدید
القوی • سلطان الانبیا • وبرهان لا
صفیاء • محبوب خدا شفیع روز جزا • محمد
المصطفی • صلّی الله علیه وسلّم فی الملاء
الاعلی نك • مرقد منور • ومشهد معطرلرینه
اهدا اولنور که • بز امت ضعیفه •
مسلك حقه سلوك ارشاد • وتمهید اساس
صلاح وسداد بنیاد • سببیله
حضیض تقلیددن اوج استدلاله عروج

وسجن ظن وشکدن باب یقینه ولوج
ایله بزی مکمّل ومعلّی ایلدی • ونسایم
تحیات ورضوان • وشمایم روح وریحان
• عندلیبان روضهٔ صحبت وتمکین • و
بلبلان دوحهٔ عشرت سید المرسلین •
اولان آل اطهار • وجار یار ابرار • وا
صحاب اخیار • وامّهات مؤمنین ومؤمنات
اولان ازواج طاهرات • ارواح طیبه
لرینه نثار اولنور که • هر بری حمایت دین
مبین • ورعایت سنن سید المرسلینده
سعی بلیغ • وجد بی دریغ ایتمشلردر •

انك ایچون اقتدا ایتم سپهرنك ستارلری
واهتدا ایتم اسمانك مهپاره لری ومشهور •
واشارت بشارت عنوان رضی الله عنهم ورضوا
عنه ایله معنون • ونشان علو شانلرینه
زینت • والذین معه اشداء على الكفار
رحماء بینهم تریهم ركعا سجدا یبتغون
فضلا من الله ورضوانا • ذلك مثلهم فی
التوریة ایله مزین ومحلی ایلدی اما بعد
جمیع ارباب ایمان واصحاب فهم وایقان
عندلرنده مسلم ونمایان • وبی ریب وبی
گمان درکه • اخرتك درد وهمی • اشق واشد

ومشقت والمی • انكی وانكددر • اگر
بعضینی ذكر ایلسك تحریری ظروف حروف
عیانده • وسطورده بو بیاندن صغمز •
عاقل ولانك خاطر عاطرنده بو امر خطور ایتدكجه
گریان اولور • وقطرات عبرات چشمه
چشمندن روان اولور • اگر رب رحیم
ومولای كریم صوچلری عفو • وگناهنی محو
وجوار رحمتنده جاه ویروب • مشاملك
نفحات انس ایله معطر ومقاملك لمعات نور قدس
ایله منور قلمق استرسك • راحت روح
وسرمایه فتوح • امتنه امهاتلرندن احن

وارحم اولان رسول اکرم • ونبی محترم •
سر خلقت سلسلهٔ مخلوقات • وسرچشمهٔ
اصناف موجودات • تیر رجاسی هدف اجابته
موصول • واکسیر دعاسی هر حالده مقبول
پیغمبر عالی مقام • رهبر اکبر دار السلام
مقصد اعاظم مشارق ومغارب • وکعبهٔ
حاجات اباعد واقارب • محمد المصطفی
صلی الله علیه وسلم فی الملأ الاعلی یه •
صمیم جاندن میل ومودت • وخدمت
شرع موجب عزتنده اقامت • وحکم جهان
مطاع وامر واجب الاستماعلری • نه منو ال

مطلب مدعای اهم

اوزره جریانی ایلدیسه اذعان وقبول ایله اولور
بو مدعانک اثباته دلیل • وادراک حقیقته
واضح سبیل وما آتیکم الرسول فخذوه
وما نهیکم عنه فانتهوا قول شریفیدر •
مبلغ احکام ملک علام • محمد علیه الصلوة
والسلام ملک الله تعالیدن بزه کتوردکی عقاید
اسلامیه • واحکام الهیه در • انلر ایله
وسیلهٔ غفرانه توسل • وذریعهٔ رضوانه
توصل اولنور • وعقاید اسلامیه ایکی
قسمدر • برقسمی ضروریه در • منکری
کافردر • ادله سی قطعیه اولدیغی ایچون

وقسمی اخری غیر ضروریه در • ادله سنك
دلالتده شبهه اولدوغیچون • علماء عظام
وفضلاء کرام • بو ایکی قسمی حاوید کتب
معتبره • وزبر مطوله ومختصره تصنیف
ایلدیلر • هر برلیسنك قدری جلیله •
وآثار جمیله در • قسم اولك ثبوتی ادله
ظاهره وباهره • وبراهین بادعه • قاطعه
ایله ثابت اولوب جاحدی اکفار وعاقبتده
نار جهنمه گرفتار اولمسی • اول دخی ضرو
ریات دینیه دن اولمغله شفقة للضعفا
من العباد • واسترحاما من رب العباد •

ورجاء
للعفو فی یوم التناد • عقاید دینیه نك
قسم اولنی بر کتابه درج • ونظم براهینده
مرتبه مقدوری خرج • ایلدم ایدی •
بحمد الله تعالی بر کتاب مستطاب اولدیکه
عیون اعیان مثالنی کورممش • وآذان اذهان
نظیرین اشتممش • عنوان ختامی مهر
تمامله معنون • وسیاق مساق کلام •
خلخال اختتام ایله مزین اولدیسه اساس
البراهین فی بیان ضروریات الدین نامیله •
موسوم اولمش ایدی • احبالریمزدن •
واخرت دوستلریمزدن • بعض ذوات مکرم

ووجود محترم • ادام الله في حياته •
وبقاه • الى كمالاته • رجا ايلديكه •
اساس البراهين • حتذ اتنده عرايس خيال
ونفايس مقالي متضمن • وفوايد مكتومه
وفرايد مكنونه‌ني مبيّن • لكن في الجمله
صعب ولمغلقه هر كس انتفاعدن عاجزدر
• واجراسه بقدر الانتفاع در • ترجمه‌يه
محتاجدر • حتى كبار وصغار • ومبتدي
ومنتهي‌يه • نفع عام اولوب سزده •
انتفاعدري مقداري منافع اخرويه • و
سعادت ابديه • وحصول حسن مآل •

وطيب حال وماله نائل اولاسز • من سئل
عن علم فكتمه الجمه الله بلجام من نار يوم
القيمة • خبر شريفنه ما صدق ولميوب
خير الناس انفعهم للناس سرّنه مظهر
اوله سز • وقتا كه حال بو مقال منوال اوزره
اولديسه • واما السائل فلا تنهر • واما
بنعمة ربك فحدث • منطوقيله عملا
عبارات سهله • والفاظ تركيه ايله تر
جمه شروع ايلدم • ونام ميمنت انجامني
مسالك السالكين • في ترجمة اساس
البراهين ايله موسوم ايلدم • اللهم احسن

مطلب اسم كتاب

عاقبتنا فى الامور كلها واجرنا من خزى
الدنيا وعذاب الآخرة • اساس البراهين
كتابمزى بر مقدمه و اون باب و بر خاتمه
اوزره ايلمش ايدك مقدمه ضرورة لفظنك ترتيب
لغتده • وعلم منطقده • وشرع شريفده
تعريفى بيانندهدر الباب الاول الله تعالى يه
متعلقه اولان عقايد بيانندهدر • اول
عقايد ضروريات دينيه دن اولدوغى حالده
الباب الثانى ملكلره متعلقه اولان عقايد
بيانندهدر ضروريات دينيه دن الباب الثالث
كتب سماويه • وصحف الهيه يه • متعلقه

اولان ضروريات دينيه بيانندهدر الباب
الرابع بزم سيدمز و پيغمبرمز و سندمز •
محمد عليه افضل الصلوة واذكى التسليمات
ايچون • واممه مرحومه سى ايچون ثابته اولا
امور متعلقه ضرورياة دينيه بيانندهدر
اول ضروريات قرآن عظيم الشان ايله •
ثابته در الباب الخامس قرآن عظيم الشان
ايله ثابته اولان مهلكاته متعلقه ضروريات
دينيه بيانندهاولوجيدر الباب السادس
قرآن عظيم الشان ايله ثابته اولان منجياته
• متعلقه اولان عقايد بيانندهاولوجيدر

الباب السابع قرآن عظیم الشان ایله
١٢٨
ثابته اولان اشیاء کثیرهٔ مختلفیه متعلقه
اولان عقاید دینیه بیاننده اولوجیدر •
الباب الثامن انبیاء عظام ورسل کرام ١٥٢
صلوات الله علی نبینا وعلیهم السلام
متعلقه اولان عقاید متعلق مسائل بیانندهدر
اول مسائل قرآن عظیم الشان ایله ثابته
اولان ضروریات دینیه دن اولوجی الباب
التاسع قیامت علامتلرینه متعلقه اولان ١٨٠
ضروریات دینیه بیاننده اولوجیدر •
اول ضروریات قرآن عظیم الشان ایله ثابته در

الباب العاشر قیامت کوننه متعلقه قرآن
١٨١
عظیم الشان ایله ثابته ضروریات دینیه
بیاننده اولوجیدر خاتمه قضا وقدر بیاننده ٢٣٢
اولوجیدر معلوم اوله که اسلام ایکی •
نوعدر • اولکیسی ظاهردر • اهل اسلام
بیننده نشو ونما ایله اولور • وابوین •
مسلمینه تبعیت ایله • یاخود اسلام •
ممالکنده بولنمق ایله اولور • ایکنجیسی
کامل دربیان ایله ثابت اولور • واسلام
کامل ایکی قسمدر • اولکیسی اعلادر
ایکنجیسی ادنادر • اعلی اولان فخر عالم علیه

الصلوة والسلام ملائكة الله تعاليدن كتور
دكى شيلرك جميعسنى تصديق يله واقرار
ايله تفصيلا بيا ندر • ادنى اولان رسول
الله عليه الصلوة والسلام كتوردكى
شيلره تصديق واركن اول شيلرى •
تفصيلا بيانه قادر دكل • اما اجمالا بيانه
قادردر • اول كمسنه مؤمندر • وايمان
معتبردر • اويله اولنجه اجمال كافيدر
دين محمديده حرج مدفوع اولدوغنه
بناء • اينجون بز معشر اهل ايمان درزكه و
واجبا ولازم استيصافدر • يعنى بيان طلب

زيرا التفصيل شرط الكمال [illegible] درر

ايدرز • عا يقدن عقايددن فلان
شيئ فرض دكلمدر • اكر نعم درسه مؤمن
اولور • مثلا الله تعالينك مؤمنلره معر
فتى واجبا ولازم صفتلردن سؤال •
ايدرز • درزكه الله تعالى شو صفتلر
ايله موصوف اولدوغنه شهادت ايدرز
• وايمانندن سؤال ايدرز • درزكه ايمان
ندر • وصفت ندر • ورسول الله عليه
• الصلوة والسلامدن سؤال ايدرز
درزكه فخر عالم عليه الصلوة والسلام
رسولمدر • اكر بو سؤال تركه جواب نده

انلر ایچون امام محمد دیدیکه
بر صغیره قبل اهل اسلام بیننده
نشأت ایلسه ذکر اولنان شیلردن
بعد البلوغ سئوال اولندقده جواب
قادر اولمسه نکاحی فساد ایله حکم ایدرز بانه اولور یعنی •
منه

نعم درسه اول کمسه مؤمندر • کمال
پاشازاده رحمة الله علیه تغییر تنقیح
اسمیله مسمی اولان کتابنده ذکرکه •
الله تعالینک قرآن عظیم الشانده فامتحنوهن
قول شریفنده مراد شریفی بحق بودر • انک
ایچون منلا خسرو درات و مرقات اسمیله
مسمی اولان کتابلرنده ذکرکه • اسلام رسول
الله علیه الصلوة والسلامک کتوردکی
شیلرک جمیعسنی قلب ایله تصدیق ولسان
ایله اقراردر • ولو اجمالا • وقتا کیم حال
بو منوال اوزره اولدیسه • بز ذکر ایلدیکمز

شیلر

۱۱

شیلر ایله ثابت اولدیکه ضروریات دینینک
علمی و اعتقادی اسلام دعواسی ایدن
هر کسه فرض اولور • شو قدر وار که ضروریات
دینیه یی • علی سبیل التفصیل اعتبار اتمکده
حرج عظیم واردر • اویله اولنجه اول
ایمانده اجمال کفایت ایدر • رسول الله علیه
الصلوة والسلامک کتوردکی شیلرک
جمیعسنی تصدیق اتمکلک ایله ایچون بعد
الاستیصاف نعم ایله اکتفا اولندی •

مطلب تعریف الضرورة لغة وشرعا

مقدمه

معلوم اوله که ضرورت لغتده صاحب

قاموسك يازدغنه كوره حاجت معناسنه در
اما منطقيين اصطلاحنده ضرورت جهة
قضيه اولمق وار • اولممق وار • اكر جهة
قضيه اولورسه بوكه حال جهة قضيه
معتبرك نسبه خارجيه يه كيفيتا اعتبار •
ايلدوكي شي اوزرينه دلالت ايدن لفظدر •
كرك عيني اولسون • ياخود اعم اولسون
ياخود اخص اولسون • ياخود مباين اولسون و
وجهتك ماده يه اصلا مطابقتي واجب
دكلدر • عند القدما • كل انسان •
حيوان بالامكان العام مثلي • اما متاخرينه

كون مطابقت واجبدر • ضرورتك معناسي
نسبه خارجيه نك وجوبي ولزومي در •
ذات موضوعك وجود شرطيله • بعض كره
ضرورت وجود النسبة مطلقا يه • اي لا
بشرط شيء اطلاق اولنور • مثالي الله
حي بالضرورة • اكر ضرورت جهة قضيه
اولمز ايسه • اكتسابي مقابله سنده
استعمال اولنورسه معناسي تحصيل مخلوقه
مقدوري اولمين شيدر • اكر استدلالي
مقابله سنده استعمال اولنورسه معناسي
فكرسز ونظرسز ودليلسز حاصل اولان

شیدر • اما بدیهی مجرد عقلك اثبات •
ایلدیكی شیدر • اویله اولنجه بدیهی
ضروریدن اخصدر • نیتكم قاضی عضد
الدین مواقفده بویلجه بیان ایلدی • اما
ضرورت شرع شریفده كتاب الاتقان • فی
احكام الاسلام والایمان اسمیله •
مسمی اولان كتابده ذكر اولندوغنه كوره
دیندن اولدوغی مشهور اولان شیلردر •
بر حیثیتله كه نظر واستدلاله احتیاج
اولمقسزین عامه انی بلور • سعد الدین
التفتازانی • دخی شرح مقاصدده بویله

تعریف ایلدی • بعضلر دخی ضرورت
بر امری نفس الامرده اولدوغی وجه اوزره
جزم اتمكه الله تعالینك الجا اتمسیدر •
الله تعالی اول جزمی رفع اتمك مراد ایلسه •
رفعه قادردر • اما عبد قادر دكلدر •
یعنی سما فوقمزده وارض تحتمزده اولدوغی
جزم ایلدك • اگر بو جزمی رفع اتمك مراد •
ایلسك قادر اولامیوز • اما الله تعالی قادردر
طریقۀ محمدیه شرحی كنوز الرموزده دخی بویله در

مطلب فیما یتعلق بالله تعالی

باب اول

الله تعالی یه متعلقه اولان عقاید بیاننده

اول عقاید ضروریات دینیه دن اولدیغی
حالده معلوم اولدیکه عالمی خلق وایجاد ایدن
انجق الله تعالیدر • یعنی شول ذات واجب
الوجوددرکه • انک وجودی کندیدندر
غیریدن دکلدر • اصلا برشیئه محتاج د
کلدر امام فخر الدین الرازی وغزالی وغیر
یلری دیدیلرکه الله تعالینک وجودی •
بدیهیدر • اصلا نظره محتاج دکلدر
زیرا کافرلرک جاهللری صانع عالمک
وجودنده شك ایدیجی دکللردر • انلرک
کافر اولملری دکلدر • الا الله تعالیدن

غیری الهلر واردر دیدکلری ایچون بودعوینک
برهانی الله تعالینک قول شریفیدر • افی الله
شك فاطر السموات والارض • یعنی یری
وکوکلری خلق وایجاد ایدن الله تعالینک
وجودنده شك وارمیدر • شك ولمق
امر منکردر ودخی الله تعالینک ولئن سألتهم
من خلق السموات والارض لیقولن الله
قول شریفی • یعنی حبیبم یا محمد اکر کافرلره
سن سؤال ایلسک سموات وارضی کیم
یراتدی • کافرلردر الله تعالی یراتدی
ودخی الله تعالینک ما نعبدهم الا لیقربونا

الى الله زلفى • قول شريفى • يعنى كافرلر
درلر • بزلر اوثان واصنامه عبادت
ايتميوز • الا اوثان واصنام بزى الله
تعالى يه يقين قلمق اجليچون عبادت ايدرز
ودخى الله تعالينك هؤلاء شفعاؤنا عند الله
قول شريفى يعنى كافرلر درلر • بزم عبادت
ايلديكمز اوثان واصنام • الله تعالينك
عندنده بزم شفيعلريمزدر • الله تعالينك
وجود شريفى بديهي اولدوغيچون بعضلر
الله تعالى يى اثبات ايتمك ايچون بحث اولنمدى
بلكه توحيد وغيرلرى ايچون بحث اولندى

ضروريات دينيه دن بريسى دخى الله تعالينك
وجودى واجبدر • يعنى ممكن الوجود دكلدر برهانى
اكر وجود بارى جايز الوجود • يعنى ممكن
الوجود اولسه سائر مخلوقات جملسندن
اولمق لازم كلوردى • وعالمى محدث وخالق
اولمغه صلاحيتى اولمزدى • برهان ايله
ثابت اولديكه الله تعالينك غيرى خالق
يوقدر ضروريات دينيه دن بريسى دخى
الله تعالى واحددر • برهانى لو كان
فيهما آلهة الا الله لفسدتا قول شريفى •
يعنى سموات وارضده الله تعاليدن

غيري الهلر اوليدي • كوكلر و يرلر انتظامدن
چقرلر ايدي • بو آيت كريمه ايله برهان
تمانعه اشارت اولنمشدر • و دخي انما الله اله
واحد قول شريفي • يعني الله تعالى دكلد
• ابحق معبود واحددر • اندن غيري •
تكري يوقدر • و نجه براهين قطعيه‌لر ايله
وحدت باري ثابتدر • ضروريات دينيه‌دن بريسي
دخي الله تعالى قديمدر • يعني وجود •
شريفنك ابتداسي يوقدر • برهاني الله •
تعالى كر حادث و مسبوق بالعدم اوليدي
وجود شريفي غيريدن اولمق لازم كلور •

وجودي غيريدن اولنجه واجب الوجود
اولمق لازم كلور • حال بوكه برهان ايله
سبقت ايلديكه • الله تعالى واجب •
الوجوددر • ضروريات دينيه‌دن بريسي
دخي الله تعالى صفات ذاتيه • و افعاليه
و سلبيه • و نفسيه • و متشابهات
ايله متصف اولمقلغيدر • برهان شرع
شريفنك بو صفاتيله ورودي مع هذا
بداهة عقل حكم ايديجيدركه • عالمي
بو اسلوب بديع و نظام محكم اوزره
و عالمك مشتمل اولدوغي افعال متقنه

ونقوش مستحسنه ایله خلق وایجاد ایدن
اولمز • الا بو صفاتیله اولور • الله تعالی
صفتلرنك تفصیلی فن كلامده اولان
كتب مطوله دن طلب اولنور اما
تعذیب • وتنعیم • وغضب • ورضا
وبونلرك امثالی صفات فعلیه ده داخلدر
باشقجه ذكره حاجت یوقدر ضروریات
دینیه دن برسی دخی الله تعالینك اسماء
الحسنی ایله مسمی وملقبی در • اول
اسماء الحسنی طقسان طقوزدر ودخی الله
تعالی طقسان طقوزدن ماعدا قرآن •

عظیمده وارده اسما ایله مسمی در •
كافی • ومحیط • وفاطر • ورفیع
وشدید العقاب • وقابل التوب • وغافر
الذنب • وغیریلری كبی • برهان • ولله الا
سماء الحسنی فادعوه بها • آیتیدر یعنی
الله عظیم الشان ایچون اسماء الحسنی
واردر • انلر ایله الله تعالی یه دعا ایدك
سزلر ای مؤمنلر ضروریات دینیه دن برسی
دخی الله تعالی جوهر ولمقدن منزهدر •
برهان جوهر جزء لا یتجزی نك یعنی نقسامی
قبول ایتمین جزءك اسمیدر • ومتحیزدر •

وجسمدن جزدر • الله تعالى بوندن •
متعالى ومقدسدر ضروریات دینیه دن
بریسی دخی الله تعالى عرض اولمقدن منزهدر
یعنی الوان واكوان • وطعوم وروایح •
اولمقدن مقدسدر • برهان عرض بذاته
قائم اولامز • بلكه كندوی قائم قلادر •
بر محله محتاجدر • وقتاكم عرض محتاج
اولدیسه عرض ممكن اولور • برهان ایله
ثابت اولدیكه الله تعالى واجب الوجوددر
• بر دلیلله بودر كه عرضك بقاسی ممتنعدر
الله تعالى بقا ایله متصفدر • اویله

بقا كه استمرار وجود وعدم زوالدر •
ضروریات دینیه دن بریسی دخی الله تعالى
جسم اولمقدن منزهدر • برهان اهل سنت
عندنده جسم بر ممكن موجوددر كه بذاته
قائم اولور وانقسامه قابل اولور • اول
انقسامدن كرك بر جهتده اولسون خط
• جوهری كبی وكرك ایكی جهتده اولسون
سطح جوهری كبی • وكرك اوچ جهتده اولسون
• غالب اجسام كبی • معتزله عندنده
جسم بر جوهردر كه انك ایچون طول وعرض
• وعمق واردر • مشهور اولان بودر

والحاصل جسم اهل سنته نورن ممکندر •
ومعتزله یه کوره جوهردر • حال بوکه الله
تعالینک ممکن و جوهر اولمقدن تنزهی برهان
ایله سبقت ایلدی ضروریات دینیه دن
برسی دخی الله تعالی مصور اولمقدن یعنی
صورت و شکل صاحبی اولمقدن منزهدر
• برهانی صورت و شکل جسملرک خوا
صندندر • صورة و شکل جسملره •
کیفیات و کمیات واحاطة الحدود
والنهایات واسطه سیله حاصل اولور
الله تعالی جسمدن و خواصندن مقدسدر

ضروریات دینیه دن برسی دخی الله تعالی
حد و نهایت صاحبی اولمقدن مبرادر •
ضروریات دینیه دن برسی دخی الله تعالی
کمیات متصله یه و کمیات •
منفصله یه محل اولمقدن منزهدر • کمیات
متصله مقدارلر کبی • وکمیات منفصله
عددلر کبی ضروریات دینیه دن برسی
دخی الله تعالی ابعاض واجزا • و بوایکسندن
مرکب اولمقدن مقدسدر • بو ضروریات
دینیه ء ثلاثه نک برهانی بو اوجندن هر
برنده وجوبه منافی اولان احتیاج واردر •

بو مقاماتک تفصیلی و تحقیقی
حکمت کلامیه بیلنمه سنه متوقفدر
منه

الله تعالى غنى عن العالمين در ضروريات
دينيه دن برسى دخى الله تعالى متناهى
اولمقدن منزهدر • برهان زيرا متناهى
مقدارلرك وعددلرك صفاتيدندر •
ضروريات دينيه دن برسى دخى الله تعالى
لون وطعم ورايحه وحرارت وبرودت
ورطوبت • ويبوست وساير كيفيتلر ايله
موصوف اولمقدن مقدسدر • برهان زيرا
كيفيت جسملرك صفتلرندندر
• ومزاجك وتركيبك توابعندندر • الله تعالى
بونلردن منزهدر ضروريات دينيه دن برسى

دخى الله تعالى زوجاتدن ومملوكاتدن •
واولاددن وعونه دن وناصرلردن •
منزهدر • برهان زيرا بو ذكر اولنان •
شيلر جسملرك خواصندندر • ومعا
ونته محتاجلك لوازمندندر • الله تعالى
ذاتنده وصفاتنده بردر • جمله دن
مستغنى در • كمسه يى طوغرمدى •
وكمسه دن طوغمدى • وبر احدك
ايچون نظير وشبه اولمدى • وزوجه
وولد اتخاذ ايتمدى • وجمله عالملردن
غنى ومستغنيدر • ضروريات دينيه دن

برسی دخی الله تعالی مکاننده تمکّندن
منزهدر • برهان زیرا تمکن بر بعدك بعد
اخری موهومده یاخود متحققده نفوذ
ذندندن عبارتدر • اول بعد اخره مکان
تسمیه ایدرلر • بعد امتداددن عبارتدر
• اول امتداد جسم ایله قائمدر • یاخود
خلانك وجودنی قائللر عندنده بنفسه
قائمدر • الله تعالی امتداددن ومقداردن
منزهدر • زیرا امتداد مقدار تجزی
وانقسام مستلزمدر • الله تعالی •
امتداددن ومقداردن منزه اولدوغی کبی

بو مقام علم حکمت بیلنلرك
تحقیقیدر معلوم مله دیدی
منه

لازمی اولان تجزی وانقسامدن دخی •
مبرادر ضروریات دینیه دن برسی
دخی الله تعالی ذات اجل اعلاسی اوزرینه
زمانك جریانندن منزهدر • برهان زمان
متجدددن عبارتدر • اول متجدد ایله
متجدد اخر تقدیر اولنور • الله تعالی
تجدددن منزهدر ضروریات دینیه دن
• برسی دخی الله تعالی مماثلدن مقدسدر
برهان الله تعالینك حقیقتی سائر حقائقه
مغایره در • مغایره مماثلتی نفی ایدر •
ضروریات دینیه دن برسی دخی الله •

تعالینک علمندن وقدرتندن برشی •
خارج دکلدر • برهانی الله تعالینک
علمنک عمومنه وقدرتنک شمولنه دلالت
ایدن نصوص قطعیه لردر • الله تعالی
بیورر • ان الله بکل شیء علیم •
وینه الله تعالی بیورر • وهو علی کل شیء قدیر
یعنی الله تعالی هرشیئی بلور • وهرشیئه
ممکنه قادردر • مع هذا • بعض شیئی
بلمملک • وبعض شیدن عجز نقصاندر
ومخصصه احتیاجدر • الله تعالی
نقصاندن واحتیاجدن علو کبیر ایله

متعالیدر ضروریات دینیه دنبرسی
دخی الله تعالی علم غیب ایله منفرددر
الله تعالیدن غیری غیبی عالم یوقدر •
برهانی الله تعالینک وعنده مفاتح
الغیب لا یعلمها الا هو قول شریفیدر
یعنی مفاتح غیب انجق الله تعالینک
عندندهدر اولوجیدر • مغیباتی بر احد
بلمز • الا انجق الله تعالی بلور ضروریات
دینیه دنبرسی دخی جمیع اشیانک
خالقی الله تعالیدر • خصوصا افعال
عبادک ایمان • وکفر • وطاعت •

وعصیانی جملسنک خالقی وخلاقی علیمدر •

برهانی الله تعالینک الله خالق کل شیء قول شریفی

ودخی والله خلقکم وما تعملون • قول شریفیدر

یعنی الله تعالی هرشیئک خالقیدر • سزی

وعملکزی خالقدر ضروریات دینیه‌دن

برسی دخی الله تعالینک • یضل به کثیرا • ویهدی

به کثیرا قول شریفیدر • یعنی الله تعالینک

قرآن عظیم سببیله جوق کمسه‌یی اضلال ایدر •

وجوق کمسه‌یی هدایت ایدر • ضروریات

دینیه‌دن برسی دخی الله تعالی مراد ایلدیکی

کمسنک شرکدن ماعدا صغایرنی وکبایرنی توبه

الله تعالی هدایت وضلالتی خالقدر
برهاندر

ایله وتوبه‌سز مغفرت ایدر • برهانی الله تعا

لینک • وانی لغفار لمن تاب ودخی غافر الذنب

ودخی ان الله لا یغفر ان یشرک به ویغفر مادون

ذلک ودخی ان الله یغفر الذنوب جمیعا • انه

هو الغفور الرحیم • قول شریفی • یعنی الله

تعالی زیاده مغفرت وزیاده رحمت ایدیجیدر

ضروریات دینیه‌دن برسی دخی الله تعالینک

رسللر رسالدر • اول پیغمبرلر الله تعالینک

کرمی ایله تبشیر وعذاب ایله انذار ایدیجیلردر •

ونا سنه امور دینیه‌دن واحوال دنیادن •

محتاج اولدقلرنی بیان ایدیجی اولدقلری حالده

کناهلرک جمیعسنی مغفرت ایدر
زیرا الله تعالی

ایله

والله تعالی اول پیغمبرلری عادات مخالفه
معجزات ایله تأیید ایلدی • برهانی الله تعالینك
رسلا مبشرین ومنذرین قول شریفیدر • یعنی
الله تعالی پیغمبرلر ارسال ایلدی • اول
پیغمبرلر ثواب ایله تبشیر وعذاب ایله تخویف
ایدیجی اولدقلری حالده ضروریات دینیه دن
برسی دخی الله تعالی حاجتلری وقضا ومقصودلری
روا ودعواتی اجابت ایدیجیدر • برهانی
الله تعالینك ادعونی استجب لكم قول شریفیدر
یعنی ای قوم بن رفیع الدرجات وقاضی
الحاجاتم دعا ایدوك • اگر دعا ایدرسكز •

بن سزه استجابت ایدرم ودخی الله تعالینك
امن یجیب المضطر اذا دعاه قول شریفیدر •
یعنی مضطر اولان دعا ایلدكده اكا كیم اجابت
ایدر • بندن غیری مضطره اجابت ایدن وارمیدر
یوقدر ودخی الله تعالینك اجیب دعوة الداع
اذا دعان قول شریفیدر • یعنی دعا ایدنك
دعاسنه بن اجابت ایدرم ضروریات دینیه دن
برسی دخی الله تعالی حی اولانلری اولدردر •
صكره احیا ایدر • وهركسه خصال حمیده
وافعال ذمیمه سی اوزره جزا ایدر • برهانی
الله تعالینك كل نفس ذائقة الموت

یعنی هر نفس موتڭ ارەسنی دادیجیدر ودخی
قل یحییها الذی انشاها اول مرة • یعنی حبیبم
یا محمد چورومش کمکلری کیم احیا ایدر دینلره
دیسن • اولاکم انشا و ایجاد ایلدیسه ینه اول
احیا ایدر ودخی الله تعالی فمن یعمل مثقال ذرة
خیرا یره • ومن یعمل مثقال ذرة شرا یره • قول
شریفیدر • یعنی شول کمسنه که ذره مقداری
خیر اشلیه جزاسنی کورر • شول کمسنه که ذره
شر اشلیه جزاسنی کورر • بر کمسنه نڭ عملی
خیر و شر ضایع اولمز • جزاء شر ایله مجزی •
اولور • الله تعالی یه متعلقه ضروریات دینیه

دن

ولنا قیل الناس مجزیون باعمالهم ان خیرا فخیر وان شرا فشر

بو

٥

مطلب فیما یتعلق بالملائکة

بو مقدار موفق اولانه کافیدر •

ایکنجی باب

ملائکه متعلقه ضروریات دینیه بیاننده
اولوجیدر معلوم اوله که اهل حق مذهبنده
ملائکه متحیزه در • و اجسام لطیفه در
و اشکال مختلفه شریفه ایله تشکله قادر
و افعال شاقه قویه لودر ملائکه متعلقه
ضروریات دینیه دن بری دخی بودر که •
بعض ملك واردر که • الله تعالی انی ایکی قنادلو
خلق ایلدی • و بعضنی اوچ و بعضنی •
دورت قنادلو خلق ایلدی • برهانجا عل

الملائكة رسلا اولی اجنحة مثنی وثلاث
ورباع قول شریفیدر • یعنی الله ملکلری
رسل قلیجیدر • اول ملکلر قنادلر صاحبی اول
قنادلر ایکشر ایکشر دخی اوچر اوچر دخی
دوردر دردر ضروریات دینیه دن بریسی
دخی ملکلر اوامر ونواهیده • الله تعالی یه
مطیعلردر برهان لا یعصون الله ما امرهم
ویفعلون ما یؤمرون قول شریفیدر • یعنی
ملکلر الله تعالی کندیلره امر ایلدوکی شیلردن
الله تعالی یه عاصی اولمزلر ودخی یسبحون
اللیل والنهار لا یفترون قول شریفیدر •

وامر اولندقلری شیلری ایشلرلر • صح

یعنی

یعنی ملکلر کیجه وکوندز الله تعالی یه تسبیح
ایدرلر • اصلا انلره فتور کلمز ضروریات
دینیه دن بریسی دخی ملکلرک کثرتیدر •
برهان وما یعلم جنود ربک الا هو قول شریفیدر
• یعنی حبیبم یا محمد سنی تربیه ایدوب کماله
ایرشدرن خلاق جهان • ورزاق انس وجان
اولان الله عظیم الشانک ملکلرینک عددینی
کمسنه بلمز • الا انلری خلق ایدن خلاق بلور
• ضروریات دینیه دن بریسی دخی عرش عظیمی
کوترن ملکلردر • برهان ویحمل عرش ربک
فوقهم یومئذ ثمانیة قول شریفیدر • یعنی یا محمد

سنک ربک عرشنی قیامت کوننده سکز
ملائکه قوللرنده کتوردرلر • عرش عظیمی
کتوردن ملکلرک عددینک منکری کافر اولاز
ضروریات دینیه دن دکلدر • زیرا
انلرک عددلرنده ایکی قول واردر •
اولکیسی درتدر • قیامت کونی اولدقده
سکز اولور • بو قولی مفسرلردن چوق
کمسنه حکایه ایلدیلر • ایکنجیسی الآن
سکزدر ضروریات دینیه دن برسی دخی
الله تعالینک بعض ملکلری عرشک •
اطرافنده حافوندرلر • برهانی و تری

الملائکة حافین من حول العرش قول شریفیدر
• یعنی یا محمد حبیبم عرشک اطرافنده حافین
اولان ملکلری کورسن ضروریات دینیه دن
برسی دخی ملکلرک اکابرلریکه جبرائیل و
میکائیل و اسرافیل • و عزرائیلدر •
صلوات الله علی نبینا و علیهم • اما جبرائیل
رسالت و علم و وحی صاحبیدر • و سمواتده
مطاعدر • برهانی الله تعالینک • علمه
شدید القوی قول شریفیدر • یعنی قرآن
عظیم الشانی فخر عالمه شدید القوی اولان
جبریل امین تعلیم ایلدی • و دخی الله تعالینک

انه لقول رسول كريم • ذي قوة عند ذي
العرش مكين • مطاع ثم امين قول شريفيد
يعني قرآن عظيم جبرئيل امينك قوليدر • او
قول الله تعاليدن نقل ايدر • جبريل قوة صاحبيد
• عرشك صاحبنك عندنده قدر و شرف
صاحبيدر • ملائكه لر اچنده مطاعدر •
وحي اوزرينه اميندر • واما ميكائيل عليه
السلام رزقلر و غدالر صاحبيدر • يعني
انلره موكلدر • واما اسرافيل عليه السلا
صاحب الصوردر • جسم شريفنك بيوكلكني
انجق الله تعالي بلور • واما عزرائيل عليه

السلام قبض ارواح صاحبيدر • انكچون
ملك الموت تسميه اولندي ضروريات
دينيه دن بريسي دخي شول ملكلردركه رزقلري
و يغمورلري و غيريلري بين العباد و البلاد
تقسيم ايدرلر • برهان فالمقسمات امرا •
قول شريفيدر ضروريات دينيه دن بريسي
دخي ملائكهء جنتيدر برهان والملائكة
يدخلون عليهم من كل باب • سلام
عليكم بما صبرتم فنعم عقبى الدار • قول
شريفيدر • يعني الله تعالينك ملكلري •
اهل جنتا وزيارتلرينه هر بابدن داخل اولورلر

ودیرلر الله تعالینك سلامی سزك اوزرلرینكزه
اولسون • دنیاده صبر یكز سببیله عقبی
الدار اولان جنتنه كوكدر ضروریات
دینیه دن برسی دخی ملائكه عذابدر •
انلر نارك خازنلریدر • انلره زبانیه دینلور
غلاظ وشداد درلر • الله تعالینك امر ایلدوكی
شیلرده عاصی اولمزلر • وامر اولندقلری
شیلری ایشلرلر • برهان وما جعلنا اصحاب
النار الا ملائكة قول شریفیدر • یعنی جهنم
كافرلره ومجرملره عذاب ایدنلری بن
عظیم الشان قلمدم الا ملائكه قلدم •

ودخی الله تعالی بیوردر • سندع الزبانیة
بن عظیم الشان جهنمده اولان زبانیه یی چا
غررم • كافرلری جهنمه چكمك ایچون • اول
ملكلرك رئیسی مالكدر • صلوات الله علی نبینا و
وعلیه • برهان ونادوا یا مالك لیقض علینا
ربك قال انكم ماكثون قول شریفیدر • یعنی
اهل جهنم ندا ایدوب درلر یا مالك سنك
ربك بزم اوزریمزه قضا ایلسون • مالك
بیورر البته جهنمده مكث ایدیجیسز ضروریات
دینیه دن برسی دخی بنی ادمه موكل اولان ملكلر
دركه انلر حفظه در • برهان اذ یتلقی المتلقیان

عن اليمين وعن الشمال قعيد ما يلفظ
من قول الا لديه رقيب عتيد قول شريفيدر
يعنی انسانلر قولی سويلمز الا انك عندنده
صاغنده وصولنده كوزدجی ملكلر واردر
ودخی الله تعالى بيوردر وان عليكم لحافظين
كراما كاتبين يعلمون ما تفعلون
يعنی تحقيق سزلك اوزريكزه سزلك اعمالكزی
حفظ ايدیجی ملكلر واردر اول ملكلر الله
تعالينك عندنده كرام اولدقلری حالده
وسزلك اشله دكلريكزی بلورلر ويازرلر و
حفظه ملكلرينك عددلرنده اختلاف اولندی و عند

عددلری ضروريات دينيه دن دكلدر
ضروريات دينيه دن برسی دخی شول ملكلر
دركه خلقك صفوف كبی صف طوتمشلردر
برهان والصافات صفا قول شريفيدر
يعنی الله تعالى بيوردر شول طوايف ملائكه يه
قسم ايدرمكه انلر صف صف طوريجيلردر
والله تعالينك امرينه منتظره اولدقلری حالده
ضروريات دينيه دن برسی دخی شول ملكلردر
كه بولوتلری زجر والله تعالينك
مراد شريفی اولان محله سوق ايدرلر برهان
فالزاجرات زجرا قول شريفيدر يعنی شول

ملكلركه انلر سحاب جراد الله اولان مكانه
سورلر ضروريات دينيه دن برىسى دخى
رعد اسميله مسمى اولان ملكدر • برهان
ويسبح الرعد بحمده قول شريفيدر • يعنى
رعد اسميله مسمى اولان ملك الله تعالى يه •
حمده ملتبس اولدوغى حالده الله تعالى يى
صفات نقايصدن تنزيه ايدر ضروريات
دينيه دن برىسى دخى شول ملكلردركه الله •
تعالى نك كتابنى تلاوت ايدرلر • برهان فالتاليات
ذكرا قول شريفيدر • يعنى شول ملكلركه انلر
كتب منزله يى اوقورلر ضروريات دينيه دن

برىسى دخى شول ملكلردركه كافرلرك •
روحلرينى نزع ايدرلر • برهان والنازعات
غرقا قول شريفيدر • يعنى الله تعالى
شول ملكلره قسم ايدرمكه كفارك
ارواح خبيثه لرينى اقاصى بدنلرندن نزع
ايدرلر ضرورياة دينيه دن برىسى دخى
شول ملكلردركه مؤمنلرك ارواح طيبه لرينى
رفق ايله اخراج ايدرلر • وبجادل اعماقندن
شى اخراج ايدن دالجديكى اخراج ازو احده
دالرلر • كفارك ارواحيله ناره •
ومؤمنلرك ارواحيله جنته سبقت ايدرلر

ارواح كفاره امر عقابى و ارواح
مؤمنه ثوابى تدبير ايدرلر • برهان و
النّاشطات نشطاً • والسّابحات سبحاً
فالسّابقات سبقاً • فالمدبّرات امراً •
قول شريفيدر • معناسى ذكر اولونان در
ضروريات دينيه دنبرسى دخى روح اسميله
مسمّى اولان ملكدر • برهان يوم يقوم
الرّوح والملائكة صفّاً قول شريفيدر
• يعنى روح اسميله مسمّى اولان ملك
وساير ملكلر صف اولدوغى قايم اولد
قلرى كونده بركمسه تكلّمه قادر اولمز •

الّا شول كمسه تكلّمه قادر اولوركه •
رحمان اولان مولى تكلّمه اذن ويره •
ملكلردنبرسى دخى شول ملكدركه ولد
رحمنده ايكن نفخ روحه موكلدر •
بو ملك قرآن عظيم ايله ثابت دكلدر • بلكه
دليلى مسلم رحمه الله تعالى عبد الله بن مسعود
رضى الله عنه دن تخريج ايلدوكى حديث
شريفدر • رسول الله صلى الله تعالى عليه
وسلم بيوردى • سزلردن بريكزك خلقى
بطن امده تمام اولور • بعده الله تعالى
برملك ارسال ايدر • اول ملك ولده •

روح نفخ ایدر. ملائکهء عظام حقلرنده
بو قدر بیانده کفایت واردر. شول کمسه
ایچون الله تعالی نی نوم غفلتدن ایقاظ ایلدی

اوچنجی باب

مطلب فیما یتعلق بالکتب السماویه

کتب سماویه وصحف الهیه یه
متعلقه اولانکه الله تعالی ضروریات
دینیه بیانده در. معلوم اولکه الله تعالی
کتب وصحف انزال ایلدی. حتی قوللر کتب
وصحف ایله مقصود اهم اولان شیء
معرفته توسل ایلیوب. وموجبلریله عمل
سببیله مطلوبا تمه نائل اولورلر.

برهان الله تعالینک نزل علیک الکتاب بالحق
مصدقا لما بین یدیه وانزل التوریة والانجیل
من قبل هدی للناس وانزل الفرقان قول
شریفیدر. یعنی الله تعالی حبیبم یا محمد
ورسولم یا احمد. سنکا وزرینه قرآن
عظیمی اندردی. حقه ملتبس اولدوغی
حالده. واول انزال اولنان کتابلری
تصدیق ایدیجی اولدوغی حالده ودخی
وتوراتی انجیلی قرآندن مقدم انزال
ایلدی. توراة قومنه وانجیل قومنه
هدایت ایدیجی اولدوغی حالده ودخی

حق ايله باطل بيننى فرقا يدجى قرآن •
عظيم الشانى انزال ايلدى ايلدى •
ودخى الله تعالى بيورر • وآتينا داود زبو
يعنى داود عليه السلامه زبورو ويردم
ودخى الله تعالى بيورر • ان هذا لفى الصحف
الاولى صحف ابرهيم وموسى • يعنى
كفردن و معصيتدن تطهر ايدوب •
ربنا لعالمينك اسم شريفنى ذكر ايدوب •
نماز قيلانلر اوميد قلوندى نائل وقورتلدقلر
امين اولمق صحف اولىده واردر •
صحف ابراهيمده وصحف موسى ده موجو

الله تعالى توراتى موسى عليه السلامه
• زبورى داود عليه السلامه •
انجيل عيسى عليه السلامه • قرآن عظيم
الشانى جميع انبيالرك سيد محمد عليه
افضل الصلوة واكمل التسليماة
اوزرلرينه انزال ايلدى • تورية •
وزبور • وانجيل شهر رمضانده نازل
اولديلر • اجماع امة بونك اوزرينه دير
اما قرآن عظيمك شهر رمضانده نزولى
قرآن ايله ثابتدر • محدثون عظام نفعنا
الله بهم روايت ايلديلركه الله تعالى نك

انزال ایلدوکی کتابلرک جمله‌سی یوز دورت
اما ذکر اولنان دورت کتابک سبقت ایدن
وجه اوزره نزولی ضروریدر • اما یوزک
عددنده اختلاف اولدوغیچون ضروریه
دکلدر • ودخی الله تعالی اول کتابلرده امر ونهی
ووعد ووعید بیان ایلدی • وجمیعسی
کلام الهیدر • الله تعالینک کلامی واحددر
تعدد وتفاوت مقروء • ومسموع اولان
نظمدر • بو اعتبار ایله جمله‌سنک
افضلی قرآن عظیم اولدی • قرآن ذی
شان ذاتنده معجزدر • وادله واضحه‌یی

قرآن عظیم لطائف کلام و فنون ادای
مرامه مشتمل اولدوغی جهتدن فصا
حتده و بلاغتده غایه قصوییه
و درجه علیاده بولندوغیچون
منه

مطلب فیما یتعلق لسیدنا محمد
علیه الصلوة والسلام

ومعانی دقیقه‌یی مشتملدر • بعده کتبلرک
جمعیسنک تلاوتی وقرائتی وبعض احکامی
قرآن عظیم ایله نسخ اولندی •

دردنجی باب

• بیزم سیدمز • وپیغمبرمز • وسندمز
محمد علیه افضل الصلوات وازکی التسلیمات
حضرتلرینه وامتنه ثابته اولان امور •
متعلقه قرآن عظیم الشان ایله ثابته ضروریه
دینیه بیاننده اولوجیدر ضروریاه دینیه‌دن
برنسی بودرکه الله تعالی ذم علیه السلامدن
تا رسول اکرم ونبی محترم صلی الله علیه

وسلم • زمانينه گلنجيه قدر نقدر انبيا
گلديسه جمله سندن اخذ •
ميثاق ايلديكه جيبم محمد عليه الصلوة
والسلامه ايمان ايدك ونصرت ايدك سز
برهان الله تعالى بيوردر • واذ اخذ الله
ميثاق النبيين لما اتيتكم من كتاب
وحكمة • ثم جاءكم رسول مصدق
لما معكم لتؤمنن به ولتنصرنه معناى شريفى
ذكر اولنان ذر ضرورياة دينيه دن برسى
دخى الله تعالى فخر عالمك دنيايه تشريف
ايله كتب سابقه ده تبشير در • واول

كتابلرده فخر عالم واصحابنى وامتنى
وصف ايلدى • برهان الله تعالى بيوردر
• الذين يتبعون الرسول النبى الامى الذى
يجدونه مكتوبا عندهم فى التورية والانجيل
يأمرهم بالمعروف وينهيهم عن المنكر •
يعنى بزم ايا تمزه ايمان ايدن شول كمسنه
لردركه • نبى امى ولانر رسول معهود
يعنى فخر عالم صلى الله تعالى عليه وسلم •
حضرتلرينه اتباع ايدرلر • اويله رسول
كه اول مؤمنلر توريتده وانجيلده انك
وصفنى يازلمش بولورلر • اول رسول انلره

معروف ایله امر ومنکردن نهی ایدر ودخی
الله تعالی بیوردر • محمد رسول الله • والذین
معه اشداء علی الکفار رحماء بینهم تریهم
رکعا سجدا یبتغون فضلا من الله و رضوانا
الآیة • یعنی محمد علیه الصلاة والسلام •
الله تعالینك رسولیدر • رسول الله علیه
الصلوة والسلام ایله اولان اصحاب خیر
الاحباب کافرلره اوزرلرینه شدیدلردر
اما بینلرنده بربرلرینه مرحمت صاحبلریدر
حبیبم یا محمد اول اصحابی سن رکعین
وساجدین کوررسن • الله تعالینك فضلنی

وکرمنی و رضاسنی طلب ایدر اولدقلری
حالده ضروریات دینیه دنبرسی دخی
الله تعالی حبیبنه تسمیه ایلدیکی برهان •
ومبشرا برسول یأتی من بعد اسمه احمد قول
شریفیدر • یعنی عیسی علیه السلام دیدی • یا بنی
اسرائیل • بن الله تعالینك سزه رسولیم •
بندن مقدم اولان توراتی تصدیق ایدجی
اولدوغم حالده • دخی بن سزه بر رسول
عظیم الشان ایله تبشیر ایدجی یمکه اول
رسول بندنصکره کلور اسم شریفی احمددر
حافظ العلامه جلال الدین السیوطی درکه

فخر عالمدن مقدم بر احد احمد •
اسمیله مسمی اولمدی • اویله اولنجه فخر
عالم احمد الحامدیندر • لکن سن بلورسنکه
بو کلام صحیح مستمده حدیث شریفیله
ثابتدر • قرآن ایله ثابت دکلدر • اویله اولنجه
ضروریات دینیه دن دکلدر ضروریات
دینیه دن برسی دخی فخر عالم صلی الله علیه
وسلم حضرتلری مبعوث اولمزدن مقدم
طائفه جن کوکلره قریب اولوب بعض شیلری
ملکلردن اشدوب کاهنلره خبر ویررلر ایدی
فخر عالم مبعوث اولدقده الله تعالی کوکلری

استراق سمعدن یعنی جنک ملکلردن
بعض شیلری اشتمه سندن حفظ ایلدی
وانلر مصابیح ایله رجم ایلدی • برهان
الله تعالی بیورر • فمن یستمع الآن یجد له شهابا
رصدا • معناسی بو ذکر اولناندر •
ضروریات دینیه دن برسی دخی الله تعالی
حبیب اکرمه مسجد الحرامدن مسجد الاقصایه
اسرای خاص قلدی • برهان سبحان
الذی اسری بعبده لیلا من المسجد
الحرام الی المسجد الاقصی • یعنی رسول الله
عظیم الشان نقایصدن تنزیه ایدنکه •

فخر عالمه احمد تسمیه سی قرآن ایله ثابتدر اما فخر عالمدن مقدم بر کمسنه نک بو اسمیله مسمی اولمدیغی حدیث شریف ایله ثابتدر • منه

عبد محمد علیه الصلوة والسلامی
کیجه نك بعضسنده مسجد الحرامدن •
مسجد الاقصایه اسرا ایلدی ضروریات
دینیه دن برسی دخی فخر عالم علیه الصلوة
والسلامك قاب قوسین علودر • برها
الله تعالی بیورر • ثم دنی فتدلی • فکان
قاب قوسین او ادنی • یعنی حبیب ربّنه
کمال مرتبه قرب معنوی ایله قریب اولدی
اولدی • بو معنا کافیدر • تفصیلی اهل
اولانلر تحقیقا بلورلر ضروریات
دینیه دن برسی دخی فخر عالم رب

العالمینك لیله معراجده ایات کبری
لری رؤیتیدر • حال بو که مبارك
بصری کوردکندن میل ایتمدی • وکوز
دکندن تجاوز ایتمدی • بلکه الله تعالی
بصر رسول اثبات ایلدی • برهان الله
تعالی بیورر • ما زاغ البصر وما طغی
لقد رای من ایات ربه الکبری •
معناسی ذکر ایلدیکمزدر ضروریات
دینیه دن برسی دخی ملائکه عظامك فخر
عالم علیه الصلوة والسلامه نصرة قتا
للریدر • برهان الله تعالی بیورر • ولقد

نصركم الله ببدر وانتم اذلة ۰ اي
مؤمنلر الله تعالى سزه بش بيك ملك ايله
بدر غزاسنده نصرت ايلدي ۰ حال
بوكه سزك عددكز قليل ايدي ۰ وضعف
حالكز وار ايدي ۰ ومركبلريكز وسلاحكز
قليل ايدي ضروريات دينيه دن برسي
دخي رسول الله عليه الصلوة والسلامك
قرآن عظيم الشاني كتوردسي ۰ حال بوكه
فخر عالم امي ايدي ۰ امي اولمسيله بله علوم
كثيره وحكم وفيره يي كتوردي ۰ وقرون ما
ضيه نك وامم سابقه نك احوالني خبر

ويردي اصلا يازي يازمقسزن وبر
كتابدن استفاده ايتمكسزن
تعلم خط وبر كمسنه دن استفاده ايتميوب
طوق بشردن خارج شيلري خبر ويرمك
فضل درجه لرينك اعلاسيدر ۰ برهان
الله تعالى بيوردر ۰ وما كنت تتلوا من
قبله من كتاب ولا تخطه بيمينك ۰
جنبيم يا محمد سن بوندن مقدم بر كتابده
تلاوة ايدر اولمدك ۰ ومبارك الكله
يازي يازر اولمدك ۰ بوقدر علوم اولين
وآخريني ايله خبر ويرسن ۰ بو دكلدر

الا وحی در • ایله ایکن مبطللر سند

رسالتکده شک ایدرلر ضروریات دینیه

دن برسی دخی فخر عالمک کتاب انس وجن •

معجزدر • برهان الله تعالی بودر • قل

لئن اجتمعت الانس والجن علی ان یأتوا بمثل

هذا القرآن لا یأتون بمثله ولو کان بعضهم

لبعض ظهیرا • حبیبم یا محمد دیسن قرآن

عظیم الشانک مثلنی کتورمک •

اوزرینه انس وجن اجتماع ایلسه لر •

مثلنی کتوره مزلر • نقدر بعضسی بعضسنه

معین وظهیر اولورسه ده • اما توریة

وانجیل وزبور نظمده وتألیفده •

معجزدکللردر • نقدر غیوبی خبر ویرمده

قرآن کبی معجز اولدیلر ایسه ده ضروریات

دینیه دن برسی دخی فخر عالمک کتاب •

اولان قرآن جمیع ازمانده تحریف وتبدیلدن

محفوظدر • برهان الله تعالی بودر •

انا نحن نزلنا الذکر وانا له لحافظون •

بن عظیم الشان قرآن کریم حبیبم اوزرینه

تنزیل ایلدم • تحقیق ول قرآن ناسک •

تغییرندن حفظ ایدیجیم ضروریات دینیه

دن برسی دخی قرآن عظیم کتب الهیه نک جمیعسنه

مشتمل اولدوغی شیلری مشتمل
اولدوغندن ماعدا زیاده شیلری
دخی مشتملدر • برهان الله تعالی بیورر
ما فرطنا فی الکتاب من شیء • یعنی بز
عظیم الشان قرآن عظیمده بر شیء
تفریط ایلمدم • جمله سنی مجملا یاخود
مفصلا بیان ایلدم ضروریات دینیه‌دن
• برسی دخی قرآن عظیم غیریدن مستغنیدر
• اما کتب متقدمه‌لر بعض کره بیانه
محتاج اولورلر • برهان الله تعالی بیورر
ان هذا القرآن یقص علی بنی اسرائیل اکثر الذی هم

فیه یختلفون • یعنی تحقیق شو قرآن بنی
اسرائیلک اختلاف ایلدکلری شیلرک
اکثرینی بنی اسرائیله حکایه و بیان ایدر •
ایله اولنجه قرآن حد ذاتنده ظاهردر •
اما غیریلری بیان طلب ایدیجیدر ضروریات
دینیه‌ده بری دخی قرآن عظیم الشانک
حفظی آساندر • برهان الله تعالی بیورر
• ولقد یسرنا القرآن للذکر فهل من مدکر
یعنی الله تعالی بیورر • ذات پاکمه یمین
ایدرمکه بن عظیم الشان قرآن عظیمک
حفظنی آسان ایلدم • قرآنک حفظنی مراد

ایدن یوقمیدر • اما سائر کتب الهیه نك
حفظ اصعبدر ضروریات دینیه دن
بری دخی الله تعالی قرآن عظیمدن هر
علته شفا و هر درده دوا و اهل ایمانه
رحمت عظیمه اولان شیلری انزال ایلمسی
برهان الهیدر • وننزل من القرآن ما هو
شفاء و رحمة للمؤمنین ضروریات
دینیه دن بری دخی رسول الله علیه الصلوة
والسلامده جمع اولندی • جمیع انبیا
علیهم الصلوة والتسلیمات حضراتنه
ویرلن شیلرك جمیعسنی معجزات و خصائص

و خصائص و فضائل و فواضلدن فخر
عالمدن غیریسی ایچون بونلرك جمعی اولمامسی
بلکه هر پیغمبر بونلردن بر نوعه مختص
اولمسی • جلال الدین سیوطی نك خصائص
کبرسنده بیان ایلدیکنه کوره بو ذکر اولنان
معنادن امام شافعی نفعنا الله به تعبیر ایلیوب
بیوردی • معجزات و خصائص و فضائل ویرلن
بر نبی یوقدر • الا انك نظیری یاخود اعظمی
فخر عالمه ویرلمسی • برهاندر وکان فضل الله
علیك عظیما • قول شریفیدر • یعنی حبیبم
یا محمد و خلیلم یا احمد الله تعالینك فضلی و کرمی

سننك اوزريكه بيوك اولدى ● ابن العماد
دركه بو امرهم قرآن ايله ثابتدر ● وهم اجماع
ايله ثابتدر ضروريات دينيه دندر بريسى
دخى انشقاق قمرك فخر عالمه اختصاصيدر
برهانى ● اقتربت الساعة وانشق القمر
قول شريفيدر ضروريات دينيه دندر برى
دخى فخر عالم جميع پيغمبرلرك خاتميدر ●
اندنصكره شرع جديد ايله ناسه مبعوث
پيغمبر يوقدر ● شريعتى الى يوم القيام ●
مؤبددر ● شرع آخر ايله شريعتى نسخ اولنمز
برهانى الله تعالى بيوردر ● ولكن رسول الله

وخاتم النبيين ● يعنى فخر عالم سزك رجا
لكزدن برينك احدك باباسى دكلدر ● لكن الله
تعالى نك رسوليدر ● وجميع پيغمبرلرك خا
تميدر ضروريات دينيه دندر بريسى دخى
فخر عالمك كتابى اولان قرآنده و شرعنده
ناسخ و منسوخ واردر ● اما سائر ●
كتب الهيه دفعة نازله اولدقلريچون
انلرده نسخ متصور دكلدر ● زيرا ناسخك
شرطى منسوخدن نزولى متأخر اولمقدر ●
برهانى الله تعالى نك ما ننسخ من آية او ننسها
نأت بخير منها او مثلها ● يعنى بن عظيم الشان

براینی نسخ ایدرسم • یاخود اونوندر رسم
اندن خیرلسن یاخود مثلنی کتوردم ضروریات
دینیه‌دن بریسی دخی الله تعالی فخر عالمه جمیع
ناسه عموم دعوتی خاص قلدی • برهان الله
الله تعالی بیورر • وما ارسلناك الا كافة للناس
بشیرا ونذیرا • حبیبم یا محمد سنی ارسال ایتمدم
الا جمیعی ناسه ارسال ایلدم • اهل ایمانه
جنت ایله بشیر • واهل کفره جهنم ایله
نذیر اولدوغك حالده • ودخی الله تعالی بیورر
لیکون للعالمین نذیرا • یعنی قرآن عظیم
الثانی عبد محمد علیه الصلوة والسلامه

انزال

انزال ایلین الله تعالی عالی ولدی • قرآن
عظیم انزال عالمینه اول عبد نذیر اولمق •
ایچلیچون انیچون علما اجماع ایتدیلر • فخر
عالم صلی الله علیه وسلم جنه دخی مبعوثدر
• امام منادی انموذج اللبیب شرحنده درکه
فخر عالمك جنه مبعوث اولمسی دیندن
بالضروره معلومدر • ایله اولنجه منکری
کافردر ضروریات دینیه‌دن بریسی
دخی فخر عالم صلی الله علیه وسلمك بعثی
بره وفاجره رحمتدر • برهان الله تعالی
بیورر • وما ارسلناك الا رحمة للعالمین

البر بفتح الباء المحسن وبكسرها الاحسان والمراد هنا في هذا المقام هو الاول لان مقابله هو الفاجر ومقابل الثاني الفجور. منه

یعنی حبیبم یا محمد سنی عالمده بر علّت
ایچون ارسال ایتمدم • الا عالملره رحمت
اولمق اجلیچون ارسال ایلدم ودخی الله تعالی
بیورر • وما کان الله لیعذبهم وانت فیهم
یعنی الله تعالی کافرلره عذاب ایدر اولمسی
مادام مکه ده سن انلرک ایچنده سن ضروریات
دینیه دن بریسی دخی الله تعالی فخر عالمک حیواتنه
قسم ایلمسی • برهان الله تعالی بیورر • لعمرک
انهم لفی سکرتهم یعمهون • یعنی حبیبم یا محمد
سنک حیواتکه و بقاکه یمین ایدرمکه تحقیق
کافرلر سکرلرنده متحیرلردر • نه کیفیتده

سنک نصیحتکی اشیدرلر ضروریات دینیه دن
بریسی دخی الله تعالی فخر عالمک بلدینه •
قسم ایلمسی • برهان الله تعالی بیورر •
لا اقسم بهذا البلد • یعنی حبیبم یا محمد سنک
بلدک اولان مکه مکرمه یه یمین ایدرم •
منادی درکه الله تعالی فخر عالمک عصرینه
یمین ایلمسی الله تعالی بیورر • والعصر ان الانسان
لفی خسر • یعنی حبیبم یا محمد سنک عصر سعادتکه
قسم ایدرمکه تحقیق جنس انسان خسرانده در
ضروریات دینیه دن بریسی دخی الله تعالی
تبریه و تنزیه تولی ایلمسی • کافرلرک رسول الله

علیه الصلوة والسلامه نسبت
ایلدکلری شیلردن • یعنی رسول الله علیه
الصلوة والسلامه کافرلر شان ویرجك
سوز سویلیسه لر • الله تعالی اول سوزی •
رد و دفع ایدردی • برهان الله تعالی بیورر
• ما انت بنعمة ربك بمجنون • حبیبم یا محمد
سن مجنون دکلسن • نبوة ایله منعم اولدوغك
حالده • و بوندن مثالی آیات قرآن عظیم •
الشانده چوقدر • اما سائر پیغمبرلره
کافرلرك نسبت ایلدکلری شیلری
پیغمبرلر کندولری دفع ایله دیلر •

الله تعالی نوح علیه السلامدن حکایه بیورر
یا قوم لیس بی ضلالة • یعنی نوح علیه السلام
قومنه دیدی ای قوم سزلر بکا ضلالت نسبت
ایدرسکز • بنده ضلالت یوقدر • والله
تعالی هود علیه السلامدن حکایه بیورر •
لیس بی سفاهة • یعنی ای قوم سزلر •
بکا سفاهت نسبت ایدرسز بنده سفاهت
یوقدر • فخر عالم علیه الصلوة والسلامك
شاننده الله تعالینك بو معامله شریفه سی
غایت تعظیم و نهایت تبجیلدر ضرورتیات
دنیه دنبرسی دخی الله تعالی فخر عالمه ایلدوکی

خطابات سائر انبیا علیهم الصلوة و
التسلیمات اولان خطاباتدن الطف در •
برهانی الله تعالی حبیبنه خطاب ایدوب • یا ایها
النبی • یا ایها الرسول • الله تعالی بنا بر
سائر انبیایه خطاب ایدر • یا آدم • یا نوح
یا موسی ضروریات دینیه دنبری دخی
الله تعالی قرآن عظیم الشانده چوق محللرده •
اسم شریفنه فخر عالمک اسم شریفنی مقارن قلدی
برهانی الله تعالی بیوردی • اطیعوا الله واطیعوا
الرسول ودخی الله تعالی بیوردی • ومن یعص الله
ورسوله ودخی الله تعالی بیوردی • یا ایها الذین

آمنوا استجیبوا وللرسول ضروریات
دینیه دنبری دخی الله تعالی عالم اوزرینه فخر
عالم علیه الصلوة والسلامه طاعتی واقتدایی فرض
مطلق ایله فرض ایلدی • بلا شرط ولا ا
ستثناء • برهانی الله تعالی بیوردی • من یطع
الرسول فقد اطاع الله • شول کمسنه که رسو
ل اکرمه اطاعت ایدر ودخی الله تعالی بیوردی
وما آتیکم الرسول فخذوه وما نهیکم عنه فا
نتهوا • یعنی رسول الله علیه الصلوة والسلام
سزه امر ایلدوکی اخذ ایدک • ونهی ایلدکندن
اجتناب ایدک ضروریات دینیه دنبری

تخصیص الله تعالی یه اطاعت ایدر

دخی الله عظیم الشان رسول الله علیه
الصلوة والسلامی قرآننده عضواً عضواً
ذکر ایلدی • وجه منیر مستنیر حقنده قد نری
تقلب وجهك فی السماء بیوردی •
ومبارك کوزلری حقنده بیوردی • لا
تمدن عینیك الی ما متعنا به ازواجا منهم
ولسان بلیغ البیانلری حقنده بیوردی
فانما یسرناه بلسانك • ومبارك یدلری
وعنق سعادتلری حقنده بیوردی •
ولا تجعل یدك مغلولة الی عنقك • وصدری
فسیح الصدرلری شاننده بیوردی •

٥
الم نشرح لك صدرك • وظهر شریفلری
حقنده بیوردی • ووضعنا عنك وزرك
الذی انقض ظهرك • ومخزن علوم ومعدن
فهوم اولان قلب شریفلری شاننده بیوردی
نزل به الروح الامین علی قلبك لتکون من المنذرین
وخلق شریفلری حقنده بیوردی • انك لعلی
خلق عظیم **ضروریات** دینیه دنبری دخی
الله تعالی فخر عالم علیه الصلوة والسلامه
ناسدن عصمت ایله وعد ایلدی • برهان
الله تعالی بیوردی • والله یعصمك من الناس
یعنی حبیبم یا محمد سنی ناسدن الله تعالی

حفظ ایدر • بو کیمسه سکا ضرر اصابت
ایتدرمز ضرورتیاه دینیه دنبرسی دخی
الله تعالی امتنا وزرینه رسول اللهك
اسمیله ندا اتمکی حرام ایلدی • برهان الله
الله تعالی بیوردر • لا تجعلوا دعاء الرسول
بینکم کدعاء بعضکم بعضا • یعنی
ای مؤمنلر رسول الله علیه الصلوة والسلا
بینکزده چاغرمغی قلمك بعضکزك بعضه
چاغرمسی کبی یعنی یا محمد یا احمد دیمك سز •
بلکه یا رسول الله • یا حبیب الله دیك سز
ضرورتیاه دینیه دنبرسی دخی الله تعالی

فخر عالم علیه الصلوة والسلامه ایکی قبله
بینینی جمع ایلدی • برهان الله تعالی بیورر
قد نری تقلب وجهك فی السماء فلنولینك
قبلة ترضیها • حبیبم یا محمد سنك وجه
وجهك جهت سمایه تقلب وترددنی بن
عظیم الشان تحقیق کوردم • رسول الله
علیه الصلاة والسلامك قلب شریفنده
واقع اولوردی • و ربسندن توقع ورجا
ایدردیکه • اقدم القبلتین اولان کعبه
مکرمه یه تحویل اولنه ایدی • البته سنك
راضی اولدوغك قبله یه سنی دوندررم •

ضرورياته دينيه دن برسي دخي الله تعالى
فخر عالم عليه الصلوة والسلامه مغفرة
ايله وعد ايلدي • حال بوكه رسول الله
عليه الصلوة والسلام حي وصحيح
اولدوغي حالده مشي ايدردي • برهان
الله تعالى بيورر • ليغفر لك الله ما تقدم
من ذنبك وما تأخر • يعني حبيبم يا محمد
فتح مبين ايله سنك ايچون فتح ايلدم • سنك
ما تقدم وما تأخريكي مغفرة ايتمك ايچون
ضرورياته دينيه دن برسي دخي الله تعالى
فخر عالمه عليه الصلوة والسلامك زوجات

طاهراتنك ثوابلريني مضاعف قلدي •
اكر عصيان ايدرلرسه عقابلريني دخي
مضاعف قلدي • برهانى الله تعالى بيورر
يا نساء النبي من يأت منكن بفاحشة •
مبينة يضاعف لها العذاب ضعفين
وكان ذلك على الله يسيرا • اي حبيبم فخر
عالمك خاتونلري سزلردن بريكز اكر بر
معصيت اشلرايسه انك ايچون عذاب قات
قات اولور • اضعاف مضاعفه عذاب •
ايتمك الله تعالى اصان اولدي • ودخي الله
تعالى بيورر • ومن يقنت منكن لله ورسوله

وتعمل صالحا نؤتها اجرها مرتين •

واعتدنا لها رزقا كريما • اى زوجاة
طاهرات سزلردن كيمكه الله تعالى يه ورسولنه
اطاعت ايليه • وعمل صالح اشليه • انك
اجرنى ايكى قات كرم ايدرم وانلر ايچون رزق
كريم وثواب عظيم حاضرلرم ضروريات
دينيه دن برسى دخى الله تعالى فخر عالمك ازوا
جنك فخر عالمدن صكره نكاحنى حرام ايلدى
برهانا الله تعالى بيوردى • وازواجه امهاتهم
يعنى فخر عالمك خاتونلرى اى مؤمنلر سزلرك
انالريكزدر • انالريكزى نكاح ايله الورمسز

ضروريات دينيه دن برسى دخى الله تعالى فخر
عالم عليه الصلوة والسلام مكه مكرمه ده
كوندوزندن بر ساعت قتال مباح ايلديكى •
فخر عالمدن مقدم ومؤخر بر كمسه يه مباح
اولمديغى واولمز • برهانا الله تعالى بيوردى •

واقتلوهم حيث ثقفتموهم اى مؤمنلر
كافرلرى نه مكانده بولورسكز قتل ايدكز
ودخى الله تعالى بيوردى • ولا تقاتلوهم
عند المسجد الحرام • اى مؤمنلر مسجد الحرام
عندنده مقاتله ايتمكسز ضروريات دينيه دن
برسى دخى فخر عالم ونبى محتشم صلى الله عليه

وسلم حضرتلرینک جسد لطیفن وجسم
شریفن ضم ومس ایدن بقعهء مبارکه
کعبة الله دن وعرش عظیمدن افضل و
اشرفدر • قاضی عیاض یحصبی نور الله مرقده
وعطر الله مشهده حضرتلری بیوردقلرکه •
اجماع بونک اوزرینه منعقددر ضروریات
دینیه دندر بری دخی الله تعالی حبیبنه عبد
اطلاق ایلدیکی • برهان الله تعالی بیوردی •
وانه لما قام عبد الله یدعوه • فخر عالمدن
غیری انبیاء اللهدن بر احده اطلاق اتمدی •
انبیایه عبودیت مقیده ایله تسمیه ایلدی

برهان الله تعالی بیوردی • انه کان عبدا
شکورا • وبونک امثالی آیتلر کبی ایله
اولنجه فخر عالم صلی الله علیه وسلم
عبد مطلقدر • بو اسم اشرف الاسمادر
ضروریات دینیه دندر بری دخی قرآن
عظیم الشانده وغیریده احادیث قدسیده
وکتب متقدمه دن برنده یوقدرکه • الله
تعالی فخر عالم صلی الله علیه وسلمک غیرسنه
صلوة ایلیه • وصلوة ایله امر ایلیه • برهان
الله تعالی بیوردی • ان الله وملائکته یصلون
علی النبی یا ایها الذین امنوا صلوا علیه

وسلموا تسليما بيورمدي فخر
عالم حقنده بيوردي اوليله اولنجه
بو امر بر خصيصهٔ عظمادر الله
تعالى بوني حبيبنه خاص ايلدي ضروريات
دينيه دندر بريسي دخي الله تعالى غنايم فخر عالمه
حلال ايلدي برهاني الله تعالى بيوردر قل
الانفال لله والرسول يعني غنايم الله تعالى
ايچون ورسول ايچون اولور جيددن ضروريات دينيه دن
بريسي دخي تيممدر برهاني الله تعالى بيوردر
فتيمموا اي مؤمنلر صويي حقيقة ياخود
حكما بولامديغكز وقتده تيمم ايدك سز اما

وضو بره خاص دكلدر فخر عالمك
هذا وضوئي ووضوء الانبياء قبلي حديث
شريف شهادتيله ضروريات دينيه دندر
بريسي دخي بش وقت نمازدر برهاني فسبحان
الله حين تمسون وحين تصبحون
آية كريمه سيدر ضروريات دينيه دندر
بريسي دخي ركوعدر نمازلرنده ركوع
بو امته خصايصندندر بني اسرائيلك
صلاتنده ركوع يوق ايدي بناء على ذلك
الله تعالى انلره امت محمد ايله بله ركوع ايتمك
ايله امر ايلدي برهاني الله تعالى بيوردر

واركعوا مع الراكعين • اي بني اسرائيل
ركوع ايدن امت محمد ايله بله ركوع ايدكسز
ضروريات دينيه دن برسي دخي صلوة
جمعه اختصاصيدر • برهاني • يا ايها
الذين آمنوا اذا نودي للصلوة من يوم
الجمعة فاسعوا الى ذكر الله وذروا البيع الاية
اي مؤمنلر جمعه كوننده صلوة ايچون اذان
اوقندوغي وقتده خطبه يه ياخود نمازه
سعي ايدك سز • معامله يي ترك ايدك •
ذكر الله سعي معامله دن خيرليدر • اهل علمدن
ايسكز • ياخود خيري وشري بلورسكز •

ضروريات دينيه دن برسي دخي سفرده
صلاة قصره اختصاصيدر • برهان الله
تعالى بيوردر • واذا ضربتم في الارض فليس
عليكم جناح ان تقصروا من الصلوة
يعني سزلر مسافر اولدوغكز وقتده نمازدن
قصر ايتمكسزك اوزريكزه جناح يوقدر
ضروريات دينيه دن برسي دخي صلوة
خوفه اختصاصيدر • برهان الله بيوردر
فلتقم طائفة • ضروريات دينيه دن برسي
دخي شهر رمضانك صيامدر • ودخي شهر
رمضانك كيجه لرنده تا صبح صادق طلوع

صلوة خوفك ادانك طريقي
كتب فقهيه ده مفصلاً بيان
اولنمشدر منه

ایدنجیه قدر اکلك وشربك وجماعك یا حبیبم

بزدن مقدم اولان امتلره کیجه بعد النوم

بو سنذکور حرام ایدی • ابتدای اسلامده

دخی حرام ایدی • صکره نسخ اولندی •

برهان الله تعالی بیورر • احل لکم لیلة

الصیام الرفث الآیة • یعنی اوروج طوتدیغکز

کونلرك کیجه لرنده اکل وشرب وجماع تا صبح

صادقه قدر • سزك ایچون حلال قلندی •

ضروریات دینیه دنبرسی لیلهٔ قدردر

وبو امته مخصوصدر • برهان الله تعالی بیورر

انا انزلناه فی لیلة القدر الآیة • یعنی

لیلهٔ قدرده قرآن عظیم الشان لوح

محفوظدن سماء دنیایه ایلدم • حبیبم

یا محمد لیلهٔ قدرده اولدوغنی سکا کم

بلدردی • لیلهٔ قدرده اولان عباده

بیك آی عبادتدن خیرلیدر ضروریات

دینیه دنبرسی دخی بو امتك شهر هلالیه یه

اختصاصیدر • یعنی سنهٔ قمریه یه •

اما بنی اسرائیلك سنهٔ شمسیه در

برهان الله تعالی بیورر • قل هی مواقیت

للناس حبیبم یا محمد سکا اهله دن سؤال

ایدرلر • سن جوابنده دیکه اهله ناس

ایچون مواقیتدر • انلر ایله ناس امورلرینی
توقیت ایدرلر ودخی حج ایچون مواقیتدر
انلر ایله حجک وقتنی بلورلر ضروریاة
دینیه دندر بیری دخی استرجاع ایله •
اذکار امدر • برهانی الله تعالی بیوردر •
ولنبلونکم بشیء من الخوف الآیه • یعنی
البته سزه امتحان معامله سی ایدرم •
خوف ایله وجوع ایله وزکوة وصدقات
واغراض ایله • بوذکر اولنانلره صبر ایدنلره
یا محمد جنت ایله تبشیر ایله سن • اول ایله
صابرلرکه انلره مصیبت اصابت ایتدکده

انا لله وانا الیه راجعون دیرلر • انلر
اوزرلرینه الله تعالی دن مغفرت
ولطف واحسان واردر ضروریات
دینیه دندر بیری دخی الله تعالی قراءت •
قرآن عندنده استماع ایله بیزه امر ایلدی
اما بنی اسرائیلک ائمه لری قراءتده یکسلر
بنی اسرائیل مامارینه جواب ویررلر ایدی •
برهانی الله تعالی بیوردر • واذا قرئ القرآن
فاستمعوا له وانصتوا یعنی قرآن عظیم
الشان قراءت اولندقده استماع
وسکوت ایدک سز • بناء علی ذلک اهل تفسیر

دیدیلرکه بو آیت کریمه نمازده ترك
تکلم حقنده نازل اولدی ضرورتیات دینیه دن
بری سی دخی ثلث ایله وصیتدر • ولو مرض
موتده اولسون • برهانی الله تعالی بیورر •
من بعد وصیة الآیة یعنی شو نصیبلر ورثه لر
ایچون اولوجیدر • ثلث ایله وصیتدن صکره
ضرورتیات دینیه دن بری سی دخی بو امت مر
حومنك خیر الامم اولمقلغیدر • برهانی الله
تعالی بیورر • کنتم خیر امة ای حبیبك امته
سزلر خیرلی امت اولدیکز ضرورتیات
دینیه دن بری سی دخی الله تعالی بزم دینمزده

حرج قلمدی • برهانی الله تعالی بیورر
وما جعل علیکم فی الدین من حرج الله تعالی
سزك اوزریکزه دینده حرج قلمدی •
ضرورتیات دینیه دن بری سی دخی الله تعالی
امم اوزرینه اولان اصری بزدن دفع ایلدی
• برهانی الله تعالی بیورر • ربنا ولا تحمل
علینا اصرا کما حملته علی الذین من قبلنا
یا ربنا بزم اوزریمزه تکالیف شاقی یوکلتمه
نتکم بنی اسرائیل اوزرینه تحمیل ایلدوك
کبی ضرورتیات دینیه دن بری سی دخی الله
تعالی بزدن مقدم اولان امته تشدید

ایلدوکی شیلردن چوغنی بزه حلال قلدی
برهانی الله تعالی بیوردی • یرید الله بکم الیسر
ولا یرید بکم العسر الله تعالی سزه یسر
مراد ایدر • عسر مراد ایتمز ضروریات
دینیه دن برسی دخی الله تعالی خطا ایله ونسیان
ایله مؤاخذه یی رفع ایلدیکی • برهانی الله
تعالی بیوردی • ربنا لا تؤاخذنا ان نسینا
او اخطأنا ای بزم ربمز بزی خطا ایله
یاخود نسیان ایله اشلدوکمز شیلر ایله
بزه مؤاخذه ایتمه ضروریات دینیه دن
برسی دخی بر کمسه بر حسنه اشلسه

اون حسنه یاخود دخی زیاده یازیلور •
برهانی الله تعالی بیوردی • من جاء بالحسنة
فله عشر امثالها ودخی الله تعالی بیوردی
والله یضاعف لمن یشاء یعنی بر کمسه حسنه
اشلسه اون ثواب ویریلور • یاخود
یتمش یاخود یدی یوز یاخود بغیر حساب ویریلور
ضروریات دینیه دن برسی دخی الله تعالی
بزدن توبه ده قتل نفس ازاله ایلدی •
یعنی بر کمسه ذنب ارتکاب ایلسه وتوبه
ایلسه الله تعالی توبه سنی قبول ایدر لطفا
• اما بنو اسرائیل ذنب ارتکاب ایلسه لر ایدی

قتللري واجب اولوب توبه‌سي مقبول
اولمزايدي • برهان الله تعالى بيورر •
ومن يعمل سوءا او يظلم نفسه ثم يستغفر الله
يجد الله غفورا رحيما • بر كمسه كوتو عمل
ايلسه يا خود نفسنه ظلم ايلسه بعده
استغفار ايلسه الله تعالى زياده مغفرت
ورحمت ايدجي بولور ضرورتيات دينيه دن
بري دخي الله تعالى بزدن نجاست اصابت
ايدن محلك قطعني رفع ايلدي • اما بني
اسرائيل اصابت ايلسه مقراض ايله اول
محلي قطع ايدرلر ايدي • الله تعالى بزدن

تخفيف ايلدي • صو نجاستي ازاله ايتمك
ايله • برهان الله تعالى بيورر • ويضع عنهم
اصرهم والاغلال التي كانت عليهم • يعني
الله تعالى انلردن اعناق اوزرينه غل كبي
اولان تكاليف شاقه‌يي ازاله ايدر ضروريات
دينيه دن بري دخي الله تعالى بزه ترك
جماع وترك لذات وشهوات وتعبد ايچون
انقطاع مشروع قلمدي • برهان الله
تعالى بيورر • يا ايها الذين امنوا لا تحرموا
طيبات ما احل الله لكم ولا تعتدوا • اي
مؤمنلر الله تعالى نك سزه حلال ايلدوكي

معلوم اوله كه اصرفي الحقيقة
ازاله ايدن الله عظيم الشاندر
فعل الله نسبت مجاز عقلي در
منه

شیلری نفسلری یکوره حرام ایتمك سز
مباح اولان شیلری نفسلریکوره حرام
ایتمك ایله نفسلریکوره ظلم ایتمك مباح اولان
شیلر لحم وشحم ونسا کبی ضروریات دینیه دن
برسی دخی الله تعالی بزدن سرقه ده استرقاقی
ازاله ایلدیکی • بنی اسرائیلده برسی سرقه ایلسه
مسروق منهك عبدی اولور ایدی • برهان
الله تعالی بیورر • والسارق والسارقة فا
قطعوا ایدیهما • یعنی سارق وسارقه نك
صاغ اللرینی قطع ایدك سز ودخی الله تعالی بیورر
قالوا فما جزاؤه ان کنتم کاذبین • قالوا جزاؤه

من وجد فی رحله فهو جزاؤه • یعنی یوسف
علیه السلام طرفندن کلنلر دیدیلر سارقك
جزاسی ندر • اکر سز ادعاء برائتده کاذبین
اولدیسکز • اخوه یوسف دیدیلر سرقه نك
جزاسی کیمك رحلنده بولنور ایسه انی اخذ و
استرقاقدر • زیرا بزم بابامز یعقوب علیه
السلامك شرعی بودر ضروریات دینیه دن
برسی دخی الله تعالی بزم ایچون درت خاتونك
نکاحنی مشروع ایلدیکی • وطلاقك عددنی
اوچ قلدیغی • برهان الله تعالی بیورر • فانکحوا
ما طاب لکم من النساء مثنی وثلاث ورباع

ايى مؤمنلر نسادن طيبا ولانى يكسر ايكسز
واوجر اوجر • ودردر • دوردر • تزوج
ايلك سز ودخى الله تعالى بيورر • الطلاق
مرتان بعده بيوردى • فان طلقها فلا تحل له
من بعد حتى تنكح زوجا غيره • يعنى بعد المرتين
زوج بر طلاق تطليق ايلسه مرأة زوجنه
حلال اولمز • زوج آخره تزوج اولنجيه قدر •
ضروريات دينيه دن برسى دخى الله تعالى
بو امته ملتلرينك غيرى اولان يهوديه •
ونصرانيه خاتونك وامه مؤمنه نك نكاحنه
رخصت ويردى • برهان الله تعالى بيورر

اليوم احل لكم الطيبات وطعام الذين اوتوا
الكتاب حل لكم وطعامكم حل لهم والمحصنات
من المؤمنات والمحصنات من الذين اوتوا الكتاب
من قبلكم الآية ضروريات دينيه دن برسى
دخى الله تعالى بزم ايچون حائض اولان خاتون
ماعدا الجماع مخالطيه وخاتوننه بعد الطهر
مراد ايلدكى هيئت اوزره جماع اتمكه رخصت
ويردى • برهان الله تعالى بيورر • ويسئلونك
عن المحيض قل هو اذى فاعتزلوا النساء فى
المحيض ولا تقربوهن حتى يطهرن فاذا تطهرن
فأتوهن من حيث امركم الله • حبيبم يا محمد محيضدن

سکا سؤال ایدرلر • سن دی ایام
حیضده جماع قذردر • طباع سلیمه انی
استقذار ایدر • ایام حیضده نسادن
عزلت ایدك • انلره قریب اولمقسزین حتی پاك
اولنجیه قدر • پاك اولدقلری وقتده الله
تعالی نك امر ایلدیکی محلدن خاتونلریکزه کلك
تحقیق الله تعالی توابینی ومتطهرینی سور
یعنی انلردن راضی اولور • خاتونلریکز سزك
حرثکزدر • سزلر حرثکزه کلکنه کیفیت
ایله کلورسکز کلك مادامکه محلی تجاوز
ایتمیه سز • بو آیت کریمه نازله اولدوغی

وقتده رسول الله علیه الصلوة والسلام
بیوردی • حائض اولان خاتونلریکزه
هرشیء ایشلك جماعدن ماعدا ضرورتیاه
دینیه دنبرسی دخی الله تعالی بزم اوزریمزه
قزقرنداشك نکاحنی وایکی قزقرنداشك
جمعنی حرام ایلدی • نکاح اخت وجمع بین
الاختین بزدن مقدم بعض شریعتده
حلال ایدی • برهانا الله تعالی بیوردی • حرمت
علیکم امهاتکم وبناتکم الایة ضرورتیاه
دینیه دنبرسی دخی بعضسی الله تعالی
قتل عمدده قصاص ایله دیت بیننده بزم

ایچون تحییر مشروع ایللدی • برهانی الله
تعالی بیورر • کتب علیکم القصاص فی القتلی
الآیة • معناسی ذکر اولوناندر • ضروریات
دینیه دن برسی دخی الله تعالی بزم اوزریمزه
شرب خمر حرام ایللدی • برهانی فاجتنبوه
قول شریفیدر ضروریات دینیه دن
برسی دخی بو امتک اجماعی حجت قاطعه در •
وعمل موجبدر • برهانی الله تعالی بیورر •
کنتم خیر امة • خیریتی اجماع ایلدکلری شیلرده
حقیقت اقتضا ایدر • اکر اقتضا اتمسه
اجماعلری ضلال اولور • الله تعالی بیورر •

فماذا بعد الحق الا الضلال شك یوقدر که
امت ضالین خیر الامم دکلدر • الله تعالی خیر
ایتدوکن خبر ویردی ضروریات دینیه دن
برسی دخی الله تعالی وملکلری امت محمد
اوزرلرینه صلوة ایدرلر • برهانی الله تعالی
بیورر • هو الذی یصلی علیکم وملائکته
لیخرجکم من الظلمات الی النور • یعنی الله تعالی
شول ذات اجل علی درکه ای امت محمد سزک
اوزریکزه صلوة ایدر یعنی سزه رحمت ایدر •
وملکلری دخی سزه صلاة ایدرلر • یعنی سزه
ایچون استغفار ایدرلر • سزی ظلمه کفردن

نور ایمانه و ظلمت معصیتدن نور طاعته
اخراج ایچون ضروریات دینیه دندر سی
دخی الله تعالی امت محمده دعا ایلدکلری وقتده
بلا شرط استجابت ایله اکرام ایلدی •
امم سابقه بونك خلافنه مصحوبین در •
برهانی الله تعالی بیوردر • ادعونی استجب لکم
بو کلامدن بلنمز • انجق پیغمبرلرده بلنور •
امتلرینه دیلنمز ضروریات دینیه دندر سی
دخی الله تعالی امت محمده عند الاستغفار
مغفرت ذنوب ایله اکرام ایلدی • برهانی
الله تعالی بیوردر • ولو انهم اذ ظلموا انفسهم

امم سابقه دن برینك حاجتی اولسه •
پیغمبرینه عرض ایدرلر ایدی
اول دخی الله تعالی‌یه دعا ایدرلر ایدی
امام مناوی بو وجه ایله تقریر ایلدی
منه

الآیة اکر انلر نفسلرینه ظلم ایلدکلری •
وقتده استغفار ایلسلر الله تعالی‌یی تواب
و رحیم بولورلر ضروریات دینیه دندر سی
دخی الله تعالی امت محمده عند المصیبة صبر
و احتساب شرطیله صلوة و رحمة و هدی
هبه ایلدی • برهانی الله تعالی بیورر •
وبشر الصابرین الذین اذا اصابتهم مصیبة
قالوا انا لله وانا الیه راجعون • اولئك
علیهم صلوات من ربهم • ورحمة واولئك
هم المهتدون • معناسی ذکر اولنان نذر •
ضروریات دینیه دندر سی دخی الله تعالی

بو شفقت آن الذی نعمتم اولنمه‌سن
زیرا بو شفقت ایله نك عبیدر بکم
زمی اولانلر حقنده کلدی
منه

امت محمده وسط تسمیه ایلدی •
امت محمد الله تعالینك تزكیه سیله عدولدر
برهان الله تعالی بیوردی • وكذلك جعلناكم امة
وسطا ای امت محمد الله تعالی سزی امت عدل
قلدی ضرو زیاده دینیه دنرسی دخی الله
تعالی امت محمده قرآننده یا ایها الذین امنوا
ایله ندا ایلدی • امم ماضیه كتبلرنده
یا ایها المساكین ایله ندا ایلدی • ایكی
خطابك بیننی مفترق اولدی ضرو زیاده
دینیه دنرسی الله تعالی امت مرحومیه •
فاذكرونی اذكركم ایله خطاب ایلدی • یعنی

ای مؤمنلر سزلر بنی طاعت ایله ذكر ایدرسكز
بنده سزی مثوبه ایله ذكر ایدرم • بنی
اسرائیله خطابی ایلدی • یا بنی اسرائیل
اذكروا نعمتی التی انعمت علیكم یعنی بنی
اسرائیل الله تعالی یی بیلمزلر • الا نعمتلریله
بلوردلر • الله تعالی انلره امر ایلدیكه نعمتلری
ذكر ایده • حتی انكله منعمك ذكرینه واصل
اوله سز • اما بو امت الله تعالی یی اسماء
الحسنی سی وصفات علیاسی ایله بلورلر
الله تعالی بو امته امر ایلدیكه بغیر واسطه •
بنی ذكر ایده اول خطاب نرده و بو خطاب نرده

ضروریاتِ دینیه دن برسی دخی الله تعالی
بو امتک کلیسندن راضی اولدیغی • برهانی
وَالسَّابِقُونَ الأَوَّلُونَ • مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَ
الْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ •
رضی الله عنهم و رضوا عنه مهاجرین
و انصاردن سابقون اولون و انلره ایمان
و طاعتده الی یوم القیام اتباع ایدنلر
الله تعالی انلردن راضی اولدیغی • طاعتلرن
قبول ایله • و انلرده الله تعالی دن راضی
اولدیلر • نعم دینیه دن و دنیویه دن نائل
اولدقلری شکر ایله ضروریاتِ دینیه دن

برسی الله تعالی حبیبنه مقام محمود اعطا ایلدی
برهانی الله تعالی بیورر • عَسَى أَنْ يَبْعَثَكَ
رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا قول شریفیدر • ربک
سنی مقام محموده بعث ایلمسی قریبا اولدی
مقام محمود ایله مراد فصل قضا ایچون اولان
شفاعت عظمادر • اولین و آخرین کا
حمد ایدرلر • بیضاوی ذکره مشهور
اولانده بودر ضروریاتِ دینیه دن برسی
دخی الله تعالی حبیبنه کوثر خاص ایلدی •
برهانی الله تعالی بیورر • إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ
حبیبم یا محمد بن عظیم الشان سکا کوثر اعطا

ایلدم ضرو زیاده دینته دنبرسی دخی
الله تعالی امت محمده قیامت کوننده •
صراط اوزرنده نور اعطا ایلدی • اول
نور اکلرک اوکلرنده وصاغلرنده سعی ایدر
واثر سجوددن ناشی یوزلرنده علامتلر و
واردر • برهانی الله تعالی بیورر • یوم لا
یخزی الله النبی والذین امنوا معه نورهم
یسعی بین ایدیهم وبایمانهم • معناسی ذکر
اولناندر ضرو زیاده دینته دنبرسی دخی
امت محمد عدول منزلهسنه تنزیل ولندی
ایچون امم ماضیه اوزرلرینه شهادت ایدرلر

پیغمبرلری انلره تبلیغ احکام ایتدیلردیو
برهانی الله تعالی بیورر • لتکونوا شهداء علی
الناس ای امت محمد الله تعالی سزی امت
عدول قلدی • سزلر ناس اوزرینه شهادت
ایتمک ایچون • ضرو زیاده دینته دنبرسی
دخی الله تعالی حبیبی اوزرینه کافرلره اغلاظی
ایجاب ایلدی • نعد خوف ظاهر ترتیب
ایدرسنده • زیرا الله تعالی حبیبنه عصمت
ایله وعد ایلدی • اما غیریسنک اوزرینه
اغلاظ لازم دکلدر • اکر خوف ترتب
ایدرسه • برهانی الله تعالی بیورر •

واغلظ عليهم حبيبم يا محمد كفار اوزرينه
غلظت ايله انلره رفق ايله معامله اتمه سز
ضرورياة دينيه دن برسي دخي الله تعالى حبيب
اوزرينه مؤمنلري قتال اوزرينه قندرمغي
ايجاب ايلدي • برهان الله تعالى بيوردر •
يا ايها النبي حرض المؤمنين على القتال •
اي نبي محترم و رسول مفخم مؤمنلري
قتاله تحريض و ترغيب ايله سن ضرورياة
دينيه دن برسي دخي فخر عالم صلى الله عليه
وسلم اوزرينه صبرك وجوبيدر • نفس
نفيسه لري اوزرينه كريه اولان شيلره

برهان الله تعالى بيوردر • واصبر على ما يقولون
ودخي بيوردر ودع اذاهم وتوكل على الله
يعني حبيبم يا محمد كافرلرك سنك حقنده
سويلدكلرينه وسكا ايلدكلري اذيت وجفايه
صبر ايله • وجميع اموريكي بكا تفويض ايله
ضرورياة دينيه دن برسي دخي شول كمسه
لرك اخشامده وصباحده ياخود جميع ازمانده
ربلرينه دعا وعبادة ايدرلر • انلر ايله
حبس نفس وصبر ايلمك رسول اللهك
اوزرينه وجوبي دعادن وعبادتدن غافل
اولانلره التفات ايلممك • برهان الله

تعالى بيوردر ● واصبر نفسك مع الذين
يدعون ربهم بالغداة والعشي ضرورياته
دينيه دنبرسى دخى رسول الله عليه الصلوة
والسلام اوزرينه لازمدركه مؤمنلره رفق
وترك غلظتدر ● برهان الله تعالى بيوردر ●
ولو كنت فظا غليظ القلب لانفضوا من حولك
اكر يا محمد سن سيء الخلق وغليظ القلب
اولسه ايدك بو ناس سنك اطرافندن طاغلورلر
ايدى ضرورياته دينيه دنبرسى دخى فخر
عالم عليه الصلوة والسلام اوزرينه ●
واجبدركه ● جميع ما انزل اليه تبليغ اتمك

برهان الله تعالى بيوردر ● يا ايها الرسول بلغ
ما انزل اليك من ربك اى رسول ذيشان
ونبى عاليشان ربكدن سكا انزال اولنان
شيلرك جميعسنى تبليغ ايله سن ضرورياته
دينيه دنبرسى دخى مالنك صدقه سنى
ادا ايدنلره فخر عالمك دعا ايلمك لكنك
وجوبى ● برهان الله تعالى بيوردر ● وصل عليهم
اما بر كمسه مالنك زكوتنى امامه ومستحق
اولنه ادا ايلدكده امام يا خود مستحق اوزرينه
دعا اتمك واجب دكلدر ● بلكه مستحبدر
ضروريات دينيه دنبرسى دخى الله تعالى

جیبنی ناسه ویریلان شیلره بقمقدن
نهی ایلدی • برهان الله تعالی بیورر • ولا تمدن
عینیك الی ما متعنا به ازواجا منهم زهرة
الحیوة الدنیا ضرورتیاه دینیه دنبرسی
دخی الله تعالی حبیبنه دورت خاتوندن تا
طقوزه وارنجیه قدر • تزوجی مباح ایلدی
ایلدی • برهان الله تعالی بیورر • لا یحل
لك النساء • من بعد یعنی حبیبم یا محمد طقوزدن
صکره سنك ایچون خاتون تزوج اتمك
حلال اولمز • بعده الله تعالی بو حکمی نسخ ایلدی
وحبیبنه طقوزدن زیاده خاتون تزوج اتمکی

حلال ایلدی • الله تعالی بیورر • انا
احللنا لك ازواجك معناسی ذکر اولندی
ضرورتیاه دینیه دنبرسی دخی رسول علیه
الصلوة والسلام بنفسه غزا ایلسه جمیع
ناس اوزرینه فخر عالم ایله خروج واجب
اولدی • برهان الله تعالی بیورر • ما کان
لاهل المدینة ومن حولهم من الاعراب
ان یتخلفوا عن رسول الله معناسی ذکر اولندی
ضرورتیاه دینیه دنبرسی دخی بر کمسیه فخر
عالم ندا ایلسه اول کمسه نماز ده اولورسه
دخی اجابت واجب اولور • برهان الله تعالی

بیورر • یا ایها الذین امنوا استجیبوا لله
وللرسول اذا دعاکم معناسی ذکر اولنان در •
ضروریات دینیه دن برسی الله تعالی ورسول
برامر ایله حکم ایتمزدن اول اول امری تقدیم ایتمک
یعنی اول امری قطع ایتمک حرامدر • برهان
الله تعالی بیورر • یا ایها الذین امنوا لا تقدموا
بین یدی الله ورسوله معناسی ذکر اولنان در
ضروریات دینیه دن برسی دخی تکلم و
قلندقده رسول الله علیه الصلوة والسلام
صوتندن زیاده رفع صوت ایتمک حرامدر
برهان الله تعالی بیورر • لا ترفعوا اصواتکم

فوق صوت النبی ولا تجهروا له بالقول کجهر
بعضکم لبعض ای مؤمنلر حبیبمک صوتندن
زیاده اصواتکزی رفع ایتمک بعضکز بعضکزه
جهر ایتدیککز کبی حبیبمه ده اویله قول ایله جهر
ایتمک سز • بلکه صوتکزی حبیبمک صوتندن
اشغه ایدک سز ضروریات دینیه دن
برسی دخی حجره لرک خارجندن فخر عالمه
ندایی الله تعالی حرام ایلدی • برهان الله
تعالی بیورر • ان الذین ینادونک من وراء
الحجرات اکثرهم لا یعقلون • تحقیق شول
کمسنه لرکه حبیبم یا محمد سکا وراء حجراتدن

ننا ايدرلر انلرك اكثري احكام شرعيه‌يي
بلمزلر • بو نظم دلالت ايدر كه حجراتك
خارجندن فخر عالمه ننايي ترك اتمك احكام
شرعيه دندر ضروريات دينيه دن بريسي
دخي الله تعالى فخر عالمه راعنا ديمكدن نهي
ايلدي • برهان الله تعالى بيوردر • يا ايها
الذين امنوا لا تقولوا راعنا وقولوا انظرنا •
اي مؤمنلر رسولمه راعنا ديمك انظرنا ديكسز
زيرا راعنا لسان عبرانيده سبده استعمال اولنور
ضروريات دينيه دن بريسي دخي فخر عالم وسيد
بني آدم صلى الله عليه وسلم • حال غضبده

ورضاده تكلم ايلمز • الا حق تكلم ايدر ايدي
وكذبلكندن سوز سويلمز • وحي ايله سويلرلردي
انيچون علما ديديلر • رسول الله عليه الصلوة
والسلام رؤياسي وحي در • ودخي من لدن
آدم • الى زمن الخاتم صلى الله عليه وسلم
نقدر انبيا عليهم السلام كلديسه جمله سنك
رؤيالري وحي در • برهان الله تعالى بيوردر •
وما ينطق عن الهوى • ان هو الا وحي يوحى •
معناسي ذكر اولنان ضروريات دينيه دن
بريسي دخي صحابه عظام رضوان الله عليهم
اجمعين دن بر كمسه ايچون مجلس رسول الله ده

خروج جائز دکلدر • تا فخر عالمدن استیذان

ایدنجیه قدر • برهانا الله تعالی بودر •

حتی یستأذنوه ضرورتیاه دینیه دنبری

دخی اطیب الطیبین واطهر الطاهرین

علیه صلوات الله الحق المبین حضرتلرینك

نسب طیب وطاهرلرنده اصلا وطئ حرام

واقع اولمامشدر • برهانی امت مرحومه نك

بو مذکور اوزرینه اجماعیدر ضرورتیاه دینیه دن

برسی دخی بر کمسنه نك اوزرینه فخر عالم حکم

ایلسه • فخر عالمك حکمنده اول کمسنه نك

قلبنده حرج وضیق وشك ولانا اول کمسه

کافر اولور • اما سائر حکملر بونك خلافنه

مصحوب ومقارندر • یعنی سائر حاکملرك

حکمنده بر کمسنه شك ایتسه وطارلسه کافر

اولماز • برهانا الله تعالی بودر • فلا وربك

لا یؤمنون حتی یحکموك فیما شجر بینهم

ثم لا یجدوا فی انفسهم حرجا مما قضیت

معناسی ذکر اولنانده ضرورتیاه دینیه دن

برسی دخی صحابه عظام فخر عالم صلی الله

علیه وسلم اوزرینه داخل اولسه لر •

فخر عالم انلره سلام ایله ابتدا ایدرایدی

ودخی فخر عالم انلره ملاقی اولسه بینه سلام

ایله ابتدا ایدر ایدی • برهانی الله تعالی
بیورر • واذا جاءك الذین یؤمنون •
بآیاتنا فقل سلام علیكم • حبیبم یا محمد
بزم آیاتمزه ایمان ایدنلر سكا كلدكلری
وقتده انلره سلام علیكم دیسن •
بونده ایكی خصیصه واردر • برسی
داخله سلام ابتدا ایله • وبرسی حرور
ایده نر سلام ایله ابتداء ضروریات
دینیه دنبرسی دخی الله تعالی حبیبنه نعمتنی
اتمام ایلدیكی • برهانی الله تعالی بیورر •
ویتم نعمته علیك ضروریات دینیه دن

برسی دخی الله تعالی فخر عالم علیه الصلوة
والسلامك صدرینی شرح ایلدیكی • وقبل
البعثه اولان فرطاتنی وضع ایلدیكی •
وذكرینی رفع ایلدیكی • برهانی الله تعالی بیورر
الم نشرح لك صدرك ووضعنا عنك وزرك
الذی انقض ظهرك • ورفعنا لك ذكرك
ضروریات دینیه دنبرسی دخی نصرت
عزیزدر • برهانی الله تعالی بیورر • وینصرك
الله نصرا عزیزا ضروریات دینیه دن
برسی دخی نزول السكینة • برهانی الله تعالی
بیورر • هو الذی انزل السكینة الآیة •

یعنی الله تعالی ثبات وطمانینت انزال ایلدی
مؤمنلرك قلبلرنده • ضروریات دینیه دن
برسی دخی انبیالر ایله امملری بینلرنده قیامت
کوننده شهادتیدر • برهان الله تعالی بودر
فکیف اذا جئنا من کل امة بشهید وجئنا بك
علی هؤلاء شهیدا • یعنی بو کافرلرك حاللری
نه کیفیتده اولور • بن عظیم الشان هر امتدن
شهید کتوررم • شهیددن مراد هر قومك
پیغمبریدر • کافرلرك قبح اعماللرینه وفساد
عقایدلرینه شهادت ایدر • حبیبم یا محمد سنی
دخی کتوررم • اول شاهدلرك صدقنه •

شهادت ایدرسن سن • ضروریات
دینیه دن برسی دخی فخر عالمك امتندن شهید
اولانلر رب العالمین عندنده احیادر •
ورزقلریدر • برهان الله تعالی بودر •
ولا تحسبن الذین قتلوا فی سبیل الله امواتا
بل احیاء عند ربهم یرزقون • معناسی ذکر
اولناندر • ضروریات دینیه دن برسی دخی
سید العالمین وسند العالمین • فخر الا
نبیاء والمرسلین • خاتم الانبیادر •
برهان الله تعالی بودر • وخاتم النبیین

بشنجی باب

مطلب فیما یتعلق بالملائکة

قرآن عظیم الشان ایله ثابته اولان مهلکاتدن
متعلقه ضروریات دینیه بیاننده در ●
ضروریات دینیه دن بریسی دخی کفردر ●
برهان الله تعالی بودر ● انا اعتدنا للکافرین جهنم
نزلا ● یعنی بن عظیم الشان جهنمی کافرلره
نزول اولدوغی حالده حاضرلدم ●
ضروریات دینیه دن بریسی دخی زنادر ●
زیرا زنا جمیع ادیانده حرامدر ● زمان
آدمدن زمن خاتم علیهما الصلوات
والتسلیما ترکنجیه قدر ● برهان الله تعالی
بودر ● ولا تقربوا الزنا انه کان فاحشة

وساء سبیلا ● یعنی سزلر زنایه قریب
اولمک ● زیرا زنا فاحشه اولدی ● و
سبیل بوندن نه کتو اولدی ضروریات
دینیه دن بریسی دخی لواطه در ● برهان
الله تعالی بودر ● اتأتون الذکران من العالمین
ودخی اتأتون الفاحشة ما سبقکم بها
من احد من العالمین ● یعنی سزلر بو فعل
قبیحی وعمل شنیعی اشلرسز ● عالمیندن
براحد سزی بو فعله قبیحه ایله سبقت
اتمدی ضروریات دینیه دن بریسی دخی شرب
خمردر ● نقدر آز اولورسه ایچنسه حرمتن اولمز

ایسده ه • برهانا الله تعالی بیوردر •
انما الخمر والمیسر والانصاب والازلام
رجس من عمل الشیطان فاجتنبوه لعلکم
تفلحون • خمر ومیسر وانصاب وازلام عمل
شیطاندن اولوجی رجسدر • سزلر بونلردن
اجتناب ایدک فلاح بولمغی رجا ایدیجی
اولدوغکز حالده ضروریاة دینیه دن
برسی دخی سرقه در • برهانا الله تعالی بیوردر
والسارق والسارقة فاقطعوا ایدیهما • یعنی
سرقه ایدن مذکر ومؤنثک صاغ اللرنی قطع
ایدک سز ضروریاة دینیه دن برسی دخی بغیر

حق عمدا قتل نفسدر • بوندن کندی نفسنی
قتل وولدنی قتل داخلدر • برهانا الله تعالی
بیوردر • ولا تقتلوا النفس التی حرم الله الا
بالحق • سزلر الله تعالی قتلنی حرام ایلدوکی
قتل تمک لا حق ایله قتل ایدک سز ودخی الله
تعالی بیوردر • ولا تقتلوا اولادکم خشیة
املاق نحن نرزقهم وایاکم سزلر اولادیکزی
فقر قورقسی ایچون اولدرمک • اولادیکزه
وسزه بن عظیم الشان رزق ایدرم •
ضروریات دینیه دن برسی دخی زنادن برسی
وعفیفه اولان مؤمنه خاتونه قذف ایلمک

برهان الله تعالى بیوردر ● والذین یرمون ●
المحصنات الآیه ضروریاته دینیه دن بریسی
دخی شهادت ادا ایتمك تعین عندنده شهادت
کتم ایلمك ● برهان الله تعالى بیوردر ● ولا
تکتموا الشهادة ومن یکتمها فانه آثم قلبه
سنلر شهادت کتم اتمك ● شول کمسه که
شهادت کتم ایلیه گنهکار اولور ضروریاته
دینیه دن بریسی دخی یلان شهادتدر ● برهان
الله تعالى بیوردر ● ولا تقف ما لیس لك
به علم ان السمع والبصر والفؤاد کل
اولئك کان عنه مسئولا ● حبیبم یا محمد

٨١ عملك تعلق اتمدیکی شیئه اتباع اتمه سن ●
زیرا سمع وبصر وفؤاد صاحبنك ایشلدوکی
شیدن سئوال اولنور ضروریات
دینیه دن بریسی دخی ربوا یمك ● برهان
الله تعالى بیوردر ● واحل الله البیع وحرم
الربوا ● الله تعالى بیع حلال ایلدی ● وربانی
حرام ایلدی ودخی الله تعالى بیوردر ●
یمحق الله الربوا ویربی الصدقات ● الله تعالى
ربانی محق ایدر ● یعنی ربا داخل مالی هلاك
ایدر ● وصدقه لرك ثوابنی قات قات ایدر ●
ضروریاته دینیه دن بریسی دخی ظلم ایتمك

مالینی اکلدر • برهان الله تعالی بیورر
ان الذین یاکلون اموال الیتامی ظلما انما یاکلون
فی بطونهم نارا وسیصلون سعیرا • تحقیق
شول کمسنلر که یتیملرک ماللرینی علی وجه الظلم
اکل ایدرلر • زیرا مال یتیمی اکل ناره جزا ایدر
وجهنمده داخل اولمغه سبب اولور
ضروریات دینیه دن برسی دخی طریق بطلان
ایله اکل مالدر • برهان الله تعالی بیورر •
ولا تاکلوا اموالکم بینکم بالباطل • سزلر
اموالکزی بینکزده شرع شریفک راضی
اولمدوغی طریق ایله اکل اتمک • مثلا غصب

کبی و قمار کبی و ربوا کبی ضروریات
دینیه دن برسی دخی شرع شریفه مخالف
اولمین شیلرده انایه و بابایه عاصی اولمق
وقضی ربک ان لا تعبدوا الا ایاه وبالوالدین
احسانا یعنی حبیبم یا محمد ربک قضا و حکم
ایلدیکه سزلر عبادت اتمکه انجق الله تعالی یه
عبادت ایلک • انایه و بابایه احسان •
اتمکلک ایله احسان ایلک و دخی الله تعالی سو
ان اشکرلی ولوالدیک الی المصیر • بن عظیم
الشان انسانه اناسنه و باباسنه ایلک ایله وصیت
ایلدم • بکا شکر اتمک و والدینه شکر اتمک

برهان الله تعالی بیوردر

ایچون عاقبتنده بکا رجوع ایدرسکز
سزه شکریکز اوزره محاسبه ایدرم •
ضروریات دینیه دن برسی دخی کیل ووزن
نقصان اتمکدر • برهان الله تعالی سوزدر
ویل للمطففین الذین اذا اکتالوا علی الناس
یستوفون • واذا کالوهم او وزنوهم
یخسرون • ویل وهلاک شول مطففینه که
انلر ناسدن وزن ایله اکتیال ایلسه لر استیفا
ایدر • یعنی ناسدن السه لر تمام الورلر
اما صاتمق مراد ایلسه لر کیل یاخود وزن
نقصان ایدرلر • یعنی اکسک صاترلر •

ودخی الله تعالی سوزدر • اقیموا الوزن
بالقسط ولا تخسروا المیزان • یعنی وزن
عدل ایله اقامت ایدوک • یعنی اکسک
صاتمک سزه ضروریات دینیه دن برسی
دخی ترک زکوه تدر • برهان الله تعالی سوزدر
ویمنعون الماعون • ویل شول کمسه لره ایچون
درکه زکوتی ورمزلر • بعض علما ماعوندن
مراد زکوه تدر دیدی • ودخی الله تعالی سوزدر
والذین یکنزون الذهب والفضة ولا ینفقونها
فی سبیل الله فبشرهم بعذاب الیم • شول
کمسه لر که التونی وکمشی جمع ایدرلر •

وزكوة مفروضه سنى ادا ايلمزلر • حبيبم
يا محمد انلره عذاب اليم ايله تبشير ايله مسر
ودخى الله تعالى بيوردر • وآتوا الزكوة اى
قوللرم زكوتكزى ويرك سزه بو امردر •
بر شيئى ايله امر ضدندن نهيدر ودخى الله
تعالى زكوة ويرميلرى ذم ايليوب بيوردر •
ومنهم من عاهد الله لئن آتانا من فضله
ناسدن بعضدر • شول كمسنلركه الله
تعاليه عهد ايلديكه اكر مولى فضلندن
وكرمندن بكا كرم ايدرسه زكوتنى ويريم
وصالحلردن اولايم ديو • وقتاكم الله

تعالى اكا كرم ايلديسه بخل ايلدى • يعنى
زكوتنى منع ايلدى • وطاعة اللهدن اعراض
ايلدى ضروريات دينيه دن برسى دخى حجه
قادر اولان حجى ترك اتمك برهان الله تعالى
بيوردر • ولله على الناس حج البيت من استطاع
اليه سبيلا • ومن كفر فان الله غنى عن
العالمين • يعنى حجه قادر اوزرينه حج ايتمك
لازمدر • اكر حج اتمز ايسه ضررى
كندويه عائددر • زيرا الله تعالى غنى عن
العالمين در • بر كمسنه نك عبادتندن الله
تعاليه فائده يوقدر • وترك عبادتدن ضرر

یوقدر ضروریاتِ دینیه دن برسی دخی
سبّ صحابه در • برهانی الله تعالی بیوردر •
لقد رضی الله عن المؤمنین اذ یبایعونك
تحت الشجرة • یعنی الله تعالی حبیبم یا محمد سکا
تحت شجره ده بیعت ایدن صحابه دن تحقیق
راضی اولدی ودخی الله تعالی بیوردر •
والسابقون الاولون من المهاجرین والانصار
والذین اتبعوهم باحسان رضی الله عنهم
یعنی الله تعالی صحابه دن وانلره احسان
ایله اتباع ایدنلردن راضی اولدی ودخی
الله تعالی بیوردر • والذین معه اشداء علی

الکفار الایة • بو ایتلر وبونلردن غیری
نچه ایات صحابهٔ عظامك عند الله کرامتلرینه
وعظم مقادرلرینه • وعلو مراتبلرینه دلالت
ایدر ضروریات دینیه دن برسی دخی رجل
مسلمی ظالم عندنده سعایه در • وارضده
فساد مال ودین ایله سعی در • برهانی الله
تعالی بیوردر • ویسعون فی الارض فسادا •
ضروریات دینیه برسی دخی امر بالمعروف
ونهی عن المنکری ترك ایتمکدر • برهانی الله
تعالی بیوردر • کانوا لا یتناهون عن منکر
فعلوه لبئس ما کانوا یفعلون • یعنی انلرك

بعضسی بعضسنی منکر اولان اشمکدن نهی
ایلمزلر • انلرك اشلدکلری شیئی ندرکتوا اولدی
ضروریاتِ دینیه دن برسی دخی قرآنِ عظیمی
اونوتمق • برهانِ الله تعالی بیوردر • ومن
اعرض عن ذکری فان له معیشة ضنکا و
نحشره یوم القیمة اعمی • یعنی شول
کمسنلرکه بنم ذکرمدن اعراض ایلیه •
انلر ایچون دار کچمك واردر • یاخود
عذاب قبر واردر • وقیامت کوننده انی
اعمی حشر ایدرم • فقها دیدیلر نسیان
قرآنده مراد بر مرتبه اونوتمقدر •

معلوم اولکه ومن اعرض عن
ذکری ایتنی بو مطلب اسباطه ایچون
بعضلر ایراد ایله دیلر لکن بو ایتك

شئ
حقه دخی احتمالی اولدوغی
ایچون نسیان قرآن ضروریات
دینیه دن اولمق ظاهر فهم اولنور
تأمل ایتمك
منه

مصحفدن اوقومه غه قادر اولمغه موءدی
اولمش قرآن عظیم ازبر لیوب اونتمق دکلدر
حرجه موءدی اولمسون ایچون • زیرا حرج
دینده مدفوع در ضروریاتِ دینیه دن
برسی دخی الله تعالینك رحمتندن امیدن
کسمکدر • برهان الله تعالی بیوردر • ولا
تیئسوا من روح الله انه لا ییئس من روح الله
الا القوم الکافرون • الله تعالینك رحمتندن
امیدکزی کسمك • الله تعالینك رحمتندن
امید کسمز الا کافرلر کسر ضروریاتِ دینیه دن
برسی دخی الله تعالینك مکرندن وعذابندن.

امن اولمقدر • برهان الله تعالیی سوردر •
افامنوا مکر الله فلا یأمن مکر الله الا القوم
الخاسرون • یعنی انلر الله تعالینک عذابندن
امینجه اولورلر • عذاب اللهدن امین اولمز
الا خاسرلر امین اولور • سؤال اولنور •
سه که اهل کلام ذکر ایلدیلر که • امن و یأس
کفردر • فقها امن و یأس محرماتدن عد ایلدیلر
ایکی کلامک برینک صحتی آخرک بطلانینی •
اقتضا ایدر • جواب ویررز که علم کلامده
• یأسدن مراد معصیتلرده سعهٔ رحمتی انکاردر
• بونک ایسه کفر اولماسنده شبهه یوقدر

زیرا بو الله تعالیه عجز نسبتنه مؤدیدر
و امندن مراد الله تعالینک عذابنی یوق اعتقاد
ایتمکدر • بونک ایسه کفرنده شبهه یوقدر •
زیرا بو اعتقاد ومکروا ومکر الله والله
خیر الماکرین • آیتنی والله تعالینک افامنوا
مکر الله آیتنی انکاره مؤدیدر • اما فقهانک
یأسدن مرادلری گناهلری عظیم •
و عفو بعید عد ایلدوکچون یأسدر • بوندن
ایسه کفر لازم گلمز • لکن ذنب عظیمدر •
و امندن مرادلری رجا بر مرتبه غالب اولمشکه
امن حدینه داخل اولمش بوندن کفر لازم گلمز

لكن ذنب عظيمدر • بو مقام بويلجه فهم اولنمق
واجبدر • توفيق ملك علامدندر ضرر زياده
دينيه دنبرسي دخي فسقني اظهار اتمين •
كمسه‌يي غيبتدر • برهان الله تعالى بيوردر •
ولا يغتب بعضكم بعضا • يعني بعضكز
بعضكزي غيبت ايلمسون ضرر زيادات
دينيه دنبرسي دخي نميمه در • برهان الله تعالى
بيوردر • هماز مشاء بنميم • وليد بن مغيره طعن
ايدجيدر • وبر يرده اولان كلامي آخره نقل
ايدجيدر ضرر زياده دينيه دنبرسي دخي
قماردر • برهان الله تعالى بيوردر • يسئلونك

عن الخمر والميسر قل فيهما اثم كبير • يا محمد
سكا خمر وقماردن سؤال ايدرلر • سن
ديكه خمرده وقمارده اثم عظيم وذنب
جسيم واردر ضرر زياده دينيه دنبرسي
دخي اسراف وتقتيردر • برهان الله تعالى بيورر
انه لا يحب المسرفين • الله تعالى مسرفلردن
راضي اولماز ودخي الله تعالى حبيبنه خطاب
ايدوب بيوردر • ولا تبذر تبذيرا • ان المبذرين
كانوا اخوان الشياطين • حبيبم يا محمد سن
مالي لايق اولميان يره صرف اتمه • وعلى وجه
الاسراف انفاق اتمه تحقيق اسراف ايدنلر

شياطينك امثالى اولديلر ودخي الله
تعالى بيورر • ولا تجعل يدك مغلولة الى
عنقك ولا تبسطها كل البسط فتقعد
ملوما محسورا • حبيبم يا محمد تغيير ايدوب
بخيل اولمه ومسرف ده اولمه • بلكه اقتصاد
اوزره اول عند الله والناس اسراف ايله •
وسوء تدبير ايله لوم اولنمش اولورسن
ونادم اولورسن ودخي الله تعالى بيورر
والذين اذا انفقوا لم يسرفوا ولم يقتروا
وكان بين ذلك قواما • شول كمسنه لركه
انفاق ايلدكلري وقتده اسراف ايدوب

حد كرجي تجاوز اتمزلر • وتقتير ايدوب
تضييق ده اتمزلر • انلرك انفاقلري •
اسراف ايله تقتير بيننده وسط اولدي •
ضروريات دينيه دن برسي دخي حاكمك
حقدن عدولدر • برهاني الله تعالى بيورر
واذا حكمتم بين الناس ان تحكموا بالعدل
سزلر حكم ايلديكز وقتده حق وعدل ايله
حكم ايلك ودخي الله تعالى بيورر • ومن لم
يحكم بما انزل الله فاولئك هم الظالمون
شول كمسنه لركه الله تعالى نك انزال ايلديكي
ايله حكم اتمديلر • ظالملر انجق انلردر

ضروريات دينيه دن برسي دخي ظهاردر
و مظاهره سي اولان خاتون كفارتدن مقدم
وطئ ايلمكدر . برهان الله تعالى بيوردر .
والذين يظاهرون من نسائهم ثم يعودون .
لما قالوا فتحرير رقبة الآية . شول كمسه لركه
زوجه نك ظهرني ياخود آخر عضوني محرمنك
جزء محرمنه تشبيه ايلديلر . بعده ذكلري
شيئه عود ايلسه لر يعني ظهار سببيله
زوجه سندن استمتاع و وطئ حرام اولديه
استمتاعنك و وطئنك استباحه سني مراد
ايلسه لر آنلرك اوزرينه لازمدر . قول زاد

اتمكه نقدر ازاد ايلديكي قول كافر اولور
سده ابي حنيفه رحمه الله عندنده .
امام شافعي عندنده مؤمن اولمق لازمدر
اگر اعتاقه قادر اولمزسه ايكي شهر متواليا
صايم اولورلر اگر صومه دخي قادر اولمزلر
التمش فقير اطعام ايدر ضروريات دينيه دن
برسي دخي قطع طريقدر . برهان الله تعالى
بيوردر . انما جزاء الذين يحاربون الله ورسوله
الآية . شول كمسه لركه الله تعالى نك ورسولنك
اولياء لري ولان مسلملره محاربه ايدرلر
يعني قطع طريق ايدرلر آنلرك جزالري .

مسائل ظهارك وقطع طريقك تفاصيلي كتب فقهيه يه متوقفدر منه

دکلدر • الا قتل ولنمقدر • یاخود صلب
یاخود الری کسلمکدر ضرر وزیاده دینیه دن
برسی دخی معاصیه اعانتدر • برهان الله
تعالی بیوردر • وتعاونوا علی البر والتقوی
ولا تعاونوا علی الاثم والعدوان • یعنی
سزلر طاعته نصرت ایدك ومعصیته یاردم
اتمیك سز ضرر وزیاده دینیه دن برسی دخی
منّ واذیدر • برهان الله تعالی بیوردر •
لا تبطلوا صدقاتکم بالمنّ والاذی •
یعنی صدقه لریکزی منّ ایله واذی ایله
ابطال اتمك سز ضرر وزیاده دینیه دن

برسی دخی حیضلی خاتونه وطیدر •
برهان الله تعالی بیوردر • ولا تقربوهن حتی
یطهرن • خاتونلریکزه حیض وقتنده
قربان اتمك • تا پاك اولنجیه قدر ضرر وزیاده
دینیه دن برسی دخی عالم علم ایله عمل
اتمکدر • برهان الله تعالی بیوردر • مثل
الذین حملوا التوریة ثم لم یحملوها کمثل الحمار
یحمل اسفارا • شول کمسنه لر که توراتی بلدیلر
وعمل ایله تکلیف اولندیلر • بعده انلر توریة
ایله عمل اتمه دیلر • انلرك مثلی کتاب کوتورن
حمارك مثلی کبیدر • حمار کتاب کوتورر • زحمت

حكم اصلا انتفاع ایده مز • كذلك عالم
اولوب علم ایله عمل ایتمینلرده بونلك كبیدر •
ضروریاة دینیه دندر بریسی دخی مسلم هجودر
برهان الله تعالی بیوردر • والشعراء یتبعهم
الغاوون • یعنی ازغین اولنلر شاعرلره
اتباع ایدرلر • مفسرین بیوردیلر كه
بو آیتدن مراد شول شاعرلردر كه مسلم
هجو و ذم ایلیه • زیرا شعر مطلقا مذموم
دكلدر • الله تعالی بیوردر • الا الذین آمنوا
وعملوا الصالحات • یعنی الله تعالی شول
شاعرلری استثنا ایلدیكه انلر ایمان ایلدیلر

وعمل صالح اشلدیلر • واكثر اشعارلری
توحید والله تعالی اوزدینه وفخر عالم اوزرینه
ثنا اولدی • عبدالله بن رواحه • و
حسان بن ثابت • وكعب بن زهیر • وكعب
بن مالك وغیریلر كبی ضروریاة دینیه دن
بریسی دخی ماشینك تحریمیدر • برهان
الله تعالی بیوردر • ولا تمش فی الارض مرحا
یعنی یرده سن صالنرق كبر ایله یورومه
زیرا بو مثللی یورمك حماقت مجردده در •
ضروریاة دینیه دندر بریسی دخی جمعه كونی
عند الاذان بیع ایلمك • برهان الله تعالی

بیورر • اذا نودی للصلوة من یوم الجمعة
فاسعوا الی ذکر الله وذروا البیع ای مؤمنلر
جمعه کوننده صلوة ایچون ندا اولندقده
الله تعالینک ذکرینه سعی ایدک سز • وعاملیی
ترک ایدک سز ضرر و زیاده دینیه دنبریسی
دخی عبادته شروعدن صکره بغیر عذر
قصدا عبادتی ابطالدر • برهان الله تعالی
بیورر • لا تبطلوا اعمالکم عبادتکزی
ابطال اتمک سز ضرر و زیاده دینیه دن
بریسی دخی سوء ظندر • برهان الله تعالی
یا ایها الذین امنوا اجتنبوا کثیرا من الظن

ان بعض الظن اثم ای مؤمنلر ظننک چوغندن
اجتناب ایدوک سز • زیرا بعض ظن
اثمدر ضرر و زیاده دینیه دنبریسی دخی
حسددر • برهان الله تعالی بیورر • ولا یحیق
المکر السیئ الا باهله یعنی کوتو مکر بر احده
نازل اولمز • الا اهلنه نازل اولور •
ودخی الله تعالی بیورر • ومن شر حاسد
اذا حسد • حبیبم یا محمد حاسد حسد
ایلدیکی وقتده حاسدک شرندن الله
تعالی یه صغندم دی سن ضرر و زیاده
دینیه دنبریسی دخی کبردر • برهان الله

ابليسك بليسدن حكايت بيورر . انا خير
منه شيطان ديدكه بن آدم صفي الله دن
خيرليم . وفرعوندن حكايت بيورر .
أليس لي ملك مصر . ملك مصر بنم ايجون
دگلمدر بنم ايجوندر ودخي الله تعالى بيورر
ساصرف عن آياتي الذين يتكبرون في الارض
بغير الحق يعني بن آيتمدن تصرف ايدرم .
شول كمسنه لركه انلر ارضده بغير حق تكبر
ايدرلر ودخي الله تعالى بيورر . كذلك
يطبع الله على كل قلب متكبر جبار .
الله تعالى بيورر . بونك كبي متكبر جبارك

اولانك قلبنه وزرينه طبع ايدر .
وقلبني حقدن محجوب قيلار . وخذلاننه
مظهر ايدر ضرر وآفاتي دينيده دنيرسي
دخي عجبدر . برهاني الله تعالى بيورر .
افمن زين له سوء عمله فرآه حسنا . يعني
شول كمسنه لركه كندي نفسنه كندو عمللري
تزيين اولنديده كندو اعماللري حسن كوررلر
ضرر وآفاتي دينيده دنيرسي دخي كلامده
فصاحت ايله تكلم ايده يم ديو تكلف
اتمكدر . بو ايسه اخلاصه منافيدر .
ريايي وسمعه يي اعلام ايدر . برهاني الله

تعالى بيوردر • وما امروا الا ليعبدوا الله •
مخلصين له الدين يعني انلر امر اولنمديلر
انجق الله تعالى يه على وجه الاخلاص عبادت ايله
امر اولنديلر ضروريات دينيه دن برسى
دخى وعدنه خلفدر • وعد وقتنده خلف
قصد ايديجى اولدوغى حالده • برهانى الله
تعالى بيوردر • يا ايها الذين امنوا لم تقولون
ما لا تفعلون • كبر مقتا عند الله ان تقولوا
ما لا تفعلون • اى مؤمنلر اشلمديككز شيئى
نيچون ديرسكز • الله تعالينك عندنده مقت
وغضب يوندن بيوك اولدى • اشلميه جكز

شيئى سويلمك ضروريات دينيه دن برسى
دخى بخلدر • برهانى الله تعالى بيوردر •
ولا تحسبن الذين يبخلون بما اتيهم الله
من فضله هو خيرا لهم بل هو شر لهم •
سيطوقون ما بخلوا به يوم القيمة • شول
كمسنه لر كه الله تعالى فضلندن انلره ويردكى
شيئلرى بخل ايتمكى خير ظن ايتمسونلر • يعنى
بخلى خير ظن ايتمسونلر • بلكه بخل انلره
شردر • قيامت كوننده بخل ايلديكى شيئك
وبالندن منفك اولمزلر ضروريات دينيه دن
برسى دخى فقير اولمقدن قورقمقدر •

برهان الله تعالی بیوردر • الشیطان یعدکم
الفقر یعنی بر کمسه انفاق مراد ایلسه
شیطان انی فقر ایله وعد ایدر • وبخل ایله
امر ایدر ضرور زیاده دینیه دنبرسی
دخی شکر ترك ایتمکدر • برهان الله تعالی
بیوردر • فاعرضوا فارسلنا علیهم سیل
العرم انلر شکردن اعراض ایلدیلر •
بن عظیم الشان انلرن اوزرینه سیل
عرم ارسال ایلدم • سیل عرمدن مراد
مطر شدید در • یاخود شیء آخر والحاصل
یمنده اولان اولاد سبادر چوق نعمتلر

ویردی • وشکروا ایله امر اولندیلر
وشکردن اعراض ایلدیلر • الله تعالی
نعمتلرنی نقمته تبدیل ایلدی ضرور زیاده
دینیه دنبرسی دخی افتراء علی الله در •
برهان الله تعالی بیوردر • ومن اظلم ممن
افتری علی الله کذبا • ان الذین یفترون
علی الله الکذب لا یفلحون • شول کمسه دن
اظلم وارمدرکه الله تعالی یه کذبا افترا
ایدر • شول کمسه لرکه الله تعالی اوزرینه
کذبا افترا ایدرلر • ملامتدن سلامته
وصلاحه وفلاحه واصل اولمازلر •

ودخی الله تعالی بیورر • ولا تقولوا لما
تصف ألسنتكم الكذب هذا حلال
وهذا حرام لتفتروا علی الله الكذب یعنی •
لسانلریكز كذب وصف ایلدوكی ایچون
شو حلالدر شو حرامدر دیمك سز • الله
تعالی اوزرینه كذب افترا ایتمك ایچون
شول كمسنلركه الله تعالی یه كذب افترا
ایدرلر • فلاح بولمزلر • افتراء علی الله دن
جاهللرك مسئله‌یه جواب ویرمسی •
ضروریات دینیه‌دن برسی دخی یالان
سویلمكدر • برهانی الله تعالی بیورر •

ولهم عذاب الیم بما كانوا یكذبون • یعنی
انلر ایچون عذاب الیم واردر • یالان
سویلمكلری سببیله ودخی الله تعالی بیورر
واجتنبوا قول الزور • یالان سویلمكدن
اجتناب ایدیكز • ضروریات دینیه‌دن
برسی دخی جمیع اشیا الله تعالی‌نك تقدیر
ایله اولدوغنی انكار ایلمك • برهانی
الله تعالی بیورر • انا كل شیء خلقناه
بقدر • یعنی هر شیء تقدیر ایله خلق وایجاد
ایلدك • ضروریات دینیه‌دن برسی دخی
نمازی قصداً ترك ایلمكدر • بو اكبر كبائردندر

وقتنده تأخيرني قصدا ايلمكدر • بو اكبر
كبائردندر • برهان الله تعالى بيوردر •
فخلف من بعدهم خلف اضاعوا الصلوة
ابنيالردن صكره كتو كمسنه‌لر كلديلر • انلر
نمازي ترك ايدرلر • ياخود وقتندن تأخير
ايدرلر • ودخي الله تعالى بيوردر • فويل
للمصلين الذين هم عن صلوتهم ساهون
ويل شول نماز قيلانلر ايچوندركه انلر
نمازدن غافللردر • ضروريات دينيه‌دن
برسي دخي مكهٔ مكرمه‌نك حرم محترمنده
حقدن عدول مراد ايلمكدر • برهان الله تعالى بيور

ومن يرد فيه بالحاد بظلم نذقه من عذاب اليم
شول كمسنه‌لركه حرم الله‌ده بغير حق
الحاد مراد ايليه • الم ورنجي عذابدن اكا
دادندررز • ضروريات دينيه‌دن برسي
دخي الله تعالىنك اسماء شريفه‌سنده
الحاد يعني الله تعالىيه بر اسم له تسميه كه
اول اسم كتاب الله‌ده يوقدر • وسنت
رسول الله‌ده يوقدر • برهان الله تعالى
بيوردر • وذروا الذين يلحدون في اسمائه
سيجزون ما كانوا يعملون • معناسي ذكر
اولونان ضروريات دينيه‌دن برسي

بيضاوي ذركه الله تعالى حم
يا اتانا المكارم • يا ابيض الوجه
ديو نتا اتمك كبي معلوم اوله
منه

دخی میته یی و لحم خنزیرو جریان ایدن
قانی و بوغازی بوغلمش میته یی • وصن
ایله اولن حیوانی • و مکان عالیدن دوشوب
اولن حیوانی • و بو حیوانلر حیوان
سوسسنده اولسه • ویرتجی حیوانك
اکل ایلدیکنی بونلرك جمیعسنی اکل حرامدر
مکر که بونلرده روح وار ایکن الریشلده
ذبح اولنه • اول وقتده حلال اولور •
بوتلرك وصنملرك اسملری اوزرینه
ذبح اولنان حرامدر • واستقسامده
حرامدر • زمان جاهلیه ده بو فعل قصد

ایلسه لر تلته اقداح ایله عمل ایدرلردی
استقسامك تفصیلی بو محلده بیان •
اولونسه تطویل اولور • کتب تفاسیرده
مفصلا بیان اولنمشدر • برهان الله تعالی
بیورر • حرمت علیکم المیتة والدم و
لحم الخنزیر • وما اهل لغیر الله به والمنخنقة
والموقوذة والمتردیة والنطیحة وما اکل
السبع الا ما ذکیتم وما ذبح علی النصب وان
تستقسموا بالازلام • معناسی ذکر اولناندر
ضرورتیات دینیه دنبری دخی الله تعالی یه
و رسولنه و مؤمنلره اذیت اتمکدر •

برهان الله تعالی بیورر • ان الذین یؤذون
الله ورسوله لعنهم الله فی الدنیا والآخرة
واعد لهم عذابا مهینا • والذین یؤذون
المؤمنین والمؤمنات بغیر ما اکتسبوا فقد
احتملوا بهتانا واثما مبینا • شول کمسنه‌لرکه
الله تعالییه ورسولنه اینجیدرلر • الله
تعالی انلره دنیاده وآخرتده لعنت ایلدی
وانلره ایچون عذاب الیم حاضرلدی • شول
کمسنه‌لرکه مؤمنلره اذیت ایدرلر •
من غیر جرم تحقیق بهتان عظیم • واثم
مبین یوکلندیلر ضروریات دینیه‌دن برسی

دخی قومشوسنه اذیت ایتمکدر • برهان
الله تعالی بیورر • والجار ذی القربی
والجار الجنب • یعنی سزلر انایه وبابایه
ویقین اولان واوزاق اولان قومشویه
احسان ایلک ضروریات دینیه‌دن برسی
دخی سوء عادة فاسده ایله وغضب وربوا
ایله مال اکل ایتمکدر • برهان الله تعالی
بیورر • یا ایها الذین آمنوا لا تأکلوا اموالکم
بینکم بالباطل یعنی مؤمنلر بینکزده ما
للریکزی باطل طریق ایله اکل ایتمک سز •
ضروریات دینیه‌دن برسی دخی امانتلرده

خیانتدر • برهان الله تعالی بیوردر • ان الله
یأمرکم ان تؤدوا الامانات الی اهلها •
الله تعالی امانتلری اهلنه ادا ایله سزه
امر ایدر ضروریات دینیه دن بری دخی
سخریه ومسلم استهزا در • برهان الله
تعالی بیوردر • یا ایها الذین آمنوا لا یسخر
قوم من قوم ای مؤمنلر بر بریکزی
استهزا اتمك ضروریات دینیه دن بری
دخی کریه لقب ایله چاغرمقدر • برهان
الله تعالی بیوردر • ولا تنابزوا بالالقاب
یعنی سزلر القاب مکروهه ایله دعا اتمك سز

ضروریات دینیه دن بری دخی انسان
کندی مالندن اکل اتمکدر • بو مرتبه که
ضرر ایرشمیه جکنی بیلور • برهان الله تعالی بیوردر
کلوا واشربوا ولا تسرفوا ای سزلر اکل وشرب
ایدوك اسراف اتمك اکلده وشربده
افراط اتمك سزه بلکه اقتصاد اوزره
اولوك ضروریات دینیه دن بری دخی
زوجی تطلیق ایلدیکی خاتونك حقوق واجبه سنی
منع در • برهان الله تعالی بیوردر • لا
اسکنوهن من حیث سکنتم من وجدکم
ولا تضاروهن لتضیقوا علیهن سزلر

زوجاته مطلقه كوزنجي قادر اولدوغكز
مكاننده اسكان ايدلك اضرار مراد اتمك
ودخي الله تعالى بيورر او تسريح باحسان
يعني من غير ضرار و بدعة تطليقدر
اصلا مطلقه يه ظلم اتمكسزن ضروريات
دينيه دن برسي دخي فاسقلري سومكدر
وظالملره ميل ايلمكدر برهان الله تعالى
بيورر ولا تركنوا الى الذين ظلموا فتمسكم
النار ظلم ايدنلره ميل اتمكسز سزه
نار مس ايدر ضروريات دينيه دن برسي
دخي بين الناس سيئه ايله شفاعتدر

برهان الله تعالى بيورر ومن يشفع شفاعة
سيئة يكن له كفل منها شول كمسه كه
شفاعة سيئه ايله شفاعت ايدر انك
ايچون اول شفاعة سيئه نك وزرندن نصيب
واردر ضروريات دينيه دن برسي دخي سلام
المقدر برهان الله تعالى بيورر واذا
حييتم بتحية فحيوا باحسن منها او ردوها
اي مؤمنلر سزه سلام ويرلدكده احسن ايله يا خود
مثل ايله رد ايدوك ضروريات دينيه دن
برسي دخي هوايه اتباعدر برهان الله
تعالى بيورر ومن اضل ممن اتبع هواه

ودخی الله تعالی بیورر • بل اتبع الذین
ظلموا اهواءهم ودخی الله تعالی بیورر •
ولا تتبع الهوی فیضلك عن سبیل الله •
بو آیات کریمه لرك جمله سنده الله تعالی
اتباع هوادن نهی ایلدی ضروریاتِ دینیه دن
بریسی دخی تجسس و تحقیق سز تجرد حسن ظن
ایله عقایدده غیره اقتدادر • برهان الله
تعالی بیورر • قل انظروا ماذا فی السموات
والارض حبیبم یا محمد دیسن سمواتده و ارضنده
اولان مصنوعاتِ غریبه • و موجوداتِ عجی
بیه نظر ایدلسز بونلر ایله صانع حکیم

اولان مولایه استدلال ایدك • الله تعا
نا سوزنده بر طایفه یی ذم ایلدیکه اول طائفه
اوقومزلر • و یازمزلر • و علملری یوقدر •
بلکه ظنه و تقلیده اتباع ایدرلر • برهان
الله تعالی بیورر • ومنهم امیون لا یعلمون
الکتاب الا امانی الآیة • معناسی ذکر اولندی
بناء علی ذلك اهل کلام دیدیلرکه اعتقادده
مقلد آثم در • تقلید ایمان اهل سنت عندنده
صحیح ایسده ضروریاتِ دینیه دنبریسی
ریادر • برهان الله تعالی بیورر •
الذینهم یراؤن ودخی الله تعالی بیورر •

دخی

يرآؤن الناس ودخى الله تعالى بيورر •
ولا يشرك بعبادة ربه احدا • يعنى انلر
ربلرينه عبادة ده بر كمسه يى اشراك
ايله مزلر • انك ايچون ريا شرك اصغردر •
ديديلر ضروريات دينيه دنبرسى دخى
حب مالدر • تصدق ايچيچون دكل •
واقامت واجده قوام بدن ايچيچون دكل
حب مال حرام ايچيچون حرامدر • حلال
ايچيچون حرام دكلدر • لكن مذمومدر •
برهان الله تعالى بيورر • انما اموالكم
واولادكم فتنة والله عنده اجر عظيم •

سزك اموالكز واولادكز دكلدر • الا
فتنه عظيمه در • الله تعالى عندنده
اجر عظيم وثواب جسيم واردر ضروريات
دينيه دنبرسى دخى حب دنيادر • حب
دنيا حرام ايچون اولورسه حرامدر •
حلال ايچون اولورسه حرام دكلدر • لكن
قطعا مذمومدر • برهان الله تعالى
بيورر • اعلموا انما الحيوة الدنيا لعب
ولهو اى ناس معلومكز اولسونكه حيوة
دنيا دكلدر • الا لهو ولعبدر • وظل
حيالدر • وسريع الزوالدر ضروريات

دینیه دنبرسی دخی وصیتی تبدیلدر •
برهان الله تعالی بودر • فمن بدله بعد ما
سمعه فانما اثمه علی الذین یبدلونه • شول
کمسنه که وصیت کندویه واصل وعندنده
متحقق اولدقدنصکره وصیتلری تبدیل
ایلیه • اثم تبدیل ایدنلرك اوزرینه در •
ضروریات دینیه دنبرسی دخی درغلق
وغلظت قلبدر • برهان الله تعالی بودر
ولو کنت فظا غلیظ القلب لانفضوا من
حولك یا محمد سن فظ یعنی سیئ الخلق اولسك
وغلیظ القلب اولسك ایدی • اصحاب

خیر الاحبابك سنك اطرافندن داغلورلر
ایدی ضروریات دینیه دنبرسی دخی کفران
نعمتدر • برهان الله تعالی بودر • فکفرت
بانعم الله فاذاقها الله لباس الجوع و
الخوف بما کانوا یصنعون • یعنی الله تعالینك
نعمتلرینی کافر اولدیلر • الله تعالی دخی انلره
جوع ایله وخوفده اتدردی • اشلدکلری
شئ سببیله ضروریات دینیه دنبرسی
دخی امر دنیاده حزندر • نعم دنیویه دن
فوت اولان شیلره تأسف اتمك واحمق
ودنیانك توجه واقبالنه فرحناك اولمق

برهان الله تعالی بیورر • لکیلا تأسوا علی
ما فاتکم ولا تفرحوا بما آتیکم یعنی الله
تعالی اشلدوکنی اشلدی • دنیانك نعمت
سزی فوت ایلدوکی اوزرینه محزون اولمق
ایچون و نعمت دنیا توجه ایلدکده فرحناك
اولمق ایچون زیرا دنیا حقیره فانیه در •
کوکل ویره جك شیئی دکلدر ضروریات دینیه دن
برسی دخی فتنه در • فتنه دیو ناسی بلا فائده
دینیه محنته و بلایه و اختلاله و اضطرابه
ایقاع ایتمکدر • برهان الله تعالی بیورر
والفتنة اشد من القتل فتنه قتلدن اشد

ضروریات دینیه دن برسی دخی تغنی در
برهان الله تعالی بیورر • ومن الناس من
یشتری لهو الحدیث مفسرون دیدیلرکه
لهو حدیثدن مراد تغنی در • حتی ابن عم
خیر الناس ابن عباس رضی الله عنهما
یمین ایلدیکه لهو حدیثدن مراد تغنی در •
معلوم اولاکه تغنی جمیع ادیانده حرامدر
اما برکمسه وحشتنی دفع ایچون تنهاده
اشعار ایله تغنی • یاخود بیرام لرده تغنی
یاخود برکمسه تزوج ایلیوب دوکونده
تغنی حرام میدر • مباح میدر اختلاف اولندی

صواب اولان فی زماننا مطلقا متعذردر
نتکم تقی الدین البرکوی طریقت محمدیه ده
بویلجه تصریح ایلدی ضروریات دینیه دن
برسی دخی منکر ایله امردر • و معروفدن
نهی در • بو منافقلر صفتیدر • برهان الله
تعالی بیوردر • المنافقون و المنافقات
بعضهم من بعض یأمرون بالمنکر و ینهون
عن المعروف • یعنی منافقلر بعضسی •
بعضسنه منکر ایله امر و معروفدن نهی
ایدرلر • بو ذکر اولنانده داخلدر • ظلم
ایله امر و ظلمه نك ظلم اوزرینه قولا اعانتدر

ضروریات دینیه دن برسی دخی ناسك
عیوبندن تفتیش و مسلملرك عیوبلرینی
تتبع و تجسس • برهان الله تعالی بیوردر •
ولا تجسسوا معناسی ذکر اولنان در •
ضروریات دینیه دن برسی دخی قراءت
قرآن عندنده کلامدر • برهان الله تعالی
بیوردر • و اذا قریء القرآن فاستمعوا له
و انصتوا یعنی قرآن عظیم الشان تلاوه
اولندقده دیکلك و سکوت ایدك سز •
ضروریات دینیه دن برسی دخی چوق
یمین ایتمکدر • تقدیرکه جلیره اولسده

برهان الله تعالی بیوردر • ولا تجعلوا الله
عرضة لایمانکم الله تعالی یی یمین لریکزه
حاجز ومانع قلمکز ودخی الله تعالی
بیوردر • ولا تطع کل حلاف مهین • حبیبم
یا محمد هر حلاف مهین حقیره اطاعت ایتمه سن
ای مؤمنین سنک معلومکدر • صادق اولدغی
حالده یمین اتفاقا جائزدر • حتی پیغمبریمز
صلی الله علیه وسلمدن وصحابۀ عظام
رضوان الله علیهم اجمعیندن وتابعین
رحمهم الله دن یمین صادر اولمشدر • لکن
چوق یمین مکروهدر • علما شکر الله سعیهم

بویله تحقیق ایتدیلر • وکراهت مطلقه در
مطلق کماله منصرفدر ضروریات دینیه دن
برسی دخی انسانک نفسنه بددعا ایتمکدر
وموت تمنی در • برهان الله تعالی بیوردر •
ویدع الانسان بالشر دعائه بالخیر • و
کان الانسان عجولا • معناسی ذکر اولندی
بخاری نفعنا الله به ابی هریره رضی الله
عنه تخریج ایلدی • رسول الله علیه
الصلوة والسلام بیوردی • لا یتمنین
احدکم الموت یعنی سزلردن بریکز موتی تمنی
ایتمسون ضروریات دینیه دن برسی دخی

معصیته اراد ایدنی طریقه واسبابنه دلا
لتدر • برهان الله تعالی بیورر • ولا تعاونوا
علی الاثم والعدوان اثمه وحده تجاوزه
یوردم ایتمکسز ضروریات دینیه دن برسی
دخی خاتون زوجنك بیتندن چقمقدر •
زینتنی و محاسننی رجاله اظهار ایدیجی
اولدوغی حالده • برهان الله تعالی بیورر
ولا تبرجن تبرج الجاهلیة الاولی • یعنی
خاتونلر زمان جاهلیتده اولانلر زینت
ایله زینتلنمسونلر ضروریات دینیه دن
برسی دخی تزکیهء نفسدر • برهان الله

تعالی بیورر • ولا تزکوا انفسکم هو اعلم
بمن اتقی • سز نفسکزی تزکیه ایتمك
الله تعالی متقی اولانی بلور ضروریات
دینیه دن برسی دخی غیرك دارینه •
دخولده استیذان ترکیدر • زیرا استیذان
واجبدر • برهان الله تعالی بیورر •
یا ایها الذین آمنوا لا تدخلوا بیوتا غیر
بیوتکم حتی تستأنسوا معناسی ذکر
ذکر اولنان ندر ضروریات دینیه دن برسی
حرامه باقمقدر • حرامدن کوز یومق
ایله مأمورز • برهان الله تعالی بیورر •

قل للمؤمنين يغضوا من ابصارهم ويحفظوا
فروجهم ذلك ازكى لهم ان الله خبير بما
يصنعون • حبيبم يا محمد مؤمنلره ديسن
كوزلريني يومسونلر • وفرجلريني حفظ ايت
سونلر • غض ابصار وحفظ فروج
انلريچون زياده پاك ايديجيدر • والله تعالى
انلرك اشكدكلريني زياده بلجيدر ودخي
الله تعالى بيورر • يعلم خائنة الاعين
وما تخفي الصدور • يعني الله تعالى
نظره خائنه يي بلور • وقلبلرك اخفا
ايلدوكي شيلري دخي بلور ضروريات

دينيه دنيرسي دخي رقص وتواجد در
مذهب صوفيه دن طرطوشي سؤال
اولندقده بيوردي • رقص وتواجد
ابتداء ايجاد ايدن سامرينك اصحابيدر
وقتا كه سامري انلره بوزاغي يي وردي
اصحاب رقص وتواجد ايدرك بوزاغي
اوزرينه قائم اولديلر • رقص دين كفار
وعباده عجلدندر ديدي • امام ابو الوفا
ابن عقيل رحمه الله بيوردي • قرآن
عظيم الشان رقصدن نهي اوزره
نص ايلدي • الله تعالى بيورر • ولا

تمش في الارض مرحا • تاتارخانيه
صاحب درکه سماعده رقص جائز
دکلدر • ذخيره صاحب درکه رقص
کبيره در • امام بزازى فتاویسنده قرطبى
دن نقلا درکه شو تغنى وضرب القضيب
ورقص حرامدر • بالاجماع مالك
عندنده ابي حنيفه عندنده شافعى
عندنده مالك عندنده وبو کلام کتابك
چوق موضعده يازدى • طائفه صوفيه‌نك
سيداحمد السنوى رقصك حرمتنى
تصريح ايلدى • شيخ الاسلام جلال

الملة والدين الكيلانى فتاویسنده درکه
شو رقصه حلال دين وحلال اعتقاد
ايدن کافردر • بو مقامك تفصيلى
مراد ايدن اهل سنتك باشلوينك تاجى
امام العالم والفاضل الكامل تقى الدين
البرکوينك طريقت محمديه وسيرة احمديه
اسميله مسمى کتاب خطير • وعديم النظيرنى
مطالعه ايلسونلر • رحمة الله تعالى ونفعنا
امين ضروریات دينيه دن برسى دخى
قطع رحمدر • برهان الله تعالى بودر •

فهل عسيتم ان توليتم ان تفسدوا

فی الارض وتقطعوا ارحامکم اولئك الذین
لعنهم الله فاصمهم واعمی ابصارهم
یعنی امورناسدن یاخود اسلامدن
اعراض ایدرسکز افساد فی الارض وقطع
ارحام ایتمکه سزلو قریب اولدیکز • یعنی
انلرك دیننده ضعیفلری اولدوغیچون
ودنیایه حریص اولدقلریچون انلردن
افساد وقطع رحم متوقع ومأمولدر •
بوصفتلر ایله متصف اولنلره الله تعالی
لعنت ایلدی • واستماع حقدن انلری
اصم ایلدی • وحق کورمکدن اعمی ایلدی

سبب افساد فی الارض وقطع ارحامدر
ضروریات دینیه دن برسی دخی سحردر •
زوجین بینلرینی تفریق ایچون • برهان
الله تعالی بیوردر • فیتعلمون منهما ما یفرقون
به بین المرء وزوجه الآیة ضروریات
دینیه دن برسی دخی طعن وتعییردر •
برهان الله تعالی بیوردر • ولا تلمزوا انفسکم
بعضکز بعضکزه لسانایله طعن ایتمکسز
زیرا مؤمنلر نفس واحده کبیدر ضروریات
دینیه دن برسی دخی جدالدر • جدال
مذاهب اظهاره وتقریره متعلق اولورسه

نظر اولنور • اگر تخجیل خصم و اظهار
فضل مراد ایدرسه حرامدر • بلکه کفردر
عند البعض • توضیحی ابو امامه دن تخریج
ایلدوکی احادیث شریفه دندر که • رسول
اکرم و نبی محترم صلی الله علیه وسلم بیوردی
هدادن صکره بر قوم ضلالته واقع
اولمادی • الا انلره جدل ویرلدی •
بعده بو آیت کریمه یی تلاوت بیوردی •
ما ضربوه لك الا جدلا بل هم قوم خصمون
واگر اظهار حق مراد ایدر ایسه جدال جائزدر
بلکه مندوبدر • لکن اظهار حق اراده

نادردر • برهانی الله تعالی بیورر •
وجادلهم بالتی هی احسن • یعنی سزلر
مجادله حسنه ایله مجادله ایدوك •
ضروریات دینیه دن بری دخی شیطانک
خطواتنه متابعتدر • برهانی الله تعالی
بیورر • ولا تتبعوا خطوات الشیطان •
سزلر شیطانک حیل و وساوسنه اتباع
اتمک سز • تحقیق شیطان سزک ایچون
عدو مبیندر • ضروریات دینیه دن بری
دخی هوایه میلدر • برهانی الله تعالی بیورر
ولا تتبعوا الهوی سزلر هوایه اتباع اتمک

ضروريات دينيه دنبرسي دخي مكر وخدعه در
برهان الله تعالى بيوردر • يخادعون الله
والذين آمنوا الاية ضروريات دينيه دن
برسي دخي معروف عمل سز امر بالمعروف در •
برهان الله تعالى بيوردر • أتأمرون الناس
بالبر وتنسون انفسكم سزلر ناسه معروف
ايله امر ايدرسز • دخي نفسلريكزي او
نودرسكز ضروريات دينيه دنبرسي دخي
بأسا وضرا ايله عدم رضادر • بوايسه دخول
جنته مانعدر • برهان الله تعالى بيوردر
ام حسبتم ان تدخلوا الجنة ولما يأتكم مثل

الذين خلوا من قبلكم مستهم البأساء و
الضراء اي مؤمنلر جنته داخل اولمقلغي
ظن ايدرسكز • حالبوكه سزه سزدن
مقدم اولانلرك مثلي كلمديكي • انلره بأسا
وضرا اصابت ايلدي • صبرلري سببيله
عاقبتده ظفر بولديلر ضروريات دينيه دن
برسي دخي دار آخرته نسيان ندر • برهان
الله تعالى بيوردر • قال كذلك اتتك آياتنا
فنسيتها ضروريات دينيه دنبرسي دخي
كتم حقدر • برهان الله تعالى بيوردر • ولا
تكتموا الحق ضروريات دينيه دنبرسي دخي

قول فعلنه مخالف اولمقدر • برهان الله
تعالی بیوردر • لم تقولون ما لا تفعلون •
ضروریات دینیه دن برسی دخی نذره
وفا اتمکدر • برهان الله تعالی بیوردر •
ولیوفوا نذورهم نذرلرینه وفا ایلسونلر

آلتنجی باب

مطلب فیما یتعلق بالمنجیات

قرآن عظیم ایله ثابته اولان منجیاته متعلقه
اولان ضروریات دینیه بیاننده در • ضروریات
دینیه دن برسی دخی معرفة الله و توحید و
تصدیقیدر • برهان مولی بیوردر • فاعلم
انه لا اله الا الله • حبیبم یا محمد بلسن

عبادته لایق و مستحق الله تعالیدن
غیری یوقدر • ضروریات دینیه دن برسی
دخی الله تعالیه اطاعتدر • اوامرنده
و نواهیسنده • برهان الله تعالی بیوردر
اطیعوا الله سزلر الله تعالیه اطاعت
ایدک • ضروریات دینیه دن برسی دخی
الله تعالینک رسولنی معرفت و تصدیقدر
برهان الله تعالی بیوردر • یا ایها الذین امنوا
امنوا بالله و رسوله • ای مؤمنلر الله
تعالیه و رسولنه ایمانده دائم اولک سز
ضروریات دینیه دن برسی دخی رسول الله

علیه الصلوة والسلامه اوامرنده •
طاعت ونواهیسنده اجتناب بدر • برهانی
الله تعالی بیوردر • ومن یطع الله ورسوله
فقد فاز فوزا عظیما • شول کمسنه الله
تعالی یه ورسولنه اطاعت ایدر • تحقیق
فوز عظیم ایله فوز بولور ودخی الله تعالی
بیوردر • وما آتیکم الرسول فخذوه وما
نهیکم عنه فانتهوا یعنی رسول الله علیه
الصلوة والسلام سزه کتوردکنی اخذ
ایدک • ونهی ایلدوکندن اجتناب ایدک سز
ضروریات دینیه دن بریسی دخی شرعه

موافق اولان محلده اولی الامره اطاعتدر
برهانی الله تعالی بیوردر • اطیعوا الله واطیعوا
الرسول واولی الامر منکم • ای مؤمنلر الله
تعالی یه ورسولنه واولی الامره اطاعت
ایدک سز ضروریات دینیه دن بریسی دخی
بش وقت نمازی ادادر • برهانی الله تعالی
بیوردر • فسبحان الله حین تمسون وحین
تصبحون الآیه ضروریات دینیه دندر
صلوتک توقف ایلدوکی شیلر که • حدثدن
ونجاستدن طهارة • وستر العورة •
واستقبال قبله • ووقتلر • ونیتلر •

وافتتاح تکبیری • وقیام • ورکوع •
وسجود • وقعده • بونلرك کلیسی قرآن
عظیم الشان ایله ثابتدر ضروریات
دینیه دن بریسی دخی صلوة جمعه یی ادادر
برهان الله تعالی بیورر • فاسعوا الی ذکر الله
ضروریات دینیه دن بریسی دخی زکوتدر
برهان الله تعالی بیورر • اقیموا الصلوة
وآتوا الزکوة ضروریات دینیه دن بریسی
دخی شهر رمضان صیامیدر • برهان الله
بیورر • یا ایها الذین آمنوا کتب علیکم
الصیام ای مؤمنلر شهر رمضان اوزره

سزلك اوزریکزه فرض قلندی ضروریات
دینیه دن بریسی دخی حجدر • برهانی الله
الله تعالی بیورر • ولله علی الناس حج
البیت من استطاع الیه سبیلا • کعبه
مکرمه یه کیتمکه قادر اولان اوزرینه
حج فرض اولندی ضروریات دینیه دن
بریسی دخی قرآن عظیم الشانه استمساك
وموجبیله عملدر • برهان الله تعالی بیورر
واعتصموا بحبل الله جمیعا ولا تفرقوا •
یعنی سزلر قرآن عظیم الشانه اعتصام
ایدوك سز مجتمعین اولدوغکز حالده

سزلو تفرق اتمك ودخی الله تعالی بیوردر
وهذا كتاب انزلناه مبارك فاتبعوه
حبیبم اوزرینه انزال ایلدیكم قرآن عظیم
الشان كتاب مباركدر اكا اتباع ایدك سز
ضروریاه دینیه دن برسی دخی عملده
افراط وتفریض اتمكدر برهان الله
تعالی بیوردر وما جعل علیكم فی الدین
من حرج ای مؤمنلر سزك اوزریكزه
الله تعالی دینده كوچلك قلمدی
ودخی الله تعالی بیوردر طه ما انزلنا
علیك القرآن لتشقی حبیبم یا محمد قرآن

عظیم الشانی سنك وذریكه عباددنده
زحمت چكسون ایچون انزال اتمدم ودخی
الله تعالی بیوردر یرید الله بكم الیسر ولا
یرید بكم العسر الله تعالی سزه قولایلق
مراد ایدر كوچلك مراد اتمز ودخی الله
تعالی بیوردر یرید الله ان یخفف عنكم
وخلق الانسان ضعیفا الله تعالی سزدن
تخفیف مراد ایلدر حال بوكه انسان
ضعیف خلق اولندی ضروریاه دینیه دن
برسی دخی علم حالدر برهان الله تعالی
بیوردر فاسئلوا اهل الذكر ان كنتم لا تعلمون

سزلر بلمز سکز بلنلره سؤال ایدک •
ضروریات دینیه دن بری دخی تقویدر
برهانی الله تعالی بیورر • وتزودوا فان
خیر الزاد التقوی واتقون یا اولی الالباب
ودخی الله تعالی بیورر • یا ایها الذین امنوا
اتقوا الله وقولوا قولا سدیدا ودخی الله
تعالی بیورر • یا ایها الذین امنوا اتقوا الله
حق تقاته ودخی الله تعالی بیورر •
فاتقوا الله ما استطعتم بو ایتلرک جملسنده
تقوی ایله امردر ضروریات دینیه دن
بریسی دخی مجاهده در • مجاهده دیو

نفس لغتا بلدیکی شیلردن کسمکدر
ونفسی جمیع اوقاتده هواسنک خلافنه
حملدر • برهانی الله تعالی بیورر • والذین
جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا ودخی
الله تعالی بیورر • ومن جاهد فانما یجاهد
لنفسه ان الله لغنی عن العالمین • شول
کمسنه لرکه مجاهده ایدرلر • انلر مجاهده
اتمزلر • الا نفسلری ایچون مجاهده ایدرلر •
تحقیق الله تعالی غنی عن العالمین در •
معلوم اولکه مجاهده عابدلرک بضاعه
سیدر • وزاهدلرک راس مال وسرمایه

سیندر • ونفسلرك صلاحنه ونفسلری
ذلیله قلمغه مدار دُر • وروحلرك
تصفیه سنه وتقویسنه ومراتب عالیه
وصولنه سبب قویدر ضروریات
دینیه دن بریسی دخی اخلاصدر • برهان
الله تعالی بیورر • وما امروا الا لیعبدوا الله
مخلصین له الدین • انلر امر اولنمدیلر
الا الله تعالی یه عبادتده اخلاص ایدیجی
اولدقلری حالده امر اولندیلر ضروریات
دینیه دن بریسی دخی تواضعدر • برهان
الله تعالی بیورر • اذلة علی المؤمنین اعزة

علی الکافرین • انلر مؤمنلره عاطفین
ومتذللین • ومتواضعین درلر •
کافرلره شداد ومتغلبین ومتصلبین
درلر ضروریات دینیه دن بریسی دخی
کظم غیظدر • برهان الله تعالی بیورر •
والکاظمین الغیظ والعافین عن الناس
انلر غضبلرنی یودرلر • وناسك شدتکلری
جرایمی عفو ایدیجیلردر ضروریات
دینیه دن بریسی دخی عفودر • برهان
الله بیورر • خذ العفو • ودخی الله تعالی
بیورر • وان تعفوا اقرب للتقوی •

سنك عفو ايتمك تقوى يه زياده يقيندر

ودخى الله تعالى بيورر وليعفوا وليصفحوا

الا تحبون ان يغفر الله لكم انلر عفو ايله

سونلر ناسك سويلدكلرى سوزلره

باقسونلر سزلر الله تعالى نك مغفرتنه

مظهر اولمغى مراد ايتمزمسز ضروريات

دينيه دن برسى دخى حفظ عهددر

برهانى الله تعالى بيورر واوفوا بعهد الله

اذا عاهدتم سزلر الله تعالى يه عهد

ايلديكنز وقتده عهد وفا ايدك سز

نقض عهد ايتمك ضروريات دينيه دن

برسى دخى انجاز وعددر يعنى وعده

وفادر برهانى الله تعالى بيورر كبر مقتا

عند الله ان تقولوا ما لا تفعلون الله

تعالى عندنده غضب يوزندن بويوك

اولدى اشلميه جكنزى سويلمك

يعنى وعده وفا ايتمكى قصد ايدجى اولدوغكز

حالده وعد ايتمكنز الله تعالينك عندنده

مقت يوزندن امر عظيم اولدى ضروريات

دينيه دن برسى دخى اعمال صالحه يه

مسارعه در برهانى الله تعالى بيورر

وسارعوا الى مغفرة من ربكم ودخى الله

تعالى بيورر • يسارعون في الخيرات
يعني سزلر مغفرته سبب اولان عمللره سرعت
ايدك ضروريات دينيه دنبرسي دخي
طاعته ومصيبته ومعصيته صبردر •
برهان الله تعالى بيورر • يا ايها الذين
امنوا اصبروا وصابروا ورابطوا ودخي
الله تعالى بيورر • واصبروا ان الله مع الصابرين
ودخي الله تعالى بيورر • انما يوفى الصابرون
اجرهم بغير حساب • يعني اي مؤمنلر هر
حالده صبر ايدك سز • الله تعالى نك نصرتي
صابرين ايله در • وصابرينك اجري بغير

حساب عطا اولنور ضروريات
دينيه دنبرسي دخي شكردر • برهان الله
تعالى بيورر • لئن شكرتم لازيدنكم اكر
سزلر شكر ايدرسكز بنده سزك نعمتكز
زياده ايدرم ودخي الله تعالى بيورر •
ما يفعل الله بعذابكم ان شكرتم وامنتم
اكر سزلر ايمان وشكر ايدرسكز الله تعالى
سزه عذاب ايتمز ضروريات دينيه دنبرسي
دخي توكلدر • برهان الله تعالى بيورر • ومن
يتوكل على الله فهو حسبه • شول كمسنه كه
الله تعالى يه توكل ايدر • الله تعالى اكا كفايت

ایدر ودخی الله تعالی بیوردر • الیس
الله بكاف عبده الله تعالی عبدنه كافی
دكلمیدر كافیدر ودخی الله تعالی بیوردر
فتوكلوا ان كنتم مؤمنین • سزلر الله تعالی یه
توكل ایدك • اكر مؤمن ایسه كز ضروریات
دینیه دندر بری دخی خوفدر • برهان
الله تعالی بیوردر • وخافون ان كنتم مؤمنین
سزلر اكر مؤمن ایسه كز انجق بندن قورقك
ضروریات دینیه دندر بری دخی رجادر
برهان الله تعالی بیوردر • قل یا عبادی الذین
اسرفوا علی انفسهم لا تقنطوا من رحمة الله

ان الله یغفر الذنوب جمیعا • انه هو الغفور
الرحیم • حبیبم یا محمد دیسنه ای
نفسنه اسراف ایدوب رضاء اللهدن
عمر كچرمیوب وادی ضلالتده هالك
ومتهالك اولانلر ایمانه ایدك • ورحمت
اللهدن نا امید كسلمك • زیرا الله تعالی
جمیع كناهلری مغفرة ایدجیدر • الله
تعالی زیاده مغفرة وزیاده رحمت ایدجیدر
ودخی الله تعالی بیوردر • وان ربك لذو
مغفرة للناس علی ظلمهم • حبیبم یا محمد
سنك ربك ناسه ظلملری ایله مغفرت

صاحبیدر ضروریات دینیه دن برسی
دخی دینده صلابتدر برهانی الله تعالی
بیوردر یجاهدون فی سبیل الله ولا یخافون
لومة لائم یعنی اول ذوات کرام الله
تعالینک رضاسی ایچون مجاهده ایدرلر
اصلا لائمینک لومندن وعاتبینک عتابندن
وطاعنینک طعنندن خوف ایلمز ضروریات
دینیه دن برسی دخی انابه وتوبه واستغفاردر
برهانی الله تعالی بیوردر وانیبوا الی ربکم
سزلر ربکزه انابت ایدک ودخی الله تعالی
بیوردر یا ایها الذین آمنوا توبوا الی الله

توبة نصوحا ای مؤمنلر سزلر الله تعالییه
نصحیده بالغ اولان توبه ایله توبه ایدک
ودخی الله تعالی بیوردر استغفروا ربکم
انه کان غفارا سزلر الله تعالیدن مغفرت
طلب ایدک کیم الله تعالی زیاده مغفرت
ایدجیدر ضروریات دینیه دن برسی
دخی استقامتدر استقامتک معناسی
عهدلرک کلیسنه وفا وعدله ملازمت
وجمیع امورده توسط واقتصاددر
برهانی الله تعالی بیوردر فاستقم کما امرت
معناسی ذکر اولناندر ضروریات
دینیه دن برسی دخی الله تعالینک خلقنده

وانفس وآفاقده اولان آیاتنده تفکر
وتدبر ایدر • حتی الله تعالینك حکمتنی و
علمنی وقدرتنی وعظمتنی معرفت عظیم •
وزیاده ومتین اوله ده محبة الله وشوق الله
وانس بالله حاصل اولا • برهان الله تعالی
بیوردر • ان فی خلق السموات والارض و
اختلاف اللیل والنهار لآیات • لا
لاولی الالباب • الذین یذکرون الله قیاما
وقعودا الآیة • یعنی سموات وارضینك
خلقنده لیل ونهارك اختلافنده اولی
الالباب ایچون الله تعالینك وحدتنه •

وقدرتنه دال اولان آیات عظیمه وعلامات
جسیمه واردر • اولی الالباب شول ذوات
محترمه لردرکه الله تعالیی هرحالده
ذکر ایدرلر • وسموات وارضینك •
خلقنده تفکر وتدبر ایدرلر • ودرلر
ای ربمز سن بونلری عبث خلق ایتمدك
بز سنی نقایصدن تنزیه ایدرز • بزی
عذاب ناردن حفظ ایله • ضروریات
دینیه دن برسی دخی صدقدر • برهان
الله تعالی بیوردر • اولئك هم الصادقون
ضروریات دینیه دن برسی دخی رابطه در

مرابطه دیو نفس طاعة الله ده ربط و

حبس ایلمکه دیرلر • برهان الله تعالی

بیوردر • ورابطوا ضروریات دینیه دن

بری دخی سخادر • برهان الله تعالی بیورر

ویؤثرون علی انفسهم ولو کان بهم خصاصة

ومن یوق شح نفسه فاولئك هم المفلحون

انلر غیری نفسلری و ذریه ایثار و اختیار

ایدرلر • نقدر انلرده خصاصه و حاجت

اولورسه ده شول کمسه لرکه بخلدن •

نفسلرنی حفظ ایدرلر انجق مفلحون انلردر

و دخی الله تعالی بیورر • و یطعمون الطعام

علی حبه مسکینا و یتیما و اسیرا • انلر طعام

اطعام ایدرلر • طعامه محتاجلری • و

اشتهالری بیله محبوب و مرغوب و لان

طعام مسکینه و یتیمه و اسیره اطعام ایدرلر

ضروریات دینیه دنبری دخی شفاعت

حسنه در • الله تعالی بیورر • من یشفع

شفاعة حسنة یکن له نصیب منها • شول

کمسه لرکه شفاعت حسنه ایله شفاعت

ایده لر • انلر ایچون اول شفاعتدن نصیب

واردر ضروریات دینیه دنبری

دخی امر بالمعروف و نهی عن المنکر در •

برهانی الله تعالی بیوردی • ولتكن منكم امة
يدعون الآية • یعنی سزلردن بر جماعت خیره
دعوة وامر بالمعروف ونهی عن المنكر ایدر
اولسونلر انجق مفلحون اول جماعتدر •
ضرو زیاده دینیه دن بریسی دخی کافرلره
ومنافقلره غلظت کلامدر • برهانی الله
تعالی بیوردی • یا ایها النبی جاهد الکفار
والمنافقین واغلظ علیهم ای نبی محترم
ورسول معظم کافرلره ومنافقلره جهاد
ایله سن • وانلره ملایمت ایله • سویلمه
بلکه سرت جه سویله ضرو زیاده دینیه دن

بریسی دخی والدینه احسان وکولرینی
یوزلو اولمق • وهر حالده انلرک رضالرینی
کوزتمکدر • برهانی الله تعالی بیوردی • و
وقضی ربك ان لا تعبدوا الا ایاه وبا
الوالدين احسانا ودخی الله تعالی بیوردی
فلا تقل لهما اف ولا تنهرهما • یعنی الله
تعالی حکم ایلدیکه سزلر عبادة ایتمک
انجق الله تعالی یه عبادة ایدوك • انا كره
وبابا كره احسان ایتمکلك ایله احسان
ایدوك • وانلره ضرب وشتم ایتمك • وهر
حالده رضالرینی ترقب وانتظار ایدوکز

رد سلام ایکی محلده ایراد
اولنلد و جمعیتدن بر کمسنه فقهه اونسون
زیرا رد سلام فرض مهلکاتدندر
وترکی منجیاتدندر مهـ

ضرورياتِ دينيّه دن برسی دخی ردّ سلامدر

برهانِ الله تعالى بيوردر • واذا حيّيتم بتحيّة

فحيّوا باحسن منها اوردّوها • سزلره سلام

ويرلدكده اول سلام مثلی ايله ياخود •

احسنی ايله رد ايدكسز ضروريات

دينيّه دن برسی دخی فخر عالم سيّد بنی آدم

عليه افضل الصلوٰة واكمل التسليمات

حضرتلرينك روح اطهر عاليشانلرينه

صلوة وسلام ايتمك • برهان الله تعالى

بيوردر • يا ايّها الّذين آمنوا صلّوا عليه

وسلّموا تسليما • اى مؤمنلر سيّد كو

وسندكو اوزرينه صلوة وسلام ايدوكسز

ضرورياتِ دينيّه دن برسی دخی ذكردر

برهان الله تعالى بيوردر • اذكروا الله ذ

كرا كثيرا • اى مؤمنلر الله تعالى يى ذكر

كثير ايله ذكر ايدكسز ضرورياتِ دينيّه دن

برسی دخی قراءت قرآن عندنده شيطاندن

الله تعالى يه استعاذه در • برهان الله

تعالى بيوردر • واذا قرأت القرآن فا

ستعذ بالله من الشيطان الرجيم •

يا محمّد قرآن عظيم قراءت ايتمك مراد ايتدوكده

وقتده شيطان رجيمدن الله تعالى يه صغن

ضروریات دینیه دن بریسی دخی
مخالفت هوادر • برهان الله تعالی بیوردر
ونهی النفس عن الهوی • شول کمسنه لرکه
نفسلرنی هوادن نهی ایدرلر • جنت
انلرك مکانلریدر • ضروریات دینیه دن
بریسی دخی قضاء دیون وعیاله ونفسنه
کفایت مقداری کسبدر • برهان الله
بیوردر • وابتغوا من فضل الله سزلر معاملات
ایله حق تعالی نك کرمندن طلب ایدوك •
ضروریات دینیه دن بریسی دخی الله تعالینك
دیننه خدمت ایچون تکلفا ایله فقه شریفك

تحصیلنه سعی تمکدر • برهان الله تعالی
بیوردر • فلولا نفر من کل فرقة منهم طائفة
لیتفقهوا فی الدین الآیة • یعنی ای مؤمنلر
جمیعکز غزایه کتمك • مستقیم اولمیه
بعضکز غزایه کتسون • وبعضکز دینده
تجشم وتکلفا ایله فقه شریفك تحصیلنه
سعی ایتسون • فقه شریفی تحصیلدن معظم
غرضی ارشاد قوم وانذار ناس اولسون
ترفع علی الناس وتبسط علی الناس •
اولمسون • ضروریات دینیه دن بریسی دخی
برنسی صله رحمدر • واهل قرابته

بو آیتده دلیل واردر که تفقه
وتنکیر فرض کفایه دندر • تتمیم نصوص
بغایة بیان بیوردیلر منه

احسان ایدر • برهان الله تعالی بیورر • ولا
یأتل اولوا الفضل منکم والسعة ان یؤتوا
اولی القربی الآیة • سزلردن ایدنده •
فضیلت صاحبی و مالده سعة صاحبی
اولانلر • اقرباسنه انفاقده تقصیر •
ایتمسونلر ضروریات دینیه دنبریسی
دخی جهاددر • برهان الله تعالی بیورر
یا ایها النبی جاهد الکفار والمنافقین
ای نبی محترم کفاره و منافقینه جهاد
ایله سن ضروریاة دینیه دنبریسی دخی
صحابهء عظام علی الخصوص فخر عالمك

بو ایتده ابی بکر رضی الله عنهك فضلنه و شرفنه دلیل واردر و آیت انك حقنده نازل اولمشدر نتکم بیضاوی رحمه الله بو بابده ایللی

اقرباسنی و خلفاء راشدین مرشدینی سومك
رضوان الله تعالی علیهم اجمعین • برهان
الله تعالی بیورر • قل لا اسئلکم علیه اجرا
الا المودة فی القربی • حبیبم یا محمد دیسنز
ای ناس تبلیغ رسالتا وزرینه سزدن
اجر استمم • لکن بنم اقربامی سومك ودخی
الله تعالی صحابهء عظام شاننده بیورر
رضی الله عنهم الله تعالی صحابهء عظامك
جملسندن راضی اولدی ودخی الله
تعالی بیورر • والذین معه اشداء علی
الکفار الآیة • یعنی محمد علیه الصلوة

اقرباسنی

والسلام الله تعالینك رسولیدر • واصحاب
خیر الاحباب كافرلر اوزرینه شدیدلردر • وبینلرنده بریبرلرینه مرحمت
صاحبلریدر • حبیبم یا محمد سن اصحابكی
راكعین وساجدین كورسن • انلر الله
تعالینك فضلینی وكرمنی ورضاسنی طلب
ایدرلر بو مقدار كافیدر • شول كمسنه كه
الله تعالی انك صدرینی شرح ایلیه •
واكا تصدیق ویقین اعطا ایلیه •

مطلب فیما یتعلق باشیاء شتی

یدنجی باب

قرآن عظیم الشان ایله ثابته اشیاء مختلفه
متعلق ضروریات دینیه بیانندهدر •
معلوم اولا كه علما اول مخلوقاتده
اختلاف ایلدیلر • بعضلر دیدی الله تعالی
قلم جمله دن مقدم یراتدی • بعضلر دیدی
اول مخلوقات عرشدر • اولیت ضروریات
دینیه دن دكلدر • بزم اوزریمزه لازم
اولان قلمك ولوحك وجودلرنده ایمان
اتمكدر • الله تعالی بیورر • ن والقلم وما
یسطرون • ودخی الله تعالی بیورر • بل
هو قرآن مجید فی لوح محفوظ • لوحدن
قرآن عظیمده كتاب مبین ایله تعبیر اولندی •

متعلق

وام الكتاب ايله • وامام مبين ايله • وسائر
اسما ايله دخي تعبير اولنشدر ضرورياته
دينيه دن برسي دخي عرشدر • برهان الله
تعالى بيورر • ان ربكم الله الذي خلق السموات
والارض في ستة ايام ثم استوى على
العرش ودخي الله تعالى بيورر • ذو العرش
المجيد ودخي الله تعالى بيورر • الرحمن على
العرش استوى ودخي الله تعالى بيورر •
الذين يحملون العرش ومن حوله الاية •
امام فخر الدين الرازي ذكر ايدر مسلمانلر
اتفاق ايتديلر • سمانك فوقنده برجسم

عظيم وار در ذكره اول عرشدر ضروريات
دينيه دن برسي دخي عرش يرلردن وكوكلردن
مقدم خلق اولندوغيدر • برهان الله تعالى
بيورر • ان ربكم الله الذي خلق السموات
والارض في ستة ايام ثم استوى على
العرش • بو ايت قطعا دلالت ايدر كه
عرش سموات وارضيندن مقدم خلق
اولندوغنه • ودخي الله تعالى بيورر •
وهو الذي خلق السموات والارض في
ستة ايام وكان عرشه على الماء •
الله تعالى يرلري وكوكلري التي كونده

خلق ایلدی • حال بو که عرش صو
اوزرنده ایدی ضروریاته دینیه دن
بریسی کرسیدر • برهانی الله تعالی یوردر
وسع کرسیه السموات والارض • الله
تعالی نك کرسیسی یرلری و کوکلری احاطه
ایلدی • اما کرسینك محلی ضروریات
دینیه دن دکلدر • اینچون کرسینك موضعی
عرشك دونی یدنجی قات کوکك فوقیدر •
دنلدی • بعضلر دیدی عرشك تحتیدر
بو قول سنیدن منقولدر • بو ایکی قول •
امام فخر الدین حکایه ایلدی ضروریاته

دینیه دن بریسی دخی سدرة المنتهی در •
برهانی الله تعالی یوردر • ولقد رآه نزلة
اخری • عند سدرة المنتهی • خلایقك
علملری واعماللری انکا منتهی اولان •
سدرة المنتهی ده بر کره دخی کوردی •
ضروریات دینیه دن بریسی دخی بیت
المعمور در • برهانی الله تعالی یوردر •
والبیت المعمور ضروریاته دینیه دن بریسی
دخی یدی قات کوکلردر • برهانی الله تعالی
یوردر • فقضیهن سبع سموات فی یومین
الله تعالی یدی قات کوکلری ایکی کونده خلق

ایلدیکی ضروریات دینیه دن بری دخی
شمسك و انك ایچون مستقره جریانی بر حیثیت
ایلکه اصلا شمس اول مستقره تجاوز ایتمز
برهان الله بیوردر • والشمس تجری لمستقر لها
کونشك دوری کا منتهی اولور • حده جریان
ایدر • شمس یعنی کوکده اولدوغنده جریان
ایلدیکی مستقرده و حرکتنده اختلاف اولندی
ضروریات دینیه دن بری دخی قمردر
والله تعالینك اکا سیر حیثیتندن منازل
تقدیر بردر • برهانی الله تعالی بیوردر •
والقمر قدرناه منازل حتی عاد کالعرجون

القدیم • یعنی قمر منازلرینی سیر ایدر
اخر منزلده رائی عیننده عود شماریخ
کبی یعنی خورمه کبی عوده ایدر ضروریات
دینیه دن بری دخی کواکبدر • برهان
الله تعالی بیوردر • ولقد زینا السماء الدنیا
بمصابیح و دخی الله تعالی بیوردر • انا زینا
السماء الدنیا بزینة الكواكب • یعنی دنیا
کوکنی یلدزلر زینتیله تزیین ایلدك
ضروریات دینیه دن بری دخی شوکه
کوکبلرکه رواجع سیارات که کونشك
ضیاسنك تحتنده کزلنورلر • برهان

الله تعالی بیورر • فلا اقسم بالخنس الجوار
الکنس معناسی ذکر اولنانلردر • بعضلر
بشدردی • بعضلر جمیع کواکبدر دیدی
ضرورت دینیه دن بری دخی الله تعالی
یلدزلر ایچون منافع کثیره لر قلدی • یلدزلر
یول غیب ایدن کمسلری یوله ارشاد ایدر
وسمایه زینتدر • دخی علامتلردر که
انلر ایله هدایت بولنور • برهان الله
تعالی بیورر • وهو الذی جعل لکم النجوم
لتهتدوا بها • الله تعالی سزلك ایچون نجوم
قلدی • اول نجوم ایله هدایت بوله سز

ایچون ضرورت دینیه دن بری دخی
نجوم شیاطینه رجم اولنمسیدر • برهان
الله تعالی بیورر • وجعلناها رجوما • للشیاطین
یعنی بن عظیم الشان یلدزلری شیطانلره
رجوم قلمدم • انلر شیاطینه اتیلور
ضرورت دینیه دن بری دخی سمادن
نازل اولان یغموردر • برهان الله تعالی
بیورر • وانزل من السماء ماء فاخرج
به من الثمرات رزقا لکم • الله تعالی سمادن
مطر اندردر • اول مطر سببیله سزلك
ایچون رزق اخراج ایدر • میوه لردن

اولوجى اولدوغى حالده ودخى الله تعالى
بيورر • وانزلنا من السماء ماء بقدر
فاسكناه فى الارض ودخى الله تعالى بيورر
افرايتم الماء الذى تشربون ءانتم انزلتموه
من المزن ام نحن المنزلون • يعنى سز لو ايچدككز
صوبى كوكدن مى سز • اول صوبى بولوتدن
سزمى انزال ايدرسكز • بيزمى انزال ايدرز
آيتلر اولى اقتضا ايدركه • يغمور سمادن
نازل اولور • آيت ثانيه اقتضا ايدركه
بولتدن اينر ايكى آيت بيننى جمع امام فخرك
تفسيرنده تحقيق ايلديكنه كوره ايكى

وجه ايله در • اولكسى بودركه بولوت
سما تسميه اولنور • قچن بولوتدن يغمور
انسه تحقيق سمادن انمش اولور • ايكنجيسى
بودركه يغمور سمادن بولوته اينر
بولوتدن ينر • نتكم الله تعالى بيورر •
وانزلنا من المعصرات ماء ثجاجا • يعنى بز
عظيم الشان بولوتلردن كثرة ايله دوكيجى
صو انزال ايلدم ضرورتياه دينيه دن
برسى دخى يغمورڭ قدر معلوم ايله
نزولدر • برهاننا الله تعالى بيورر • وان
من شىء الا عندنا خزائنه وما ننزله

الا بقدر معلوم • بر شيء بو قدر • الا برم
عندمزده انك خزينه لري واردر • اول
شيئى بز اندرميوز • الا بقدر معلوم ايله اند
ررز • عامه مفسرين بيورديلركه بو آيت
كريمه ايله مراد مطردر ضرورياة دنيتيه
بوسى دخى بولتلوردركه بين السماء و
الارض الله تعالى نك اوامرنده مسخردر
برهان الله تعالى بيورر • والسحاب المسخر
بين السماء والارض معناسى ذكر اولنا بلدر
بعضكره بولوتلر صولو كتوردلر • برهان
الله تعالى بيورر • فالحاملات وقرا • شول

شول بولتلركه انلر مطرلري كتوردلر •
وبعض كره عذاب كتوردلر • نتكم قوم
عاده يعني هود عليه السلامك قومنه
عذاب حامل ولدوغي كبي • شول وقتده كه
قوم عاد ديدلر • هذا عارض ممطرنا •
يعني افق سماده عارض سحاب كورديلر
ايسه ديدلركه بو سحاب بزه مطر كتورر •
الله تعالى هود عليه السلامدن حكايت
بيورر • بل هو ما استعجلتم به ريح فيها
عذاب اليم بو سحاب سزه يغمور انزال
ايدجك سحاب دكلدر • بلكه بو سزك

استعجال ایلدیکن ایشیدر • بونده ریح
واردر • اول ریح انده عذاب الیم واردر
ودخی اصحاب ایکه شعیب علیه السلام
تکذیب ایلدیکلرینه الله تعالی انلره سحابدن
یغدردی • برهان الله تعالی بیوردر •
فاخذهم عذاب یوم الظلة انه کان عذاب
یوم عظیم • یعنی الله تعالی انلره یدی کون
انلره صیجق مسلط ایلدی • حتی اذ مقلرینک
صولوبی کسلدی • بعده بولوت کوندردی
واول بولت انلره ظل ایقاع ایلدی • وانلر
بولوت تحتنده جمع اولدیلر • واحد قهار

احد جبار اولان عزیز منتقم انلر اوزرینه
اول بولتدن آتش یاغدردی • جمله‌سی
هلاک اولدیلر • پیغمبر عظیم الشان رسول
باهر البرهان • علیه صلواة الملک المستعان
بولوته کوردکده دعا ایدرلردی ضروریات
دینیه دن برشی دخی روزکارلردر •
برهان الله تعالی بیوردر • والمرسلات
عرفا فالعاصفات عصفا • والناشرات
نشرا • الله تعالی بو آیتده روزکارلره
قسم ایلدی ودخی الله تعالی بیوردر •
والذاریات ذروا • بو آیتده دخی الله تعالی

روزکارلره قسم ایلدی • امام فخر الدین
الرازی درکه ریاح سکزدر • دردی
رحمت ودردی عذابدر ضروریات
دینیه دن بریسی دخی تصریف ریاحدر •
برهان الله تعالی بیوردر • وتصریف الریاح
یعنی روزکارلرك مهابنده واحوالنده
عاقل اولانلره ایچون آیات واردر ضروریات
دینیه دن بریسی دخی رعددر • برهان
الله تعالی بیوردر • ویسبح الرعد بحمده •
رعد ملکدر صوتی تسبیحدر • وسحاب
زجردر ضروریات دینیه دن بریسی دخی

رعدك سوطینك لمعانیدر • سحابك
ایله زجر ایدر • برهان الله تعالی بیوردر •
او کصیب من السماء فیه ظلمات ورعد وبرق
یاخود اول منافقلرك صفتی کوکدن یاغان
بلوتدن اینن یغمور صاحبلرینك صفتی
کبیدر • اول بولتده ظلمتلر واردر • و
یغمورك نزولنه موکل اولان ملك یاخود
اول ملکك صوتیدر • واول ملکك
قمچیله ضربندن حاصل اولان لمعان واردر
ضروریات دینیه دن بریسی دخی صواعقدر
صواعق دخی بو رعدك صوتینك شدتنه درلر

برهان الله تعالى بيورر • يجعلون اصابعهم
في اذانهم من الصواعق حذر الموت انلر
بر مقلرنك اوچلرني صواعقدن ناشي
موت قورقوسندن ايچون قولاقلرنه قيلورلر
ضروريات دينيه دنبريسي دخي بردر •
برهان الله تعالى بيورر • وينزل من السماء
من جبال فيها من برد • الله تعالى غمامدن
عظمده ياخود جمودده جباله بكزين •
قطع عظام • انذرر انده برد واردر •
يعني دولو ضروريات دينيه دنبريسي دخي
ارضدر • و ارضنك مبسوطه اولمسيدر

برهان الله تعالى بيورر • والارض بعد
ذلك دحيها • الله تعالى بعد خلق السماء
يرلري بسط ايلدي ضروريات دينيه دن
بريسي دخي ارضلرك يدي اولمسيدر •
برهان الله تعالى بيورر • الله الذي خلق سبع
سموات ومن الارض مثلهن • الله تعالى
كوكلري يدي و ارضدن كوكلر مثلي خلق ايلدي
يعني يدي ارض ايتدي • معتبرون ديدلر
قرآن عظيمده يرلرك يدي اولدوغنه دلالت
ايدر • ايت بوندن غيري بو قدر ضروريات
دينيه دنبريسي دخي يرلرك ساكن اولدوغيدر

برهانِ الله تعالى بيورر • والجبال ارسيها
يعنى الله تعالى جبالى على وجه الارض اثبات
ايلديى • ارض ساكن اولسون ايچون •
ضروریاتِ دینیه دن بری دخی دریالردر
بعضیسی غایت ایله طتلیدر • بعضیسی غایت
ایله اجیدر • برهان الله تعالى بيورر • ولو
ان ما فى الارض الآية ودخی الله تعالى بيورر
وما يستوى البحران هذا عذب فرات
سائغ شرابه وهذا ملح اجاج يعنى ايكى
دريا برابر دكلدر • برسى طتلودر •
وسكيجيدر • برسى غايت ايله اجى در •

ضروریاتِ دینیه دن بری دخی آدم
علیه السلام • وحوا رضی الله عنهادر
وذریتلریدر معلوم اوله که قرآن
عظیمده بعض آیت دلالت ایدر که الله
تعالى آدم علیه السلامی ترابدن خلق
ایلدی • برهان الله تعالى بیورر • ان
مثل عیسى عند الله کمثل آدم خلقه من
تراب • عیسى علیه السلامک عند الله
مثلی آدم علیه السلامک مثل کبیدرکه الله
تعالى آدم علیه السلامی ترابدن خلق ایلدی
ابوینز ولمقسزن عیسى علیه السلامی بلا

خلق ایلدی • و بعض آیت دلالت
ایدرکه الله آدم علیه السلامی طیندن
خلق ایلدی • برهان الله تعالی بیورر •
اذ قال ربك للملائكة انى خالق بشرا من
طين • الله تعالی ملئکه‌یه بیوردیکه طیندن
بشر خلق ایدجیم • و بعض آیت دلالت
ایدرکه حمأ مسنوندن خلق ایلدی • برهان
الله تعالی بیورر • من حمأ مسنون • و بعض
آیت دلالت ایدرکه صلصالدن خلق ایلدی
مفسرین عظام بو آیت کریمه‌لری توجیهات
لطیفه و توفیقات شریفه ایله توجیه ایلدیلر

اگر بو مقامده ذکر ایلسك کلام فوت
اولور • ان شاء الله تعالی بر رساله‌ء
مستقله‌ده مفصله بیان ایدرز •
ضروریات دینیه‌دن برسی دخی الله تعالی
آدم علیه السلامه جمیع مسمیاتك
اسماسنی تعلیمیدر • اسمانك علمنی قلبنه
القا ایلمك طریقیله • برهان الله تعالی
بیورر • و علّم آدم الاسماء کلها • الله
تعالی آدم علیه السلامه جمیع اسمالری
تعلیم ایلدی فائده الله تعالینك آدم
علیه السلامه اسمالری تعلیم ایلدوکی وقتده

آدم علیه السلام نبی مبعوث می ایدی
دکلمیدی • امام فخر الدین الرازی اقرت
اولان اول وقتده نبی ایدی • وحوا
رضی الله عنها یه مبعوث ایدی • بعید
اولمزکه آدم علیه السلام ملکلره مبعوث
اوله • زیرا ملائکه نقدر رسل اولدیلر
ایسه رسله ارسال جائزدر • نتکم
الله تعالی ابراهیم علیه السلامی لوط علیه
السلامه بعث ایلدوکی کبی • بعضلر دیدیلر
آدم علیه السلام اول وقتده نبی دکل ایدی • زیرا
اندن صادر اولان اکل شجره منصب نبوته

لایق دکلدر • لازم کلدیکه اول وقتده
نبی اولمیه • بز دلیلده بودرکه الله تعالی
بیوردر • ثم اجتبیه ربه فتاب علیه وهدی
و اجتبا اولدیکه اکل شجره دن مقدم نبوه
ایله مجتبی دکل ایدی • امام فخر الدین رحمه
عباره سی تمام اولدی • بوذکر اولنان
امرده اختلاف اولدوغیچون ضروریات
دینیه دن دکلدر ضروریات دینیه دن
بری دخی الله تعالی آدم علیه السلامک
ذریتنی کندی نسلندن اخراج ایدوب انلر
ایچون ربوبیتی و وحدانیته دلائل نصب ایدوب

وانلرده عقل ترکیب ایدوب وانلری
کندی نفسلری اوزرلرینه اشهاد ایلدی
برهانی الله تعالی بیورر • واذ اخذ ربك
من بنی آدم من ظهورهم الآیة فائده اهل
تفسیر میثاق محلنده اختلاف ایلدیلر • ابن
عباس رضی الله عنهما بیوردی • موضع
میثاق بطن نعماندر • دینه ابن عباسدن روایت
اولندیکه موضع میثاق آدم علیه السلامك
هبوط ایلدیکی محلدر • بعضلر دیدی مکه
مکرمه ایله طائف بینیدر • بعضلر دیدی
الله تعالی آدم علیه السلامك جنتدن

دنیایه تشریفنی مراد ایلدکده سماده
اخذ میثاق ایلدی • وقتا کم بو امرك
محلنده اختلاف اولدیسه محل میثاق
ضروریات دینیه‌دن اولمادی ضروریات
دینیه‌دن بریسی دخی آدم علیه السلام
وحوا رضی الله عنها جنته داخل اولدیلر
برهانی الله تعالی بیورر • وقلنا یا آدم
اسکن انت وزوجك الجنة • یعنی بن
عظیم الشاندن دیدم یا آدم سن وزوجك
حوا ایله جنته ساکن اولك ضروریات
دینیه‌دن بریسی دخی الله تعالی جنتده

آنلره اكلی مباح ایتمشیدر ● برهانی
الله تعالی بیورر ● وكلا منها رغدا حیث
حیث شئتما زمخشری ذكر ایدركه یا آدم و یا حوا
مراد ایلدیككز مكانده اكل واسع ایله
اكل ایدك سز ضرور زیاه دینیه دنبرسی
دخی شیطانك یكیسنه وسوسه سید
برهانی الله تعالی بیورر ● فوسوس لهما
الشیطان اما كیفیت وسوسه حقنده
نص وخبر صحیح ثابت دكلدر ● الله اولنجه
كیفیت وسوسده توقف واجبدر ● اما
وسوسه یی الله تعالی خبر ویردی ● كا

ایمان واجبدر ضرور زیاه دینیه دندر
برسی آدم و حوانك ارضه هبوط ایدیدر
برهانی الله تعالی بیورر ● اهبطوا بعضكم
لبعض عدو ولكم فی الارض مستقر
ومتاع الی حین ● یعنی یا آدم و یا حوا اشر لو
متسملی اولدوغكز ذریتكز ایله ارضه اینك
سزك ذریتكز بعضیسی بعضیسنه ظلم
ایدجی اولدوغی حالده ● حالبوكه سزك
ایچون ارضه محل قرار واردر ● ودخی
وقت موته قدر یرلرك نباتندن تعیش
واردر ضرور زیاه دینیه دنبرسی دخی

آدم علیه السلامک ربّ العالمیندن اخذ
وتلقّی ایلدیکی کلمه لردر • برهان الله تعالی
بیورر • فتلقّی آدم من ربّه کلمات فتاب علیه
امّا کلماتک خصوصیتنده اختلاف اولندی
ضروریاتِ دینیه دن بری دخی حوّا
رضی الله عنهانک آدم علیه السلامدن
خلق اولنمسیدر • برهان الله تعالی بیورر
هو الذی خلقکم من نفس واحدة وجعل
منها زوجها • الله تعالی سزی نفس
واحده دن زوج حوّایی خلق ایلدی •
ودخی حدیث صحیح واجماع شهادت ایدرلرکه

حوّا آدم علیه السلامک ضلع اعوجندن
خلق اولندی • اهل تفسیر اختلاف ایلدیلرکه
حوّا رضی الله عنها نه وقتده خلق اولندی
جنّتده می خلق اولندی • جنّته دخولدن
مقدّم می خلق اولندی • ابن عبّاس رضی الله
عنهما بیوردی • قبل دخول الجنّة خلق
اولندی • ابن مسعود رضی الله عنه بیوردی
حوّا جنّتده خلق اولندی • بناءً علی ذلک
بو ضروریاتِ دینیه دن اولمادی ضروریات
دینیه دن بری دخی الله تعالی بنی آدم
بو ایکیسندن خلق اولندی • برهان الله

تعالی بیوردر • هو الذی خلقکم من تراب
ضروریاته دینیه دنبریسی دخی الله تعالی
جانی ناردن خلق ایلدیکی • آدم علیه
السلامك خلقندن مقدم • برهانی
الله تعالی بیوردر • والجان خلقناه من قبل
من نار السموم • یعنی انسانك خلقندن اوّل
جانی دخی نارسز آتشدن خلق ایلدم • ودخی
الله تعالی بیوردر • وخلق الجان من مارج من نار
مارج دخی دخاندن خالص اولان آتشك لهبیدر
امام فخر الدین رازی درکه اکثر مفسرین
ذاهب اولدیلرکه جاندن مراد ابو الجندر

بیضاوی درکه جاندن مراد
ابو الجن در بعضلر دیدیلر ابلیس
ابلیسدر
منه

معلوم اولکه علماء عظام ابلیسده و
ذریتنده اختلاف ایلدیلر • اوچ قول
اوزره • اولکیسی ابلیس جنندندر • امام
فخر الدین الرازی درکه اکثر متکلمینك
قولی بودر ودخی الله تعالینك الا ابلیس
کان من الجن قول شریفی بوکا دلالت
ایدر • راجح اولان بودر • ایکنجیسی ابلیس
ملائکه دندر • امام فخر الدین الرازی
درکه اکثر فقهانك قول بونكدر و ذرینه در
فقها دیدیلر ملائکه دن اولمق جنندن و لمعه
منافی دکلدر • زیرا ملائکه دنبر قبیله

وارد ركه انلره جن اسم ايله تسميه اولنورلر
جن كبي مستور اولدقلري چون • او جنسي
ابليس ملائكه دن ايدي • صكره مسخ
اولندي ضروريات دينيه دن برسي دخي
شياطين ابليسك ذريت خبيثه سيدر •
برهان الله تعالى بيورر • افتتخذونه وذريته
اولياء من دوني يعني سزلر ابليس ونسلني
اوليامي اتخاذ ايدرسكز • بندن غيري الله
تعالى دن غيري • دوست اتخاذ اتمك امر منكردر
ضروريات دينيه دن برسي دخي جن ناس
كورورلر • ناس انلري كورمزلر • برهان

الله تعالى بيورر • انه يريكم هو وقبيله من
حيث لا ترونهم معناسي ذكر اولناندر •
ضروريات دينيه دن برسي دخي الله
تعالى ملائكه يه آدم عليه السلامه
سجود ايله امر ايلدي • جميع ملكلر سجده
ايلديلر • ابليس سجده دن امتناع ايلدي •
ابليس ابو الجندر • ملكلر بيننده ايدي •
الله تعالينك علمنده كافرلردن اولدي •
برهان الله تعالى بيورر • واذ قلنا للملائكة
اسجدوا لآدم الآية ضروريات دينيه دن
برسي دخي شياطينك سمع استراق وانلري

ياخود مسجود له يه على وجه
التعظيم ترك واستحقارا ايله
دكليچون كافرلردن اولدي مح

اخراق ایدر • یاخود ثقب ایدر • کوکب
مضیء ایله رجم اولنمه لر ایدر • برهان الله
تعالی بیوردر • الا من استرق السمع فاتبعه
شهاب مبین ودخی الله تعالی بیوردر •
فاتبعه شهاب ثاقب ودخی الله تعالی بیوردر •
ولقد زینا السماء الدنیا بمصابیح
وجعلناها رجوما للشیاطین • جمله سنك
معنالری ذکر اولنانلردر ضروریات دینیه دن
برسی دخی طائفه جن غیب بلمزلر • برهان
الله تعالی بیوردر • قل لا یعلم من فی السموات
والارض الغیب الا الله • الله تعالی لیدن

غیری سموات وارضینده غیب بلن یوقدر
ودخی الله تعالی بیوردر • ان لو کانوا
یعلمون الغیب ما لبثوا فی العذاب المهین •
اکثر طائفه جن غیب بلهلر ایدی •
عذاب مهین ده لبث ومکث ایلمزلر ایدی •
ضروریات دینیه دن برسی دخی طائفه
جن توالد وتناسل ایدرلر • برهان الله
تعالی بیوردر • افتتخذونه وذریته الآیة
ضروریات دینیه دن برسی دخی کچه نك
وکوندوزك تعاقبلر ایدر • برهان الله تعالی
بیوردر • ان فی خلق السموات واختلاف
والارض

اللیل والنهار لآیات لاولی الالباب •
تحقیق یرلرك وکوکلرك خلقنده وکیجه
وکوندوزك تعاقبلرنده عقول خالصه
صاحبی اولانلره • ایچون الله تعالینك
قدرت تامه سنه وعظمت کامله سنه
وحدتنه آیتلر وعلامتلر واردر ودخی
الله تعالی بیورر • وهو الذی جعل اللیل
والنهار خلفة لمن اراد ان یذکر او اراد
شکورا • یعنی الله تعالی شول ذات اجل
درکه کیجه لری وکوندزلری • بری بری
مقامنه قائم قلدی • وهر بریسی بری بریننك

عقبنده کلورلر • شول کمسنه لر
ایچون قلدیکه انلر الله تعالینك آلاء
ونعماسنی تذکر وصنعنده تفکر • والله
تعالینك نعمتلرینه شکر اتمك مراد
ایدرلر • یاخود کیجه لر وکوندزلر متذکرین
وشاکرین ایچون وقتلر اولمق ایچون •
حتی کوندز ویردی • انی فوت ایدرسه
کیجه تدارکی ایتسون • کیجه ویردی • فوت
اولورسه • کوندز اوقوسون ضروریات
دینیه دن برسی دخی کیجه نك وکوندوزك
بری برینه کلمسیدر • برهان الله تعالی

بيورر • تولج الليل في النهار وتولج
النهار في الليل ودخي الله تعالى بيورر
يكور الليل على النهار • ويكور النهار
على الليل • يعني الله تعالى كيجه يي كوندوزه
وكوندوزي كيجه يه ايلاج وادخال
ايدر • تعقيب ايله ياخود زياده ونقص
ايله ضروريات دينيه دن برشي دخي
بو تعاقبده حكمت اعتقاد اتمكدر •
برهان الله تعالى بيورر • قل ارايتم ان
جعل الله عليكم الليل سرمدا • الآية
حبيبم دي سن • اي كافرلر سز بلورميسز كه

الله تعالى كيجه يي الى يوم القيامة متمادي
قلايدي • الله تعاليدن غيري بر اله •
وارميدركه سزه كوندزي كتوره •
وكوندزي الى يوم القيامة باقي قلايدي
الله تعاليدن غيري بر اله وارميدركه
سزه كيجه يي كتوره • الله تعالينك رحمتندن
دركه سزك ايچون كيجه يي قلدي •
ساكن اولوب استراحت اتمكز ايچون •
حتى • وكوندوزي قلدي • انواع
مكاسب ايله الله تعالينك فضلني ابتغاء
وطلب اتمكز ايچون • حتى نعمة الله بله سز

اول نعمتلر اوزرینه شکر ایدسز
استراحت کیجه‌یه وکسب کوندزه
نظر ایله‌در • نتکم تقریری معناده بیان
اولندی • ودخی الله تعالی بیورر •
وجعلنا الليل لباساً • وجعلنا النهار
معاشاً • کیجه‌یی لباس قلدق • ظلمت
ایله اختفا مراد ایدنی ستر ایدر • وکوندزی
وقت معاش قلدق • انده سز کچنه‌جکز
تحصیل ایدرسز • ضروریات دینیه‌دن
بریسی دخی اعتقاددر که دنیا حقیره
وزائله ونباتِ حسنک مثلیدر • اول

نباتِ حسن قورر • ومتکسر اولورده
روزگارلر آنی محو ایدر • وهلاک ایدر •
برهانی الله تعالی بیورر • انما مثل الحيوة
الدنيا كماءٍ انزلناه الآية • ودخی
الله تعالی بیورر • انما الحيوة الدنيا
لعب ولهو الآية • معناسی ذکر اولنان‌در
ضروریات دینیه‌دن بریسی دخی دنیادن
زهد واجبدر • آخرة ثوابنی وسعادتنی
مراد ایدنده • برهانی الله تعالی بیورر •
المال والبنون زينة الحيوة الدنيا الآية •
ودخی الله تعالی بیورر • من كان

يريد حرث الآخرة نزد له في حرثه الآية

ضرورياته دينيه دن برسى دخى موت

عندنده ملائكه يى مشاهده ددر •

برهان الله تعالى بيوردر • تتنزل عليهم

الملائكة ان لا تخافوا ولا تحزنوا • ودخى

الله تعالى بيوردر • لهم البشرى في الحيوة

الدنيا يعنى شول كمسه لركه الله تعالى نك

ربوبيتنى ووحدانيتنى اعتراف ايدوب

استقامت اوزره اولديلر • موت وقتنده

انلره ملكلر نازل اولوب • جنت ايله

تبشير ايدرلر • ضرورياته دينيه دن برسى

دخى اسباب موتى معاينه وقتنده

يعنى حال غرغره ده وسكرة الموت

عندنده وملائكه عذاب كوردكده

توبه مقبول دكلدر • برهان الله

تعالى بيوردر • وليست التوبة للذين

يعملون السيئات الآية • ودخى الله

تعالى بيوردر • فلم يك ينفعهم ايمانهم لما

رأوا بأسنا • ودخى الله تعالى بيوردر •

حتى اذا جاء احدهم الموت الآية •

يعنى عذاب الله كوردكده توبه مقبول

دكلدر • ضرورياته دينيه دن برسى دخى

هر نفس موتك مرارەسنی ذوقدر
برهانی الله تعالی بیوردر • كل نفس ذائقة
الموت هر نفس اولومك اجیغنی دادیجی
ضروریاته دینیه دنبرسی دخی موتك
سكراتی وشدتیدر • برهانی الله تعالی
بیوردر • وجاءت سكرة الموت بالحق
الآیة ضروریاته دینیه دنبرسی دخی
ملكلر مؤمنلرك روحلرینی رفق ایله
اخراج ایدوب جنته سبق وامر ثوابنی
تدبیر ایدرلر • وكفارك ارواحنی شدتله
اخراج ایدوب جهنمه سبق وامر عقابنی

ظن اولنمه سنكی بوما سبقده بیان اولنان
اولندی • ما سبقده اولان بیان تحمل
ملائكه‌نك ذواتنی اثبات ایدر بعض تكلم
اوصافنی اثبات ایدنلر كلامی فهم ایده
دكلدر • تكلم اثباتی دخی دكلدر
مسئله

تدبیر ایدرلر • برهانی الله تعالی بیوردر •
والنازعات غرقا • والناشطات نشطا
الآیة ضروریاته دینیه دنبرسی دخی
اولدركه قبرده منكر ونكیرك مؤمنلره
سؤال ومؤمنلرك صواب ایله جواب
ویرملری • وكافرلره سؤال ایدوب
صواب جواب بولمه‌لری • بلكه كافرلر
لا ادری دیرلر • برهانی الله تعالی بیوردر
یثبت الله الذین امنوا بالقول الثابت
الآیة ضروریاته دینیه دنبرسی دخی
عذاب قبردر • برهانی الله تعالی بیوردر

ولنذيقنهم من العذاب الادنى دون
العذاب الاكبر • مقابل رحمة الله بيوردى
عذاب ادنى دن مراد عذاب قبردر •
وعذاب اكبردن مراد يوم قيامت عذابيدر
ودخي الله تعالى بيوردر • ومن اعرض
عن ذكري فان له معيشة ضنكا • ابو
سعيد الخدري رضي الله عنه بيوردى
بوندن مراد عذاب قبردر • رسول الله
عليه الصلوة والسلام بو ايت عذاب
قبر ايله تفسير ايلدى • ولكن خبر
وعالم سنكه بو دليللرك مطلبه دلا

دلالتلري قطعيه دكلدر • بناء على ذلك
بعضلر بو ايتلري شيء اخر ايله تفسير
ايلديلر • ايچون بز كمسه عذاب قبري
وسؤال منكرين انكار ايتسه كافر اولمز
ادله ظنيه ايله ثابت اولدقلري ايچون لكن
مبتدع اولور • الله تعالى ابتداعدن واعتقاد
فاسد عقيمدن وخطايا ومعاصيدن و
عذاب اليمدن جميع اهل ايمانى معصوم
ومحفوظ ايليه امين • بحرمة اسمه الاعظم
ورسوله المعظم صلى الله عليه وسلم • وكرم وعظم

سكزنجي باب

مطلب فيما يتعلق بالانبياء العظام عليهم الصلوة والسلام

انبیاء عظام ۰ ورسل کرام ۰ علی نبینا
وعلیهم الصلوة والتسلیمات حضراتنه
ایمانز متعلقه ضروریات دینیه بیاننده در
اول ضروریات قرآن عظیم الشان ایله ثا
بته در معلوم اولکه الله تعالی بشردن
بشره رسل رسال ایلدی ۰ اهل طاعته
جنت ووصلت ایله مبشرین ۰ واهل کفره
حرقت وفرقت ایله منذرین ۰ وناسه
محتاج اولدقلری امور دین ودنیایی ۰
مبینین ۰ وبعد الوحی وقبله عمداً وسهواً
ارتکاب کفردن معصومین ۰ وکذبدن

بعلك
وفسقدن وصغایر خسیسه دن وطبا
نفرة ایلدوکی شیلردن عمداً وسهواً
محفوظین اولدقلری حالده دخی انبیالرك
کلیسی صدق ۰ وامانت ۰ وتبلیغ
وفطانت ۰ صاحبلریدر ۰ انبیالرك ۰
عصمتلرنده طعن ایدن طاعنینك شبهاتی
چوقدر ۰ امام فخر الدین الرازینك عصمة
الانبیاء اسمیله مسمی اولان کتاب مستنبطنده
اول شبهه لری جوابلری ایله مفصلاً
ومبسوطاً بیان اولنمشدر ۰ بو بابده خطا
حسن وکتاب مستحسندر ۰ یجده مر

يطلبه انبياء الله ايچون دنياده و
عقبا عند المولى مراتب عظمى • و درجات
كبرى واردر • جمله سى اخلاق حميده
و افعال محموده ايله و اسلامه ارشاد
و دار السلامه دعوت ايله متصفلردر
و انلرك قصص شريفه لرندن حصص
عجيبهء لطيفه قضا اولنور • مولى جى
نافع انلرك روز جزاده شفاعتلرى •
و زيارتلرى ايله جمله مزى منتفعين ايدن
ايليه • و انبيا لرك تبشير و انذارلرى
قيامت كوننده ناس ايچون بعد الرسل

الله تعالى و زرينه حجت اولمسون ايچون
يعنى يوم قيامده الله تعالى كفار مؤاخذه
ايتدكده • يا ربنا بزه پيغمبر بعث ايتمدك
اكر بعث ايديدك ايمان ايدردك ديو
عذر ايتمسونلر • ايچون انبيا لرى بعث
ايتدى • و انبيا لرده انلرى تبشير و
انذار ايلدى • الله تعالى پيغمبرلرى عادت
مخالفه معجزات ايله تأييد ايلدى • و
پيغمبرلرك كليسى الله تعاليدن مخبرين
و مبلغين • و خلقه ناصحين و صادقين
دررلر • جمله سنك اشرفى • و افضلى •

سر حلقهٔ سلسلهٔ موجوداة • و
جشمهٔ اصناف مخلوقاة • محمد المصطفى
عليه افضل الصلواة واكمل التحياة •
حضرتلريدر • انبيالرك اولى ابو البشر
آدم عليه السلامدر • اما انبيا عليهم
الصلواة والتسليماتك عددلرينك
بعض احاديثده بيان روايت اولنمشى •
فخر عالم ومفتخر بنى آدم صلى الله عليه
وسلم انبيالرك عددلرندن سؤال
اولندى • بيوردىلركه يوز بيك
ويكرمى درت بيكدر • بر روايتده

ايكى يوز بيك ويكرمى درت بيكدر •
اولى ولان پيغمبرلرك عددنده شوقدر
در ديو قصر اولنميه • زيرا عددلرى
خبر واحد ايله ثابتدر • خبر واحد اصول
حديثده مذكور اولان شرائطك
جميعسنى مشتمل اولدوغى تقديرا اوزرينه
ظن مفيددر • اعتقادياتده ظن
معتبر دكلدر • خصوصا اختلاف
روايتى مشتمل اوله • وحديث مذكورك
مقتضاسيله حكم ظاهر قرآنه مخالفته
مؤدى اولور • زيرا بعض انبيا فخر عالمه

بیان اولنمدی • برهان الله تعالی بیوردر

من قصصنا علیك ومنهم من لم نقصص
علیك حبیبم یا محمد انبیالرك بعضیسنی
سکا بیان ایتدك • وبعضیسنی بیان ایتمدك
انبیالرك اولی آدم علیه السلامدر •
نبوتی قرآن عظیم ایله ثابتدر • وقرآن
دلالت ایدرکه آدم علیه السلام امر
ونهی اولندی • مع هذا قطعا • بز بلو
رزکه انك زماننده نبی آخر یوق ایدی
معلوم اولدیکه امر ونهی الحق وحی ایله در
پیغمبرلردندر نوح علیه السلام الله

تعالی انی قومنه ارسال ایلدی • قومنه
معبود مطلقه عبادة واشراکدن •
اعراض ایله امر ایلدی • قومندن بیوکلری
مقابله ایدوب دیدیلر • یا نوح سنك
بزم اوزریمزه فضیلتك یوقدر • سکا
اتباع ایلمزه • الا بزم اسافل واداینمز
اتباع ایدرلر • سنك شاننده تفکر و
حالکده تدبر ایتمکسزن بادی رأیده
تحقیق بز سنی دعوای رسالتده کاذب
ظن ایدرز • هر بارکه انلری ایمانه دعوة
ایدر • مغفرتلری ایچیچون • انلر اصابعلرنی

اذا انلرندہ قلارلر ایدی • نوح علیه
السلامك كلامنی اشتمكدن ایچون واتوابلری
ایله باشلرنی اورترلر ایدی • نوح علیه
السلامی کورمك ایچون • وکفرلری اوزرینه
مصرین وایماندن متجبرین ومتکبرین •
اولدیلر • حتی نوح علیه السلام انلرك
ایچنده طقوز یوز اللی سنه لبث ومکث
ایلدی • انلری توحیده داعی اولدوغی
حالده انلر تکذیب ایدیلر • وقتا کم تکذیب
واذاده اصرار وطغیانده مبالغه
ایلدیلرسه نوح علیه السلام • رب

لا تذر على الارض من الكافرين ديارا •
قولی ایله دعا ایلدی • یا رب ارض اوزرنده
بر احدی ترك ایلمه • الله تعالی دعاسنی
قبول ایلدی • وبیوردی یا نوح سفینه
بنا ایله بزم حفظمزه ووحیمز ایله وسفینه‌یی
یاپدی • هر بارکه نوح علیه السلام •
سفینه‌یی یاپردی • قومندن بر جماعت
مرور ایلکسه نوح علیه السلامی استهزا
ایدرلر ایدی • الله تعالی امر ایلدیکه
خاتوندن واوغلك کنعاندن غیری هر
شیدن ارکك ودیشی کمی‌یه ادخال

ایله سفینه یه داخل اولان مؤمنلرك
عددلری یقیناً معلوم دکلدر • بعضلر
دیدی التی ارکك دْر • وخاتونلر یدیدر •
بعضلر دیدی سفینه یه داخل اولانك
جمیعسی سکسندر • نصفی رجال ونصفی
نسادر • سفینه یه بندیلر • الله تعالی
انلره نجاة ویردی • وانلری کندیلرندن
صکره پیغمبرلرندن عاصی اولانلره عبرة
قیلدی • وقومنی غرق ایلدی • حتی اوغلی
کنعان دخی غراق ایلدی • باباسنه
ایمان اتمدیکیچون • زیرا کافرینه نجات یوقدر

سفینه یه داخل اولانلرك عددلرنده اختلاف اولدوغیچون عددلری ضروریاة دینیه دن دکلدر تد منه

بعده

بعده الله تعالی نوح علیه السلامه
سفینه دن سلامت ایله • ونوح علیه
السلام اوزرینه واکا اتباع ایدنلر
اوزرلرینه خیرات ایله نزول اتمك
ایله امر ایلدی • بو مذکورده الله تعالینك
قدرة تامه سنه وحکمة کامله سنه
دلالة [وآیات] واردر • بو ذکر اولنانك کلیسی
قرآن عظیم الشان ثابت اولدوغیچون •
ضروریاة دینیه دندر • انبیاء عظام
دندر هود علیه السلام الله تعالی
انی قومنه ارسال ایلدی • قوم عاد

هود علیه السلام انلردن در • هود
علیه السلام ددی • یا قوم الله تعالییه
عبادة ایدک سز • سزک ایچون الله
تعالیدن غیری تکری یوقدر • سزلر
عبادة اوثانده الله تعالییه کاذبلرسکز
وسزلری توحیده دعوة ایلدیکمه اوزرینه
سزلردن اجر استمم • بنم اجرم بنی
خلق ایدن الله تعالی اوزرینه در •
وشرکدن الله تعالییه استغفار ایدک
بعده طاعت واطاعت ایله الله تعالییه
رجوع ایدک • الله تعالی سزه چوق نعمتلر

ارسال ایدر • یغمور انلردن منع اولنمشدی
ایدی • والله تعالی سزه قوتکز ایله
مال وولد ایله قوة زیاده ایدر •
مشرکین اولدوغکز حالده حقدن
اعراض اتمک • انلر ددیلر یا هود قولک
اوزرینه بن بزه برهان • کتورمدك •
وبزلر سنک قولک سببیله الهه مزه
عبادة ترك ایدیجی دکلز • وسنی تصدیق
ایدیجی دکلز • الله تعالی انلره عذاب
ارسال ایلدی • اول عذاب صیحه در
کلیسی هلاك اولدیلر • قورلفده

غنا مثلی اولدیلر • عذابدن نجاة بولمدی
الا هود و اکا تابع اولان مؤمنلر نجات
بولدیلر • بو ذکر اولنانک کلیسی قرآن
عظیم الشان ایله ثابت اولدوغیچون
ضروریات دینیه دندر اولدخی • انبیاء عظامدن
برسی دخی صالح علیه الصلوة
والسلامدر • الله تعالی نی ثموده ار
سال ایلدی • صالح پیغمبر دیدی
یا قوم الله تعالی یی توحید ایلک • ایله
الله عظیم الشانکه سزی ارضدن
انشا ایلدی • باباکز آدم علیه السلا

ارضدن خلق ایله • وسزی ارضده
استعمار ایلدی • یعنی سزی دیارکزده
معمرین قلدی • مدت عمرکزده ارضده
ساکن اولورسکز • سز کندن استغفار
ایدوک • طاعت ایله الله تعالی یه
رجوع ایدوک • الله تعالی خلقنه
قریبدر • هر کسک حالنی بلور • مجیبدر
استدیگنلرک حاجتلرک قضا ایدر
قومی دیدی یا صالح سنک بزده سید
اولمقلغن رجا ایدردک • سندن بو
مثلی شیء صادر اولمزدن مقدم سز

بزی بابالریمزك عبادة ایلدوکی اوثانه
عبادة اتمکدن نهیمی ایدرسن • تحقیق
بن سنك دعوه ایلدوکن شیده شك
ایدیجی یز • الله تعالی صالح پیغمبری
معجزهٔ باهره ایله تأیید ایلدی • اول
معجزه ناقة الله در • انلر ناقه یی قتل
ایلدیلر • صالح علیه السلام انلره
دیدی • دارکزده اوچ کون کچینورسکز
بعده هلاك اولورسکز • انلری عذاب
موعود که صیحه در اخذ ایلدی • دیار
لرنده میتین اولدقلری حالده صباحه

داخل اولدیلر • الله تعالی صالح پیغمبره
وانك ایله اولان مؤمنینه نجاة ویردی •
بو قصه دخی حضر وریاة دینیه دندر •
ایمانی لازمدر • قرآن عظیم ایله ثابتدر •
انبیاء عظامدن بریسی دخی ابراهیم
علیه السلامدر • ابراهیم علیه السلام
آزره وقومنه دیدی • عبادتینه مقیمون
اولدوغکز بو اوثان واصنام ندر •
بونلره عبادة شیء منکر وامر مستنکردر
انکر دیلر بابالریمزی بونلره عبادة
ایدر بولدق • بز بابالریمزه اقتدا ایلدك

نجاة بولان مؤمنلرك عددلری درت بیكدر
مه

وقتا كم انلر بيرامرلرنده جمع اولدقلری
محله كتديلر ايسه ابراهيم عليه السلام
اصناملرنی فاس ايله قطعه قطعه قلدی
الا بيوك پوتلرك كسر اتمدی • حتی
انلر بيوك پوته رجوع ايدرلر • وساير
پوتلره اشلنلن شيئ كوررلر • وقتا كم
انلر رجوع اتديلر • و پوتلره اولان اشلر
كورديلر ايسه دديلر • بزم الهه مزه بو
اشی كم اشلدی • اول كمسه تحقيق
ظالميندندر • انلرك بعضلر ددی
تحقيق بز بر فتی اشتدك • بزم پوتلريمزه

تعييب يدر • اسمنه ابراهيم درلر •
اول اشلمك كرك • اول وقتده دديلر
ابراهيم عليه السلامی ناسك كوزی
اوكنه كتوردك • ناس انك اوزرينه اشلرينه
بودردی بو شهاده اتمك ايچون • ابراهيم
عليه السلام كتوردكدنصكره دديلر
بزم پوتلريمزه بو اشی سنمی اشلدك •
ابراهيم عليه السلام كندی فعلندن
سكوت ايدجی اولدوغی حالده بيوردی
بلكه بو پوتلرك بيوكلری اشلدی • سز
پوتلره فاعلندن سؤال ايدك • اكر بو پوتلر

سویکرلر ایسه • کافرلر نفسلرینه ر
جوع و عقللرینه مراجعت ایتدیلر • قدبر
و تفکر ایله بلدیلرکه پوتلر سویلمزلر •
اول وقتده بعضلری بعضسنه دیدی
سویلمین شیلره عبادت ایله سز •
نفسلریکزه ظلم ایدیجی سز • بعده کفرلرینه
منقلبا اولدیلر • دیدیلرکه یا ابراهیم
بز پوتلرک سویلمکه قادر اولمدقلرینی
بلورز • سن بزه نه کیفیتده سؤال
ایله امر ایلدک • ابراهیم علیه دیدی
نفعه و ضره قادر اولمیان نسنه‌لک عبادتکز

امر منکردر • عبادته مستحق انجق الله
تعالیدر • اصنام عبادته مستحقین
اولمدوغنی تعقل ایتمزمسز • کافرلر
دیدیلر ابراهیم آتشه احراق ایدوک •
و آلهه‌نکزه بونی یقمق ایله نصرت
ایدوک • اکر نصرته مراد ایدرسکز
کافرلر چوق حطب جمع ایدوب آتش
ایتدیلر • و ابراهیم علیه السلام •
منجنیقه وضع ایتدیلر • و آتشه آتدیلر
الله تعالی بیوردی • ای آتش ابراهیم
اوزرینه برد و موتدن سلامت اول •

ابراهیم علیه السلام یانمدی • الا
وتناق بندی • ونارك حرارتی كیتدی •
ضیاسی باقی قلدی • كافرلر ابراهیم
علیه السلامی تشنه لقا ایله كید
ومكر مراد ایتدیلر • الله تعالی انلری •
مقهور زبندن قلدی • ابراهیم علیه
السلام سالم اولدوغی حالده ناردن
چقدی • وبیوردی ربمك امر ایلدوكی
مكانه ذاهبم • ودار كفردن مهاجرم
ربم بنی صلاح دینه ومقصده هدایت
ایدر • مكاندن مراد شامدر • وقتاكم

ارض مقدسیه واصل اولدیسه
ددی یارب بكا بر ولد صالح كرم ایله
الله تعالی انی حلم كثیر صاحبی غلام
ایله تبشیر ایلدی • وقتاكم اول غلام
انك ایله اعمالنده سعیه بالغ اولدیسه
اكثر اهل تفسیر ددی • اول وقتده
اون اوچ یاشنده كوردی ایدی • ابراهیم
علیه السلام ددی • ای بنم اوغلجغم
رؤیاده سنی ذبح ایدر كوررم •
حال بوكه پیغمبرلرك رؤیالری حقدر
انلر ایچون واقعدر • ذبحه مأمورسن وامر

منقاد اولسون ایچون مشاوره ایدوب
ای اوغل نه درسن دیدی ● اوغلی
دیدی ای بنم بابام امر اولندوغکی اشله
بنی انشاء الله صابرلردن بولورسن ●
وقتاکم اوغل و بابا الله تعالینک امرینه
انقیاد ایلدیلر پس ابراهیم علیه السلام
اوغلی بنی جبین اوزرینه یاتردی ● یعنی
جبهه سنک ایکی جانبندن برسی ارض
اوزرینه واقع اولدی ● ارحم الراحمین
بر کبش عظیم ایله اکا فدا ایلدی ● وابراهیم
علیه السلام انی ذبح ایلدی ● بعض اهل

تفسیر دیدی غلام حلیمدن مراد اسمعیل
علیه السلام در ● زیرا ما بعدنده
الله تعالی بیورر ● وبشرناه اسحق نبیا
من الصالحین ● بو ایت قرینه سیله
بعضلر دیدی مراد اسحق در ● قران عظیمده
غلام حلیمک تعیننه قطعا دلالت ایدر
ایت یوقدر ● انبیاء عظامدن برسی ذبیح
اسمعیل علیه السلام در ● الله تعالی
انی قران عظیمده مدح وثنا ایلدی ●
صادق الوعد ایله ● زیرا اسمعیل علیه السلام
وعد ایلمز ● الا وفا ایدر ایدی ● الله تعالینک

نبیسی و رسولی ایدی • وقومنه صلوة
و زکوة ایله امر ایدردی • و الله تعالی
عندنده مرضی اولدی • انبیاء کرامدن
برسی دخی اسحق علیه السلامدر • الله
تعالی انی مدح ایلدی • صالحیندن بر نبی
محترمدر دیو • و الله تعالی انک و ذرینه
برکت کثیرسنی فاضه • اکثر انبیانی یلمک
نسلندن قلمق ایله بونلرک جمعیسی قرآن
عظیم الشان ایله ثابتدر • انبیاء عظامدن
برسی دخی یعقوب علیه السلامدر • بر
پیغمبر ذی شاندرکه الله تعالی انی

اوغلو یوسف علیه السلامک فراقنه
مبتلا ایلدی • انچون مغموم و مکروب
ایدی • هم و حزنینی اظهار اتمز ایدی •
الا سئول ذاته اظهار ایدردیکه اکا
اظهار نافع و مفیددر • ابتلا جدی ابراهیم
علیه السلامک میراثیدر • نار ایله
ابتلا اولندی • صبر ایلدی ظفر بولدی
یعقوب علیه السلامده ولدینک فراقیله
مبتلا اولدی • صبر ایلدی ظفر بولدی •
انبیاء عظامدن برسی دخی یوسف علیه
السلامدر • الله تعالی انده دقایق

حسنی و زواهر جمال ابداع ایلدی •
یوسف علیه السلام منامده کوردیکه
اون بر یلدز و شمس و قمر اکا سجده ایدرلر
حال بو که باباسنه سائر قرداشلرندن
زیاده احب ایدی • انچون اخوه یوسف
یوسف علیه السلامه اشلدکلرنی اشلدیلر
الله تعالی انی مدح ایلدی بیوردی •
یوسف علیه السلام عباد مخلصیندندر
نزاهتیله موصوفدر • سوءدن و فحشادن
عاری و بریدر • سجن کندوسنه دعوت
ایلدکلری شیدن احب اولدی • محسن

ایدی • وصابر علی البلا • وقصد زنادن
عاری ایدی • بناء علی ذلک الله تعالی انی
عزیز مصر ایلدی • الله تعالی بیورر
انا لا نضیع اجر المحسنین • یعنی
محسنلرک اجرلرنی ضایع اتمیوز •
بلکه عاجلا و آجلا ابقا ایدرز • بو ذکر
اولنانک کلیسی قرآن عظیم ایله ثابت
اولدوغیچون ضروریاة دینیه دندر •
انبیاء عظامدن بریسی دخی لوط علیه
السلامدر • الله تعالی انی بر قومه بعث
ایلدیکه انلر فاحشه ایله معتره اولانر

لواطه‌یی ایشلرلر وقطع سبیل ایدوب
یولجیلری قتل ایدرلر • وماللرنی آلورلر
ایدی • لوط علیه السلام بو افعال
قبیحه‌دن انلری نهی ایلدی منتهی اولمدیلر
الله تعالی‌یه دعا ایلدی • بیوردیکه
یا رب قوم مفسدین اوزرینه بکا یاردم
ایله • الله تعالی دعاسنی قبول ایدوب
قوم لوطک قریه‌سنده اولان مؤمنلری
اخراج ایلدی • وکافرلره کوکدن طاش
یغدردی • هر بر طاش اوزرنده رجمی
اولنجق کمسنه‌نک اسمی مکتوب ایدی •

• بو عذاب عمل قبیح و سوء اعتقادلری
سببیله‌در • انبیاء عظامدن بری دخی
شعیب علیه السلامدر • الله تعالی انی
مدینه‌یه ارسال ایلدی • شعیب علیه
السلام دیدی • یا قوم الله تعالی‌یه عبادت
ایدک • سزک ایچون الله تعالیدن غیری
اله یوقدر • کیل و میزانی تمام ایدک
ناسه حقوقندن بر شی نقصان ایتمک
الله تعالی ارضی بعث رسل ایله اصلاح
ایلدکدنصکره کفر و معاصی ایله ارضده
• افساد ایتمک • طایفه قلیله ایمان ایلدی

ماعداسی کفرلری اوزرینه مصرّین
اولدیلر ● انلری زلزلهٔ شدیده اخذ
ایلدی ● دارلرنده هلاک اولدیلر ●
انبیاء عظامدن برسی دخی موسی وبرسی
هارون علیهما السلامدر ● الله تعالی
موسی علیه السلامه بلا واسطه کلام
ایلدی ● ومبارک النی بیضا قلدی ●
من غیر برص شمسک شعاعی کبی ضیا ویردی
وکوزلری قماشدردی ● وعصاسنی ثعبان
قلدی ● بطنی اوزرینه یورر ایدی ●
قرآن عظیمده جانّ ایله معبّر اولان ثعبانک

سرعتی کبی سرعت ایدردی ● الله تعالی
ایکیسنی فرعونه وقومنه ارسال ایلدی ●
فرعونه واردیلر ● ودیدیلر بزلر سنی
خلق ایدنک خلاقک رسوللری یز ● بنی اسرائیلی
بزم ایله ارسال ایله ● انلره عذاب
اتمه ● بز رسالتمزک صدقی اوزرینه
سنک دیکدن سکا معجزه ایله کلدک
فرعون تکذیب ایلدی ● وابا وامتناع
ایدوب قوللرینه التفات اتمدی ● الله
تعالی آل فرعونی قحط ایله ونقص ثمرات
ایله اخذ ایلدی ● متعظین ومؤمنین ●

اولسونلر • ایچون ایمان اتمه دیلر •
الله تعالی انلره طوفان ایلدی • یعنی
مطر و سیل ارسال ایلدی • یدی کون
قدر انلرك بیوتلرینه و اماکنلرینه داخل
اولدی • حتی جالسینك حلقوملرینه
واصل اولدی • وجراد ارسال ایلدی
انلرك اکنلرن و میوه لرك اکل ایلدی •
وقمل ارسال ایلدی • بعضلر ددی
قمل سوسدر • یاخود قرادن بر نوعدر
قمل جرادك باقی قودوغنی اکل ایلدی •
صفادع ارسال ایلدی • اولری و

وطعاملری صفادع ایله دولدی • دم
ارسال ایلدی • صولری قان اولدی • بو
ایتلری کوردکده صکره ایماندن استکبار
ایله دیلر • وقوم مجرمیندن اولدیلر فرعون
وقوم علی سبیل التشاور دیدیلر • بو علم
سحرده فائقدر • یوم الزینه دن وقت
ضحاده سحره لری جمع اتدیلر • ساحرلر
سحره متعلقه نقدر الاتلری واریسه
القا اتدیلر • وسحر عظیم کتوردیلر • و
حقیقتنی ادراکدن ناسك کوزلرنی صرف
اتدیلر • زیرا ناسك کوزلرنده القا

ايلدكلرى حبال حياة كورينور ايدى •
الله تعالى موسى عليه السلامه وحى
ايلديكه يا موسى عصاڭى القا ايله •
وقتاكم عصاڭى القا ايلديسه سحرلرڭ
نقدر سحرلرى وار ايسه جمله سنى عصا
بلع ايلدى • حق ثابت وظاهر وسحرلرى
باطل اولدى • فرعون وقومى مغلوبين و
ذليلين اولديلر • ساحرلر ساجدين
اولدقلرى حالده موسى وهارونڭ
ربنه ولاند ربّ العالمينه ايمان ايتدك دديلر
زيرا يقيناً بلديلركه عصادن مشاهده

اولنان سحر ايله حاصل اولمز • وقتاكم
فرعون ارض مصره عالى وادعاء ربوبيت
ايله حدن متجاوز اولديسه • موسى عليه
عليه السلام دعا ايلدى • وبيوردى
يا ربنا فرعونه وقومنه زينت واموال ويردك
دنياده ايچيرد يتمز انلره دنياده ويردڭ
عاقبتنده طريق حقدن ضلالتده واقع
اولسونلر ايچون يا ربنا انلرڭ اموالنى هلاك
وقلبلرنى شد ايله • حتى ايمان ايتمسونلرده
عذاب اليم كورسونلر • الله تعالى دعاسنى
قبول ايلدى • فرعون وياننده اولانلرى

بيضاوى دركه موسى عليه السلام
بعد الدعا قرق سنه ايلر اخنده لبث
ومكث ايلدى • سبحان الملك الصبور
منه

غرق ايلدى • فرعون ايمان ايلدى • ايمانك
نفع اولميان وقتده • انبياء عظامدن
برسى دخى ايوب عليه السلامدر • بو نبى
ذيشاندركه الله تعالى انى جميع اموالى
وولد فقدايله وتمزيق جسدايله ابتلا
ايلدى • جميع ناس انى ترك ايلدى • الا
زوجه سى ترك اتمدى • نيجه زمان بو يلجه
اولدى • ايوب عليه السلام الله تعاليه
مبالغه ايله رجوع وبلالره صبر ايدجى ايدى
الله تعالى انى مدح ايليوب بيوردى • انا
وجدناه صابرا نعم العبد انه اواب

معنا

معناسى ذكر اولنانلدر • باقى قصه سى قرآن
عظيم الشانده مذكوردر • انبياء عظامدن
برسى دخى يونس عليه السلامدر • نبى مر
سلدر • الله تعالى بيورر • فاجتبيه ربه
فجعله من الصالحين • الله تعالى يونس
عليه السلامى نبوة ايله اجتبا واصطفا
ايلدى • وطفاة صلاح مستكملندن
قلدى • ودخى الله تعالى بيورر • وان يونس
لمن المرسلين • وقتاكم يونس عليه السلا
سفينه يه راكب اولديسه دريانك اوستنده
سفينه واقفه وساكنه اولدى • ملاحون

دیدیلر • بر زمان بحرده عبد ابق وار دیر • او
ابق قرعه اظهار ایدر • قرعه آتدیلر • یونس
علیه السلامه مصادف اولدی • یونس
علیه السلامی دریایه آتدیلر حوت انی
یوتدی • یونس علیه السلام الله تعالینک
اذن شریفی اولمقسزین بحره کتدوکنی وسفینه
رکوب ایتدوکنی ذکر ایدردی • ظلمة لیلده
وظلمة بحرده وظلمة بطن حوتده سامع
الاصوات وقاضی الحاجات ندا ایدوب
بیوردی • لا اله الا انت سبحانك انی کنت
من الظالمین • یارب سندن غیری عباده

لایق ومستحق یوقدر • وسنی جمیع نقایصدن
تقدیس وتنزیه ایدرم • تحقیق بن سندن
اذنسز قومم ایچندن کتدوکمده ظالمیندن
اولدم • والده مشفقه دن احن وارحم
اولان مولا دعاسنی قبول ایلدی • وبو
کلمات سببیله اکا غمدن نجات ویردی •
اکر مسبحیندن اولمیدی • الی یوم
بطن حوت اکا قبر اولوردی • مؤمنیندن
بریسنه غم اصابت ایتسه یاخود بر مهم استقبال
ایلسه ده بو کلماتِ علیه یی اوقسه اکا فی
الحال • یاخود فی المآل نجات ویررمدیو

الله تعالی وعد ایلدی • الله تعالی یونس
علیه السلام بطن حوتدن دریا کنارینه
القا ایلدی • حال بوکه یونس علیه السلام
سقیم وعلیل ایدی • الله تعالی قرع بتوردی
کولکه سی اکا واقع اولوردی • بوندن
صکره اولکی یینه قومنه الله تعالی انی
ارسال ایلدی • قومی یوز بیک یاخود زیاده
ایدی • انلر اماره عذاب کوردکلرنده
ایمان ایتدیلر • عذابک نزولندن مقدم
الله تعالی انلری اجللرینه قدر تمتع ایدجی
اولدقلری حالده ابقا ایلدی • بو ذکر

اولنانک کلیسی قرآن عظیم الشان ایله
ثابتدر • انبیاء عظامدن برسی دخی ادریس
علیه السلامدر • ادریس پیغمبر نبیدر
صدیقدر • مکان عالییه مرفوعدر • کتاب
مبینک شهادتیله • انبیاء عظامدن برسی
دخی داود علیه السلامدر • نبی الله و
خلیفة الله در • جالوتی قتل ایلدی کندو
طالوتک عسکری ایچنده ایدی • الله
تعالی اکا بنی اسرائیل ایچنده ملک و نبوه
ویردی • بوندن مقدم بر احدده ایکیسی
برذاتده جمع اولمامش ایدی • الله تعالی

داود علیه السلامه جبال مسخر ایلدی
طاغلر داود علیه السلام ایله بله حق تعالی‌یی
تقدیس ایدرلردی • وقوشلری مسخر
ایلدی • طاغلردن وقوشلردن هر برسی
داود علیه السلامك تسبیح اجلی ایچون
تسبیحه زیاده رجوع ایدیجیلردر • الله
تعالی اکا صنعة لبوس تعلیم ایلدی •
انشاء زرح بیان داود علیه السلامدر
ومنطق الطیر علمنی اکا تعلیم ایلدی •
انبیاء عظامدن برسی دخی سلیمان علیه
السلامدر • بر نبی عظیم الشاندرکه

الله تعالی اکا نبوة • وعلم • وملك اعطا ایلدی
ومنطق الطیر اکا تعلیم ایلدی • وجنود داود
جن وانس وطیر انك ایچون جمع ایلدی •
وانك ایچون ریح مسخر ایلدی • انك امری
ایله مرادا ایلدوکی مکاندن رخاء یعنی لینة
مأمور منقاد کبی جریان ایدردی •
صباحدن زواله قدر بر ایلق مسافه زوالدن
غروبه قدر • بر ایلق مسافه قطع ایدر
ایدی • وشیاطیندن ابنیهٔ عجیبه بنا
ایدن هر بناءی • ودریا ایچندن لؤلؤ
استخراج ایدن هر غواص اکا مسخر ایلدی

کشاف درکه دریادن ابتداء لؤلؤ
استخراج ایدن سلیمان علیه السلامدر
وشیاطیندن مرده یی سلاسل ایچنده
اللرنی بیونلرنه شد ایلمشدر • انبیاء
عظامدن برسی دخی الیاس • والیسع
وذوالکفل صلوات الله علی نبینا و
علیهم حضرتیدر • الله تعالی انلری
نبوت ایله عالمین اوزرینه مفضل ایلدی
کلیسی اخیاردندر • ذوالکفل
ویسع حضرتلرینک نبوتلرینه اختلاف
اولندی • اصح ایکیسنده پیغمبرلردر

انبیاء عظامدن برسی دخی زکریا علیه
السلامدر • برنجی دیشاندرکه مریم
رضی الله عنها عندنده یاز کوننده قیش
میوه سی وقیش کوننده یاز میوه سی بولدی
حق الیقین • وعین الیقین بلدیکه وقتک
غیرده شیئی کتورمکه قادر اولان اختیار
کمسنه ولد ویرمکه قادردر • زکریا
علیه السلامک اهل بیتی منقرض ایدی
جوف لیلده صلوة ایچون محرابه داخل
اولدوغی وقتده ربسنه سرا دعا ایلدی
زیرا جوف لیلده دعا اجابت بولندن

اسرعذر • الله تعالی انی ولد صالح ایله
تبشیر ایلدی • اسمی یحیی در • الله تعالینك
کتابنی یاخود عیسی علیه السلامی
مصدق اولدوغی حالده • وسیدو
شهواتدن وملاهیدن نفسنی حبسده
مبالغ وصالحیندن نشأده ایدیجی پیغمبر
اولدوغی حالده • انبیاء عظامدن برسی
دخی یحیی علیه السلامدر • الله تعالی
اکا ندا ایدوب بیوردی • یا یحیی جد
ایله توریتی اخذ ایله سن • حال بوکه یحیی
علیه السلام صبی اولدوغی حالده

نبوه ویردك • انبیاء عظامدن برسی دخی
عیسی علیه السلامدر • دنیاده نبوه
ایله آخرتده شفاعت ایله ودرجات
عالیات ایله جاه صاحبی در • والله تعا
لینك عندنده مقربیندندر • وقت کلامدن
مقدم طفل ایکن ناسه کلام ایلدی •
والله تعالی اکا کتاب وحکمت وتوریت و
انجیل تعلیم ایلدی • بنی اسرائیله انی رسول
قلدی • وانکچون معجزه شتی وار ایدی • برسی
طیندن خفاشك تصویر ایدوب آنده نفخ
ایلدی • الله تعالینك اذنیله طیر اولدی

طيراة ايدردي • ناس نظر ايدردي •
برسي دخي اعمى طوغني ابرا وابرصه شفا
ايلدي • برسي دخي الله تعالينك ارادسيله
موتايي احيا ايدر • برسي دخي ناسك كل
ايلدكلري شيلري وبيتلرنده ادخار
ايلدكلري شيلري اخبار ايدر • بني اسرائيله
عيسى عليه السلام امر ايلدي • تقوي ايله
وتوحيد ايله وطاعت واطاعت ايله انلر
تكذيب ايليوب ايمان ايتمديلر • وقتاكم عيسى
عليه السلام انلردن كفر بلديسه • وانلر
عيسى عليه السلامك قتلنه مراد ايلديكلرنده

الله تعالى عليه السلامي ارضدن اخذ
قبض ايليوب دنيادن من غير موت رفع ايلدي •
كافرلر انلردن اني تبعيد ايلدي •
عيسى عليه السلامه ايمان واتباع وتبعيني
تصديق وايقان ايدن مسلملري كافر
اولانلر كه يهود در كه انلرك فوقنده قلدي
حجت وسيف ايله يهود اوزرنده عالي و
غالب اولورلر • بو مذكوراتك كليسي
قرآن عظيم الشان ايله ثابتدر • انبياء
عظام ورسل كرامدندر • سيد العالمين
وسند العالمين • وخاتم الانبياء والمرسلين

وحبیب رب العالمین **محمد** المصطفی
صلی الله علیه وسلم • فی الملاء الاعلی حضرتلری
بعثت رحمة عظیمه در • ذات سعادتی عین
الرحمة در • مؤمنلره رؤف رحیمدر عربی
امی در • مکیدر • انك معجزاتی کثیرسی واردر
شق قمر کبی ارضدن بر اوچ اوفق طاشر چاغر
الوب جانب کفاره رمی ایدوب کافرلرك
کوزلرنده واقع اولوب منهزمین اولدقلری
کبی قرآن جمله عظیم جمله معجزاتك اعظمیدر
فخر عالم سید طوائف بنی آدم • جمیع
مخلوقاتك افضل واخص واحب واقرب

وقدری یوننددن اعظم • ومقامی یوننددن
اکمل • ودرجه یوننددن ارفع ورتبه
یوننددن اعلاسی • ومنصب یوننددن اجل
ومثوی یوننددن اکرم • ومنزله جهتندن
اعز در • الله تعالی بعض انبیایی بعض
اوزرینه مفضل ایلدی • هر بر نبییه
فضل وفضیلت احسان ایلدی • اول
فضیلتلری اوزرینه الله تعالی زیاده ایلدی
حتی فضل عظیم اولدی • کلیسی حبیبنه
اعطا ایلدی • نتکم الله تعالی بیوردی
وکان فضل الله علیک عظیما • ذو الفر

امی اولمق بزم حقمزده نقصاندر
اما فخر عالم حقنده شرف عظیمدر فخر
عالم صلی الله علیه وسلم کتابتدن وقرائتدن
عاری اوله وعلوم اولین واخرین معلومی
اوله بو اکبر معجزاتندندر منه

ولقمان رضی الله عنهمانک بنوتلرنده
اختلاف اولندی • اکثر علما دیدیلرکه ایکیسیده
ولیان عظیمانندر • عزیر وخضر علیهما
السلامک بنوتلرنده اختلاف اولندی
اکثر علما بنوتلرینه ذاهبا اولدیلر • حتی
بیضاوی وغیریسی الله تعالینک فوجدا
عبدا من عبادنا آتیناه رحمة
قول شریفنده اولان رحمت وحی ونبوه
ایله تفسیر اتدیلر • الله تعالی شفاعت
انبیا • ومجاوره صدیقین وشهدا ایله
جمله مزی منتفعین دن ایلیه آمین •

بحرمة

۱۸۰

بحرمة محمد سید المرسلین و رحمة للعالمین

طقوزنجی باب

مطلب فیما یتعلق باشراط الساعه

قرآن عظیم الشاندن ایله ثابت اولان
ضروریات دینیه دن اشراط ساعته
متعلق شیلر بیاننده در ضروریات
دینیه دن بریسی طلوع الشمس من مغربها در
برهانی الله تعالی بوردر • یوم یأتی بعض
آیات ربک لا ینفع نفسا ایمانها لم تکن
آمنت من قبل بو آیتدن مراد شمسک مغربدن
طلوع در • نتکم صحیحین ده اولان احادیث
شریفه بوکا دلالت ایدر ضروریات دینیه دن

برسى دخى شمسڭ يله قمرڭ اجتماعى در •
برهان الله تعالى بيوردر • وجمع الشمس
والقمر ضروريات دينيه دن برسى دخى دابة
الارضڭ خروجيدر • برهان الله تعالى
بيوردر • اخرجنا لهم دابة من الارض
تكلمهم الآية ضروريات دينيه دن برسى
دخى عيسى عليه السلامڭ نزولى در • برهان
الله تعالى بيوردر • وان من اهل الكتاب الا
ليؤمنن به قبل موته • اهل كتابدن بر كمسنه
دكلدر • الا عيسى عليه السلامڭ موتندن
مقدم عيسى عليه السلامه ايمان ايدر

بو آخر آخر زمانده عيسى عليه السلامڭ
كوكدن ارضه نزولى وقتنده در • اول
وقتده جميع ملت بر اولوب جمله سى فخر
عالمڭ ملتنه تابع اوله جقدر • بو معناسى
سعيد بن جبير • وعطيه ابن عباسدن
نقل روايت ايلديلر • حسن وقتاده وربيع
بن انس • وابو مالك • وابن زيد دخى
بويله ديديلر • لكن سن خبير وعالمسن كه
بو آيتڭ مطلبه دلالتى قطعيه دكلدر •
اويله اولنجه بو مذكور منكر كافر اولماز ضروريات
دينيه دن دكلدر ضروريات دينيه دن

زيرا بو آيتده احتمال اخر دخى واردر • نتكم اهل تفسير بيان ايلمشلردر منه

برسی دخی یأجوج ومأجوجك خروجیدر
برهانی الله تعالی بیورر • حتی اذا فتحت
یأجوج ومأجوج اوبنجی باب قیامت كوننه
متعلقه قرآن عظیم الشان ایله ثابته اولان
ضروریات دینیه بیاننده در معلوم اوله كه
الله تعالی عالم كون وفسادك یعنی دنیانك
خرابنی مراد ایلدكده اسرافیله صوره
نفخ ایله امر ایدر • اسرافیل علیه السلام
صوره نفخ ایدر • یرلرده وكوكلرده اولان
لرك جمیعسی فزع ایدر • الا الله تعالینك
مراد ایلدكلری تمزلر • ضروریات دینیه دندر

مطلب فیما یتعلق بالیوم الاخر

مراد جبرائیل میكائیل اسرافیل ملك الموت ... حملة العرش ... تفصیلی ... بیان اولنور ... نفخه نك ... منه

برسی دخی زلزله الارضدر • بر قریه كه
نقدر بنالر وار ایسه كلیسی منهدم اولور
برهانی الله تعالی بیورر • اذا زلزلت الارض
زلزالها ودخی الله تعالی بیورر • ان زلزلة
الساعة شیء عظیم ودخی الله تعالی بیورر
اذا رجت الارض رجا • یعنی ارض حركت
شدیده ایله تحریك اولنسه ودخی الله
تعالی بیورر • اذا دكت الارض دكا • ارض
زلزله اولنمقلق ایله زلزله اولنسه
نقدر بنالر وار ایسه كلیسی منهدم و
منعدم اولور ضروریات دینیه دندر برسی

برسی

دخی طاغلرك پاره لنمسیدر • اگجی قوملر
كبی روزكارایله هواده طیرانلنمسیدر
برهانی الله تعالی بیوردر • ویسئلونك عن
عن الجبال فقل ینسفها ربی نسفا •
فیذرها قاعا صفصفا لا تری فیها عوجا
ولا امتا • حبیبم یا محمد سكا جبالك حالندن
مالندن سؤال ایدرلر • دیسن بنم ربم
طاغلری قوملر كبی قیلار • صكره رو
زكارلر سال ایدر • انلری طاغیدر • و
طاغلرك یرلرینی حالی ومستوی قیلار
اصلا یوقرلق واگریلك كورمزسن سن

و

ودخی الله تعالی بیورر • وتكون الجبال
كالعهن المنفوش • قیامت كوننده طاغلر
اتلمش یوكلر كبی اجزالری متفرق ولور •
یعنی چقنده وروزكارایله اوچقده توبلر كبی
اولور ضرورتیاه دیدیكه دنبرسی دخی
ارضك تبدیلیدر • برهانی الله تعالی بیورر
یوم تبدل الارض غیر الارض قیامت
كوننده ارض بو ارضك غیری تبدیل اولنور
ضرورتیاه دیدیكه دنبرسی دخی كوكلرك
مهل كبی اولمسیدر • برهانی الله تعالی بیورر
یوم تكون السماء كالمهل ضرورتیاه دیدیكه دن

علی كرم الله وجهه بیوردی
قیامت كوننده ارض فضه دن
وسمواة ذهبدن اولور
ابن مسعود رضی الله عنه
بیوردی اتش عصیان اولمش
ارض بیضاده حشر اولنورلر
ابن عباس رضی الله عنهما بیوردی
ارض ینه بو ارضدر لكن صفت
تغییر اولنور تبدیل ضرورتیاه
دیدیكه دنبرسی كیفیتی الله تعالی بلور
منه

برسی دخی سمانك مطویه اولمسیدر •
برهانی الله تعالی بیوردر • یوم نطوی السما
کطی السجل للکتب سجلك لاجل الکتابه • طی
کبی کوکلری قیامت کوننده طی ایده رز •
ضروریاة دینیه دن برسی دخی کوکلرك
انشقاقی و نجومك انتثار سقوطی و شمسك
تکویری • یعنی فلکندن القا اولنمسیدر •
برهانی الله تعالی بیوردر • اذا السماء انشقت
و دخی الله تعالی بیوردر • اذا السماء
انفطرت • و اذا الکواکب انتثرت • و دخی
الله تعالی بیوردر • اذا الشمس کورت •

معناسی ذکر اولنان در ضروریاة دینیه دن
برسی دخی بحار مفجره اولوب نقدر دریالر
وار ایسه جمله سی بحر واحد اولور برهانی
الله تعالی بیوردر • و اذا البحار فجرت • ضروریاة
دینیه دن برسی دخی بحارك مسجره سی اولمسیدر
برهانی الله تعالی بیوردر • و اذا البحار سجرت
یعنی قیامت کوننده دریالری قیزدیرده
جمله دریالر نار اولور ضروریاة دینیه دن
برسی دخی تعطیل العشار در • برهانی الله
الله تعالی بیوردر • و اذا العشار عطلت •
یعنی شول دوه لر که حوامل در • حملری

اوزرینه اون ای كچمش اویله دوه لرك
راعیسز وسودلری صاغلمز سزن ترك اولنوز
اون آیلق حامل دوه عرب عندنده غایت
مقبول ایكن اول كونك شدتندن هر كس
كندی نفسلرینه مشغول اولدقلرندن ناشی
اویله مقبول دوه لره التفات ایلمزلر •
ضروریات دینیه دنبرسی دخی نفسلر
جسدلرینه وعمللرینه مقرون اولمسیدر
برهان الله تعالی بیورر • واذا النفوس
زوجت • یعنی نفوس اجسادینه واعمالنه
تزویج یعنی مقرون قلنور ضروریات

دینیه دنبرسی دخی مرضعه خاتون و
لدنی ارضاعدن غفلت اتمسیدر • وحامل
خاتونلر وقت حملنی وضع اتمسیدر • اول
كونك شدتندن ناشی • برهان الله تعالی
بیورر • یوم ترونها تذهل كل مرضعة
عما ارضعت وتضع كل ذات حمل حملها •
ضروریات دینیه دنبرسی دخی نفخة
الصعق • برهان الله تعالی بیورر • فصعق
مفسرین عظام صعق موت ایله تفسیر
اتدیلر • مفسریندن چوق كمسه بوكا ذاهب
اولدیلر • مفسریندن بعضلری دیدی استثنا قیل

اسرافیل علیه السلامك نفخ ایلدوکی

نفاختا وجدر • اولکسی نفخة الفزعدر

ایکنجیسی • نفخة الصعقدر • اوچنجیسی

نفخة البعثدر • اما اکثر اهل تفسیر دیدیلر

نفخة ایکیدر • اولکیسی نفخة الصعقدر

ایکنجیسی نفخة البعثدر • نفخة الفزع نفخة

الصعقدر • زیرا الله تعالی نك ففزع من

فی السموات ومن فی الارض قول شریفنك

معناسی انلر موته مؤدی ومفضی خوف

ایله خوفا تدیلور دیمکدر ضروریات

دینیه دنبرسی دخی قیامتك زماننك

سرعتیدر • برهان الله تعالی بیوردر •

وما امر الساعة الا کلمح البصر او هو اقرب

ان الله علی کل شیء قدیر • یعنی قیامتك

قیامنك امری سرعتده وسهولتده کوز

اچوب یومنجه یه قدردر • یاخود اندنده

اقرب واسرعدر • الله تعالی هر شیئه ممکنه

قادردر • نتکم الله تعالی تدریج ایله

خلایقی احیایه قادر اولدوغی کبی دفعةً

احیایه قادردر ضروریات دینیه دنبرسی

دخی الله تعالینك غیرسی هلاك اولمسیدر

برهان الله تعالی بیوردر • کل من علیها

فان ویبقی • وجه ربك ذو الجلال والاکرام

ودخی الله تعالی بیورر • کل شیء هالك

الا وجهه ضرورۃ دینیه دندر بیسی

دخی یوم قیامتك مقداری در • برهان

الله تعالی بیورر • یعرج الیه فی یوم کان

مقداره الف سنة مما تعدون حدیث

شریفده دخی بویله کلمشدر ودخی الله

تعالی بیورر • کان مقداره خمسین الف سنة

اهل علم اولانلر بو آیتلرك تأویلنده اختلاف

ایلدیلر • زیرا اولکی آیت دلالت ایدرکه

مقداری قیامت بیك سنه در • ایکنجی

کل شیء عموماً اوزره باقید
یاخود عام خاص منه البعض در
بو محلك تفصیلنی مراد ایدنلر امام
لقانینك جوهرة التوحید شرحنه
نظر ایلسونلر
منه

دلالت ایدر • اللی بیك سنه در • بعضلر

توقف ایدوب علمنی الله تعالی حضرتنه تفویض

ایلدی • بعضلر دیدی قیامت کونی ایچون

اوقات مختلفه وار در • بعضی بیك سنه

وبعضی اللی بیك سنه در • بعضلر دیدی

یوم قیامتده اللی موطن وار در • هر بر

موطن بیك سنه در • بعضلر دیدی اللی

بیك سنه اولمق کافره نسبت ایله در •

زیرا کافرلره اصابت ایدن شدائد در • مکاره

اچلیجون اما مؤمنه دنیاده ایکی رکعت صباح

نمازی مقدارندن اخفدر • نتکم حدیث

شريفده وارد اولمشدر بولجه ضرورياته
دينيه دن برسي دخي نفخة البعث عندنده
ناسك قبرلرندن قيامدر • برهان الله
تعالى بيورر • فاذا هم من الاجداث الى ربهم
ينسلون • يعني صور نفخ اولندقده ناس قبرلرندن
سرعتايله خروج ايدرلر ودخي الله تعالى
بيورر • يخرجون من الاجداث كانهم جراد
منتشر • ناس قبرلرندن چقارلر • كان
ناس كثرتده وامكنه ده انتشارده چكرگه
كبي درلر ودخي الله تعالى بيورر • يوم
يقوم الناس لرب العالمين ودخي الله تعالى

بيورر • يوم يخرجون من الاجداث سراعا
ضروريات دينيه دن برسي دخي ناس
دنياده بطن امدن خروج ايلدوكي حالت
اوزرينه مبعوث اولمسيدر • برهان الله
تعالى بيورر • كما بدأنا اول خلق نعيده
ضروريات دينيه دن برسي دخي محشرده
جميع انسك جمع اولمسيدر • برهان الله
تعالى بيورر • الله لا اله الا هو ليجمعنكم
الى يوم القيمة لا ريب فيه عبادته لايق
ومستحق الله تعالى دن غيري يوقدر • اي
ناس سزي الله تعالى محشرده البته جمع

جمع ایدر • محشرك وقوعنده شك یوقدر
ودخی الله تعالی بیورر أینما تکونوا یأت
بکم الله ودخی الله تعالی بیورر • وتری
الارض بارزة وحشرناهم فلم نغادر منهم
احدا • بو آیتلر وامثاللری قیامت کوننده
ناسك جمع اولنمسنه دلالت ایدر ضروریات
دینیه دن برسی دخی جنك جمع اولمسیدر • وانس
ایله بیله محشرده محشور اولمسیدر •
برهان الله تعالی بیورر • ویوم یحشرهم
جمیعا یا معشر الجن قد استکثرتم من الانس
ضروریات دینیه دن برسی دخی اولکونده

انلرك بینلرنده فصل قضادر • برهان
الله تعالی بیورر • ان ربك یفصل بینهم
یوم القیمة ضروریات دینیه دن برسی دخی
هو جانبندن وحوشك جمع وقصاص
ایجون مبعوث اولملریدر • برهان الله تعالی
بیورر • واذا الوحوش حشرت ضروریات
دینیه دن برسی دخی ناسك محشرده بروز
ظهور ایدر • برهان الله تعالی بیورر •
وبرزوا لله الواحد القهار ضروریات
دینیه دن برسی دخی محشرده مؤمنلرك
کافرلردن متمیز اولدقلری علامتدر • اول

علامت مؤمنلرك یوزلرینك بیاض اولمسیدر
ودخی کافرلرك مؤمنلردن تمییز اولدقلری
علامتدر • اول علامت کافرلرك یوزلرینك
سیاه اولمسیدر • برهانی الله تعالی بیورر
یوم تبیض وجوه وتسود وجوه الآیة
ودخی الله تعالی بیورر • ویوم القیمة
تری الذین کذبوا علی الله وجوههم مسودة
معناسی ذکر اولنان در ضروریات دینیه دن
برسی دخی کافرلرك کوزلرینك کوك اولمسیدر
برهانی الله تعالی بیورر • ونحشر المجرمین •
یومئذ زرقا ضروریات دینیه دن برسی دخی

کافرلر یوزلری اوزرینه یوریوجی • وکور
ودلسز • وصاغر اولدقلری حالده
حشر اولمللریدر • برهانی الله تعالی بیورر •
ونحشرهم یوم القیمة علی وجوههم عمیا و
بکما وصما مأویهم جهنم ضروریات دینیه دن
برسی دخی کافرلرك یوزلری شدیدا العبوس
متغیره مسوده اولمسیدر • برهانی الله
ووجوه یومئذ باسرة الآیة ضروریات
دینیه دن برسی دخی مؤمنلرك یوزلری
حسنه مضیئه اولمسیدر • برهانی الله
تعالی بیورر • وجوه یومئذ ناضرة ضروریات

دینیه دنبرسی دخی کفر ایله فجور جار معاین
اولان کفارک یوزلرنده اولان غبارلردر
برهان الله تعالی بیورر ● وجوه یومئذ
علیها غبرة اهل تفسیر دیدیلر الله تعالی بهایم
قیامت کوننده بعد القصاص تراب اید
اول تراب کفرهٔ فجره یوزلری وزرینه
غبره اولنور ● زیرا انلر کفر وفجور جمع
اتدیلر ● انچون سواد وجوهلرینه اول
تراب جمع اولنور ● بو ذکر اولنان فخر
عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینک
قول شریف تأیید ایدر ● زیرا پیغمبرمز

بیوردی ● بهایم روز جزاده طپراق
اولدقده اول طپراق کافرلرک یوزلرینه
تحویل اولنور ● بو آیتک تفسیرنده شیخ
زاده مرحوم بو بلجه تحریر وبیان ایلدیلر ●
ضروریات دینیه دنبرسی دخی قیامت کوننده
غمامدن ظلل ایچنده الله تعالی نک امرینک
کلمسیدر ● برهان الله تعالی بیورر ●
هل ینظرون الا ان یأتیهم الله فی ظلل
من الغمام ● سن بلورسنکه بو آیت
کریمه ظاهری وزره معموله دکلدر ●
بونده تأویل لازمدر ● مفسرین عظام

اقوال كثيره اوزره تأويل ايلديلر • اول
اقوالده وقوف واطلاع مراد ايدن تفسير
كبير وتفسير لباب مطالعه ايدر • امّا سلف
صالحين بو آيتك وامثالنك تأويلنى تجويز
ايتمديلر • خطاده وقوع خوفى ايچون • بو
مسلك اسلمدر • متشابهات معلومه ثابته
وكيفيتلرى مجهوله اولدوغيچون ضروريات
دينيه دن برسى دخى جنت مؤمنلره قريب
اولور • آنى كورورلر • برهان الله تعالى بيورر
وازلفت الجنة للمتقين ضروريات دينيه دن
برسى دخى جهنم كافرلره ظاهر اولور •

برهان الله تعالى بيورر • وبرزت الجحيم
للغاوين • وقتا كه قيامت كوننده جنت
قريب اولور • اهل محشردن هركس كوررلر
وجهنمده اظهار اولنور • اول وقتده
فزع اكبر اولور • الا مؤمنلرى فزع اكبر
محزون قلمز • ومؤمنلر اوزرلرينه خوف
وحزن يوقدر ضروريات دينيه دن برسى دخى
كوثردر • برهان الله تعالى بيورر • انّا
اعطيناك الكوثر • بعضلر ديدى كوثر
حوضدر • اصح اولان غيردر • زيرا كوثر
جنتده در • حوض موقفده در ضروريات

دینیه دنبرشی دخی سید الانبیا علیه
افضل التحایا حضرتلرینك شفاعتیدر
برهانی الله تعالی بیورر • عسی ان یبعثك
ربك مقاما محمودا • حبیبم یا محمد سنی
ربك بر مقامه بعث ایدرکه اول مقامده
اولین و آخرین سکا حمد ایدرلر • مقام
محمود فصل قضا حقنده اولان شفاعت
عظمی در • بو آیت کریمه نك تفسیرنده
فخر عالم بیوردی • مقام محمود شول مقامدرکه
انده امتم ایچون بن شفاعت ایدرم ودخی
الله تعالی بیورر • واستغفر لذنبك

بو محلده کوثر و شفاعت ذکر ایدنده تکرار
یوقدر زیرا ماسبقده انلری ذکر
افاده‌ده اختصاص ایچوندر اما بو محلده
ذکر شفاعتك قیامتدن اصغره اولان ایچوندر
ضروریات دینیه یی احاطه ایچون مسئله
مکرر ظن اولونانلر بوکا حمل اولنور فتبصر

وللمؤمنین والمؤمنات ودخی رسول الله علیه
الصلوة والسلام بیوردی • شفاعتی
لاهل الکبائر من امتی • سعد الدین
التفتازانی درکه بو حدیث شریف مشهوردر
بلکه باب شفاعتده اولان احادیث
شریفه لر متواتره المعنی در ضروریات
دینیه دنبرشی دخی شافعینك شفاعتیدر
• برهانی الله تعالی بیورر • لا یتکلمون الا
من اذن له الرحمن وقال صوابا • قیامت کوننده
بر کمسه تکلمه قادر اولامز • الا شول
کمسه تکلمه قادر اولورکه الله تعالی

اكا تكلمه اذن ويره ضروريات دينيه دن
برنسى دخى بنى آدمك اعمال اندهٔ اولان
صحفك محشره كتورلمسى ونشريدر •
عبد الزام ايچون • برهاننا الله تعالى بيورر
• واذا الصحف نشرت • يعنى صحف اعمال
نشر اولندقده • زيرا صحف اعمال عند
الموت طى اولنور • وقت حسابده نشر
اولنور • نتكم بيضاوى وغيرسى بويلجه
بيان ايلديلر ودخى الله تعالى بيورر • ونخرج له
يوم القيمة كتابا يلقيه منشورا •
الآية ودخى والله تعالى بيورر • ووضع

الكتاب الآية ضروريات دينيه دن برنسى دخى
اول صحفلر اصحابنه ويرلديكيدر •
يا صاغ جانبندن يا صول جانبندن
برهاننا الله تعالى بيورر • فاما من اوتى
كتابه بيمينه الآية • بعضسنه
وراء ظهرندن صول اللرندن ويريلور
ضروريات دينيه دن برنسى دخى هر امتك
امامى ايله وپيغمبرى ايله وكتاب اعمال
ايله كلمه سيدر • برهاننا الله تعالى بيورر
• يوم ندعوا كل اناس بامامهم •
ضروريات دينيه دن برنسى دخى لاجل الحساب

خلقك الله تعالى يه عرض اولنمشدر
برهانى الله تعالى بيوردر • يومئذ تعرضون
ودخى الله تعالى بيوردر • وعرضوا على ربك
صفا ودخى الله تعالى بيوردر • اولئك يعرضون
على ربهم ضروريات دينيه دن بريسى دخى هر نفس
كندى نفسيله مجادله ايدر • اعمالدن
تقديم ايلدوكى شيلر سببيله اصلا
غيرى قصد ايتمز • برهانى الله تعالى بيوردر •
يوم تأتي كل نفس تجادل عن نفسها •
ضروريات دينيه دن بريسى دخى بزم سيدمز
وپيغمبرمز محمد المصطفى صلى الله عليه

وسلم حضرتلرينك امتنه صدق قول وامانت
ودياناتيله شهادت ايتدر • برهانى الله
تعالى بيوردر • وجئنا بك على هؤلاء شهيدا
ودخى الله تعالى بيوردر • ويكون الرسول
عليكم شهيدا ضروريات دينيه دن بريسى دخى
امت مرحومه كندولردن اول اولان امم
مكذبه اوزرلرينه شهادت ايدرلر • برهانى
الله تعالى بيوردر • لتكونوا شهداء على الناس
ضروريات دينيه دن بريسى دخى اهل محشرك
بر موطنده سؤال اولنور • موطن آخرده
سؤال اولنماز • سؤال اولنمالرينه

دلالت ایدر • برهان الله تعالی بیورر •
وقفوهم انهم مسئولون • یعنی الله ملکلره
امر ایدرکه کافرلری حبس ایدک • انلره
عقایدلرندن سؤال اولنورلر • سؤال
اولنمدقلرینه دلالت ایدر • برهان الله تعالی
بیورر • فیومئذ لا یسئل عن ذنبه انس
ولا جان • قیامت کوننده کافرلر ذنبلرندن
سؤال اولنمازلر ضروریات دینیه دن برسی
دخی کافرلر شرکلرینی انکار ایدوب یمین
اتملریدر • برهان الله تعالی بیورر • والله
ربنا ما کنا مشرکین ضروریات دینیه دن

برسی دخی کافرلرك اعضالری کفرلرینه
شهادت ایتمسیدر • برهان الله تعالی
بیورر • الیوم نختم علی افواههم وتکلمنا
ایدیهم وتشهد ارجلهم بما کانوا یکسبون
• قیامت کوننده کافرلرك اغزلرینی کلامدن
منع ایدرز • انلرك اللری وایاقلری
اشلدکلری شیلری بزم انطاقمز ایله
سویلرلر • وشهادت ایدرلر ودخی الله تعالی
بیورر • وقالوا لجلودهم لم شهدتم علینا
قالوا انطقنا الله الذی انطق کل شیء
کافرلر اوزرینه سمعلری وبصرلری

وجلدلری شهادة ایتدکده نیچون بزم اوزر
شهادت ایدرسکز دیرلر • جلدلری دیرلر
هرشیئی نطق ایلدیکی الله تعالی بزی نطاق
ایلدی ضروریاته دینیه دن برسی دخی ارض کندی
اوزرنده ایشلنلن خیر وشری خبر ویرمسیدر
الله تعالینک ارضه خبر ویر دیو امر سببیله
برهانی الله تعالی بیورر • یومئذ تحدث
اخبارها • بان ربك اوحی لها • معناسی ذکر
اولنان ضروریاته دینیه دن برسی دخی حسنات
برهانی الله تعالی بیورر • فحاسبناها حسابا
شدیدا ضروریات دینیه دن برسی دخی کفار

ومنافقلر اوزرلرینه جمیع ناسک محضرنده
ملکلرک تکذیب الله شهادتلریدر • برهانی
الله تعالی بیورر • هؤلاء الذین کذبوا علی الله ربهم
بو کافرلر ومنافقلر الله تعالی اوزرینه
کذب وافترا ایلدیلر دیو ملکلر شهادة ایدرلر
ضروریات دینیه دن برسی دخی خلایقک و
وعملرینک کثرتلریله بله الله تعالینک
خلایقه حسابنک سرعتیدر • بو کمال قدرت
والله تعالیدن اتقانک وجوبنه دلالت
ایدر • برهانی الله تعالی بیورر • ان الله
سریع الحساب • ودخی الله تعالی بیورر • وهو

اسرع الحاسبین • خبرده وارد اولدیکه
الله تعالی خلایقه محاسبه ایدر • بر قیونك
سودنی صغمق مقدارنده بعضلر دیدی
ایام دنیادن بر کونك یارسی مقدارنده
بو بابده وارد اولان احادیثی چلبیجون حسن
رحمه الله بیوردی • الله تعالینك حسناتی
کوز اچوب یومقدن اسرعدر ضروریاته
دینیه دن بر شی دخی وزن اعمالدر • برهانی
الله تعالی بیورر • ونضع الموازین القسط
لیوم القیمة ودخی الله تعالی بیورر • فاما من
ثقلت موازینه فهو فی عیشة راضیة الآیة

سرعت ضروریه دو • اما مقدار سرعت ضروریه دکلدر • ظنی الثبوت دلیل ایله ثابت اولدوغیچون • منه

ائمه سلفك قوللری بودر • اکثر متأخرین
دیدیلر • میزان ایله مراد عدلدر • بو قول
سعید بن جبیر رحمه الله ابن عباس رضی الله
عنهمادن نقل وحکایه ایلدی • امام رازی
درکه صحیح اولان قول اولدر • زیرا
موازینده مجرد عدل اوزرینه حمل ولفظ
من غیر ضرورة حقیقتدن مجازه صرف
ایلمك جائز دکلدر • خصوصا که بو بابده
اسانید صحیحه ایله احادیث کثیره کلدی
وزنده اختلاف اولدوغیچون وزن انکار
ایدن کافر اولماز ضروریات دینیه دن بر شی

ائمه

دخی مؤمنلرك حسناتنك تضعیفیدر
برهانی الله تعالی بیوردر • من جاء بالحسنة
فله عشر امثالها • والله تعالی بیوردر • انما
یوفی الصابرون اجرهم بغیر حساب • یعنی
الله تعالی بر حسنه یه اجر ویرندن کرم
ایدجکنك قلیلی وندر • شکور اولان مولی
بعضسنه بغیر حساب کرم ایدر ضروریات
دینیه دن بری دخی کافرلرك اعماللرینك
حبط اولمسیدر • برهانی الله تعالی
بیوردر • وقدمنا الی ما عملوا من عمل
فجعلناه هباء منثورا • الله تعالی بیوردر

فاولئك حبطت اعمالهم • کافرلرك عمللرینی
الله تعالی هباء منثور ولا شیء محض قله
جقدر ضروریات دینیه دن بری دخی جهنم
قغلجمنی رمی ایتمسیدر • برهانی الله تعالی
بیوردر • انها ترمی بشرر کالقصر •
تحقیق نار جهنم قغلجمنی رمی ایدر عظمتده
وارتفاعده قصر گبی ضروریات دینیه دن
بری دخی نار جهنمك حرارتیدر • برهانی
الله تعالی بیوردر • واصحاب الشمال ما اصحاب
الشمال فی سموم وحمیم • کافرلره
مساماتنه نفوذ ایدن حرارت نار ایجنده در

ضروريات دينيه دن برسي دخي نار جهنمك
دخاني در • برهان الله تعالى بيورر •
وظل من يحموم • يعني سحاب شمال دخان
شديد السواد ايچنده در • الله تعالى
بيورر • انطلقوا الى ظل ذي ثلاث
شعب • ظلدن مراد ظل دخان جهنمدر
چون دخان جهنم مرتفع اولسه اوچ فرقه
اولور • عظم اچليچون ضروريات دينيه دن
برسي دخي كافرلر واصناملري جهنمك
حصب وحطبدر • برهان الله تعالى
بيورر • انكم وما تعبدون من دون الله حصب

جهنم ودخي الله تعالى بيورر • وقودها الناس
والحجارة • يعني جهنمك حطب ناس وكافرلر
اصنام اولان طاشلردر ضروريات دينيه دن
برسي دخي الله تعالى جهنمه وعد ايلديكه
اى جهنم سني دولدوررم • برهان الله تعالى
بيورر • يوم نقول لجهنم هل امتلأت وتقول
هل من مزيد • يعني بز جهنمه درز • يا جهنم
دولدڭمي جهنم درکه هل من مزيد ضروريات
دينيه دن برسي دخي قيامت كوننده
عذاب بونندن اشد اولاجقدر •
اولكسي منافقدر • برهان الله تعالى بيو[رر]

انّ المنافقين في الدرك الاسفل من النار
امام فخر الدين رازي درکه درك اسفلدن
مراد جهنّم دیبنك نهايتيدر • ایکنجیسی
آل فرعوندر • برهانی الله تعالی بیوردر •
ويوم تقوم الساعة ادخلوا آل فرعون
اشدّ العذاب • اوچنجیسی اصحاب مائده دن
کافر اولانلر • برهانی الله تعالی بیوردر
فمن يكفر بعد منكم فانّي اعذّبه عذابا • لا
اعذّبه احدا من العالمين ضروریاة دینیه دن
برسی دخی کافرلری جهنمه دفع وسوقدر •
برهانی الله تعالی بیوردر • ونسوق المجرمين

الى جهنّم وردا • اولدخی الله تعالی بیوردر • وسیق
الذين كفروا الى جهنّم زمرا • کافرلر جهنمه
فوج فوج سوق اولنور • ضروریات دینیه دن
برسی دخی کافرلری صراط عندنده حبس
ایدرلر • جمیع اقواللرندن وافعاللرندن
سؤال اولنمق ایچون • برهانی الله تعالی بیوردر •
وقفوهم انّهم مسئولون • ضروریاة دینیه دن
برسی دخی ناسك قبورلرندن موقف
حسابه انصراف ورجوعلریدر • علی
حسب مراتبهم متفرّقين اولدقلری
حالده • برهانی الله تعالی بیوردر • يومئذ

يصدر الناس اشتاتا ليروا اعمالهم
يوم قيامتده ناس قبورلرندن موقفه
رجوع ايدرلر • عمللرنك جزالرى كوسترلمك
ايچون اهل ايماندن جنته واهل كفر جهنمه
ادخال اولنورلر ضروريات دينيه دنبرسى
دخى جهنمك طباقى يدى در • برهان
الله تعالى بيوردر • لها سبعة ابواب
ضروريات دينيه دنبرسى دخى كافرلر •
جهنمه واصل اولمزدن مقدم جهنمى
مكان بعيددن كوردكلرنده غليان
وصوت شديد ايشيدرلر • غضبانا ولان

كمسنه نك غضب وغليانى كبى • برهان
الله تعالى بيوردر • اذا رأتهم من مكان
بعيد • سمعوا لها تغيظا وزفيرا ضروريات
دينيه دنبرسى دخى كافرلر جهنمه واصل
اولدقدن صكره جهنمدن حمار صوتى كبى
صوت منكر ايشيدرلر • وجهنم دارغن
لغندن ناشى تبخره ايچنده اولان شيئك
قينمه سى كبى قينر • برهان الله تعالى بيوردر
تكاد تميز من الغيظ ضروريات دينيه دن
برسى دخى كفارك ذنبلرنى اعتراف •
واقرار ايلدكلريدر • ذنبلرى تكذيب •

نذر ردر • لكن اول اعتراف اصلا مفيد
ونافع دكلدر • برهان الله تعالى بيورر • فاعترفوا
بذنبهم ضروريات دينيه‌دن برسنى دخى كفارنارك
سرادقنك احاطه اتمسيدر • برهان
الله تعالى بيورر • انا اعتدنا للظالمين
نارا احاط بهم سرادقها • ظالملره
نار حاضرلدق • اول نارك سرادق
انلرى احاطه ايدر ضروريات دينيه‌دن
برسنى دخى الله تعالى خزنه جهنمه خطاب
ايدوب بيورر • كافرلرك الللرنى بوغازنه
غل ايچنده جمع ايله • ونار محرقيه ادخال

ابن عباس رضي الله عنهما بيورر • سرادق نارك دوره ديوارندن كنايه‌دن • هر ديوارك قالنلغى قرق سنه در بعضلر ديدى سرادق نارك دخانيدر

ايله • بعده سلسله‌يه ادخال ايله
اول سلسله‌كه ذرعى يتمش ذراعدر •
برهان الله تعالى بيورر • خذوه فغلوه
ثم الجحيم صلوه • ثم في سلسلة ذرعها
سبعون ذراعا فاسلكوه معناسى ذكر
اولوندر ضروريات دينيه‌دن برسنى دخى
كافرلر كفرلرى سببيله مستحق اولدقلرى
عذابدن زياده عذاب ايله عذاب
اولنورلر • كفرلرى ايچون وناسى دين
حقدن صد يعنى منع ايلدكلرى ايچون • وجها
من الوجوه عذابلرنده تخفيف اولنمز •

ايله

برهانی الله تعالی بیورر • الذین کفروا
وصدوا عن سبیل الله زدناهم عذابا • فوق
العذاب بما کانوا یفسدون ضروریات
دینیه دن برسی دخی کافرلر جهنم خزنه سنه
درلر که سزلر الله تعالیه دعا ایدک
الله تعالی بزدن بر کونلک عذاب تخفیف
ایلسون • برهانی الله تعالی بیورر • ادعوا
ربکم یخفف عنا یوما من العذاب ضروریات
دینیه دن برسی دخی اهل نارک مالکه ندا
ایلمه لریدر • مالک خازن نار درر • اهل
نار درلر • یا مالک سنک ربک بزم اوزرمزه

قضا ایلسون • یعنی بزی اولدرسون •
مالک انلره بیک سنه دن صکره جواب
ویروب درکه سزلر عذابده مقیم سکز
اصلا خلاص اولمزسکز • برهانی الله تعالی
بیورر • ونادوا یا مالک لیقض علینا
ربک قال انکم ماکثون • اول وقتده اهل
نار درلر • ربنا غلبت علینا شقوتنا و
کنا قوما ضالین • یعنی یا ربنا بزم
شقاوتمز بزم اوزریمزه غالب اولدی
بر حیثیتله که بزم احوالمز سوء عاقبته
مؤدی • وبز قوم ضالین اولدق • اول وقتده

مالك انلره درسكوت ايدوك سز • اصلا سويلمك
اول وقتده اهل نار خيردن مايوس اولورلر
ضروريات دينيه دنبرسى دخى اهل نار يوزلرى
اوزرينه سورمكدر • برهانى الله تعالى بيورر
يوم يسحبون في النار على وجوههم ذوقوا
مس سقر • قيامت كوننده كافرلر يوزلرى
اوزرينه جر اولنورلر • وانلره دينلور
عذاب جهنمى داديكز • ضروريات دينيه دن
برسى دخى كافرلرك قميصلرى قطراندن
واثوابلرى تشدندر • برهانى الله تعالى بيورر
سرابيلهم من قطران ودخى الله تعالى بيورر •

لهم ثياب من نار ضروريات دينيه دنبرسى
دخى كافرلر شياطينلرى ايله بله اغلال
وقيود ايچنده مشدود اولورلر •
برهانى الله تعالى بيورر • وترى المجرمين
يومئذ مقرنين في الاصفاد ضروريات
دينيه دنبرسى دخى هربار كه كافرلرك جلدلرى
محترق اولدقده الله تعالى جلدلرنى جلود
اخره تبديل ايتمسيدر • برهانى الله تعالى
بيورر • كلما نضجت جلودهم بدلناهم
جلودا غيرها ليذوقوا العذاب ضروريات
دينيه دنبرسى دخى كفارك جهنمده

طعاملری زقوم وضریع وغسلین در •

برهان الله تعالی بیوردر • ان شجرة الزقوم

طعام الاثیم ودخی الله تعالی بیوردر • لیس لهم

طعام الا من ضریع ودخی الله تعالی بیوردر •

فلیس له الیوم ههنا حمیم ولا طعام الا من

غسلین لا یاکله الا الخاطئون • یعنی کافرلر

ایچون قیامت کوننده حمایت یدر • قریب

یوقدر • وطعام یوقدر • الا غسلین وار در

انی اکل تمز • الا کافرلر اکل یدرلر •

ضروریات دینیه دن برسی دخی کافرلرک دار

الانتقام اولان جهنمده شراب غایت

حرارة

غسلین اهل نارک صدیدیدر تعالی ایله یاتش ضریع بر دکندرکه بعضیلر دیدی ضریع بر نوع دیکندرکه حیوانات انی دابه اکل ایدر • بعض ایچون اکل ایلمز مسه

حرارة ایله متصف ماء حار در • واهل

نارک صدیدندن سیلان ایدندر • برهان

الله تعالی بیوردر • لا یذوقون فیها بردا •

ولا شرابا الا حمیما وغساقا ضروریات

دینیه دن برسی دخی کافرلرک حیات دنیاده

تفریط ایدوب ایلدکلری تقصیراتدر •

تأسفلریدر • ودنیایه مردود ومرجوع

ومسلمین اولملرینی تمنی لریدر • برهان

الله تعالی بیوردر • یا لیتنا نرد ولا نکذب

بآیات ربنا ونکون من المؤمنین ضروریات

دینیه دن برسی دخی ناردن فنای تمنی در

برهان الله تعالى بيوردر • يود المجرم لو
يفتدى من عذاب يومئذ ببنيه وصاحبته
واخيه وفصيلته التى تؤويه ومن فى الارض
جميعا • يعنى قيامت كوننده مجرم تمنى ايدركه
اولكونك عذابنى دفع ايچون ناسك كندويه
اقرب واحبا اولان بنين • وزوجه لرى وقرداشى
ولسنبده وشدته عندنده كندويه ضم
ايلدوكى عشيرت ودنيا وما فيهالرى بو مذكورلرك
جميعسنى فدا ايلمكلكى لكن افتدا اكا نجات
ويرمز ضروريات دينيه دنبرسى دخى اول تمنينك
عدم فائده سيدر • برهان الله تعالى بيوردر

ان الذين كفروا وماتوا وهم كفار
فلن يقبل من احدهم ملء الارض ذهبا ولو
افتدى به ضروريات دينيه دنبرسى دخى
اهل نارك بعضسنك بعضسنه ملاعنه سيدر
برهان الله تعالى بيوردر • كلما دخلت
امة لعنت اختها ضروريات دينيه دن
برسى دخى اهل نارك نارده اولمز • وحيات
دخى بولمز • برهان الله تعالى بيوردر • ثم لا
يموت فيها ولا يحيى • يعنى اهل نار نارده
اولمزكه مستريح اوله • وكندويه نفع
ويرر حيوة ايله دخى اولمز ضروريات

دینیه دنبرسی دخی اهل توحید •
جهنمده مخلد دکللردر • اما اهل کفر
نارده مخلدلردر • وعذابلری منقطع
دکلدر • نتکم اهل ایمانک جنتده نعمتلری
منقطع اولمدوغی کبی • برهان کتاب
وسنت واجماع امتدر • معتزلهدن ابو
الهذیل وغیرسی مخالفت ایدوب دیدیکه
کفارک عذاب منقطع اولور •
ونهایت بولور • الله تعالینک فاما الذین
شقوا ففی النار لهم فیها زفیر وشهیق •
خالدین فیها ما دامت السموات والارض

قول شریفیله احتجاج ایلدی •
بو آیت دلالت ایدرکه سموات وارضینک
مدتلری متناهیهدر • لازم کلدیکه
مدت عقابده متناهیه اولا • ودخی الله
تعالینک الا ما شاء ربک قول شریف
ایله استدلال ایلدی • زیرا الله تعالینک
الا ما شاء ربک قول مدت عقابدن
استثنادر • بو ایسه دلالت ایدرکه
زوال عقاب وقتا استثنادر • ودخی الله
تعالینک لابثین فیها احقابا • قول
شریفیله استدلال ایلدی • زیرا

حقب سکسن سنه‌در • یاخود یتمش بیك
سنه‌در • بوایسه احقابك تناهیسنی
اقتضا ایدر • وکفارك ناردن خروج
لری اوزرینه دلالت ایدر • اهل حق بو
ادله مذکوره‌دن جواب ویردیلر • اما
آیت ولکن الله تعالی‌نك • فاما الذین
شقوا الآیة قول شریفیدر • وجوه
کثیره ایله مجابدر • وجوه کثیره‌دن
برنسی سموات وارضیندن مراد آخرت
سموات وارضینی‌در • آخر بو ایله اولدخی
الله تعالی‌نك • یوم تبدل الارض غیر الأرض والسموات

قول شریفیله ودخی الله تعالی‌نك
واورثنا الارض نتبوء من الجنة حیث
نشاء قول شریفیله • ورسول اکرم
صلی الله علیه وسلمك بو بابده وارد
اولان احادیث صحیحه سیله ثابتدر •
آخرت سموات وارضینی دائملردر •
لازم کلدیکه کافرلرك جهنمده خلود
وعذابلرنك دوام سموات وارضینك
دواملیه ایلدر • بو وجه ضحاك رحمه الله
حضرتلرینکدر • کبیره دنبرسی دخی
الله تعالی عرب بینلرنده جاری اولان

خطاب ايله خطاب ايلدى • زيرا تأبيد
وتخليد ايچون عند العرب لفظلر وارددر
هو باق كبى • وما اورق الشجرة كبى • وما
طرق طارق كبى • وما اختلف الليل
والنهار كبى • وما قامت السموات
والارض كبى • بواقى وجوه كتب تفاسيرده
مذكوره در • اما آيت ثانيه كه الله
تعالى نك الا ما شاء ربك قول شريفيدر
اول دخى ما سبق مثللو وجوه كثيره ايله
مجابه در • برسى ولدركه ابن انبارى
وابن قتيبه وفقها ديديلركه بو بر استثنادركه

الله تعالى استثنا ايلدى • بونى بز تعقل
ايدوب فهم ايده ميوز • بو تقديرجه بو
متشابهاتدندر • اول وجوهدن برسى
دخى لفظ الانك بو محلده معناسى سوادر
وقال الله تعالى ما دامت السموات
والارض بيوردى يسه • بوندن فهم
اولنديكه دنياده اولان يرلرك وكوكلرك
بقاسنك مدتنك جميعسنده اهل نار
نارده اولورلر • الله تعالى اخرى ولميان
زياده يى اراده ايلدوكندن ما عدا انلر
يرلرك وكوكلرك مدتندن زياده ابدا

الا ابدين نارده لبث ومكث ايدرلر • اول

وجوهدن برىسى دخى بو استثنادن مراد

كافرلرك موقفده وقوفلرى زمانيدر •

كان الله تعالى بيوردر • شقى اولانلر

نارده درلر • الا محاسبه ايچون موقفده

وقوف وقتنده انلر نارده دكللردر • اول

وجوهدن برىسى دخى بو استثنا الله تعالىنك

لهم فيها زفير وشهيق قولنه راجعدر •

زيرا خلود ايله زفير وشهيق ذكرى ذلكنك

دوامنى اقتضا ايدر • الله تعالى انى ذلكدن

استثنا ايلدى • اول وجوهدن برىسى

دخى استثنا ايله مراد دكلدر • الا كافر

لرك نارده بردده وزمهريره وسائر

انواع عذابه انتقاللريدر • اول وجوهدن

برىسى دخى ابن مسعود رضى الله عنهنك

قوليدر • اول قول اولدركه اهل نار

نارده خالدون درلر • سموات وارضينك

دوام مدتنده نارده اولمزلر • وناردن

چقمزلر • الا الله تعالينك مراد ايلدوكنى

نار اكل ايدر • وافنا ايدر • بعده الله

تعالى خلقنى تجديد ايدر • اول وجوهدن

برىسى دخى استثنا اهل توحيدك خروجندر

را جعدر • بو اقوالدن ظاهر اولانده
بودر • بو قول ابن عباس وقتاده واهل
تفسیردن برجماعتك قولیدر • امام
فخر الدین الرازی رحمه الله بو قوله میل
ایلدی • ثعلبی دیدکه بو قوله کوره استثنا
جنسنك غیریدندر • یعنی منقطعدر •
اما ایتنالتکه الله تعالینك لابثین
فیها احقابا • قول شریفیدر • اول دخی
ما سبق مثللو وجوه کثیره ایله مجابدر
اول وجوه کثیره دن بریسی احقاب منکر
انقطاع عذابه وتناهیه یه دلالت ایلمز

حقب واحد که سکسان سنه اولدوغی
اکر صحیح اولسه حال بوکه سنه اوچیوز
التمش کوندر • یومده ایام دنیادن بیك
سنه در • نتکم ابن عباس و ابن عمر
رضی الله عنهمدن روایت اولندی
ینه ما سبق مثللو حقب واحد یتمش بیك
سنه اولدوغی اکر صحیح اولسه بر کونده
ناسك عذاب ایلدوکندن بیك سنه در • نتکم
حسندن روایت اولندیکه حسن بیوردی
احقابك نه اولدوغنی بزم بریمز بلمز
لکن حقب واحد یتمش بیك سنه در • اندن

بر کون ناسك عد ایلدوکندن بیك سنه در

بو تقدیرلره کوره احقابك تناهیسنه

ایتده دلالت ایدر شئ یوقدر • جائزدر که

بو ایتدن مراد لابثین فیها احقاباً مترادفه

دیمك اولسون • یعنی نه زمان که بر حقب

بیتر • حقب آخر اکا تابع اولور • وهکذا

الی ابد الآبدین • ناصر الدین البیضاوی

بو یلجه تحقیق ایلدی • اول وجهدن برسی

دخی تسلیم ایده لم که ایتده ناردن خروج

کفاره دلالت واردر • لکن اول دلالت

من قبیل المفهومدر • مفهوم خلود کفاره

دلالت ایدن منطوقه معارض اولمز

منطوقك مثلی یریدون ان یخرجوا من

النار وما هم بخارجین منها ولهم

عذاب مقیم • کافرلر ناردن خروج مراد

ایدرلر • حال بوکه ناردن چقه مزلر

حال بوکه انلر ایچون عذاب الیم وعقاب

مقیم واردر • زیرا منطوق مفهوم

اوزرینه راجحدر • اویله اولنجه مفهوم

منطوقه معارض اولامز • اکر سؤال

اولنورسه که بو مذکور • الله تعالی نك

ان الذین کانوا من الذین امنوا یضحکون

الآية قول شريفنده ائمهٔ تفسيرك
بيانلري وكنه منافيدر • زيرا ائمهٔ
تفسير ديلركه منافقين ناردن چيقرلر
جنت جانبنه توجه ايدرلر • باب
جنته واصل اولدقلرى وقتده باب
جنت قپانر • جواب ويرركه بوحال
جهنمده لبث كبيدر • بلكه نار جهنمدن
اشددر • اول وجوهدن بريسى دخى
احقاب منكر تناهيه وعدم تتابعه
دلالتى يدر • لا الى نهايه • لكن
احقابك تناهيسى لبث مقيدك تناهيسنى

مستلزم اولور • بو ايسه خروجى
مستلزم دكلدر • زيرا لبث مقيدك
تناهيسى مطلق لبثك تناهيسنى مستلزم
دكلدر • احقابك تناهيسى لبث
مقيدك تناهيسنى مستلزم اولمق •
لا يذوقون كلامى مستأنفا اولمق وزرينه
مبنيدر • بلكه لا يذوقون لابثين
قولنده اولان منوپدن حال اولور •
معناسى كافرلر نيجه حقب جهنمده لبث
ايدرلر • كافرلر جهنمده برد وشراب
ذائقين اولمدقلرى حالده • اويله اولنجه

لا يذوقون حال متداخله اولور . و
احقاباً لا يذوقون مضمونى ايله مقيّد
اولان لابثين نك طرفى اولور . حال
بوكه لبثِ مقيّدك انتهاسى لبثِ مطلقك
انتهاسنى مستلزم دكلدر . اول وجوهدن
برسى دخى سزك ذكر ايلدوكنز شيكه
تناهى احقاب ناردە لبثك تناهيسنه
دلالت ايدر . اولدخى ناردن خروجى
مستلزمدر . بو مذكور احقابك لابثين
قولنه ظرف اولمق اوزرينه موقوفدر .
بو ايسه لازم دكلدر . جائزدركه

احقاباً لا يذوقون قولى ايله ظرف
منصوب اولسون . شول كمسنه نك
قولنه كوره كه اول كمسنه لا كلمه سنك
ما بعدنك معمولنك لا كلمه سى اوزرينه
تقدمنى مجوّزدر . بو صورتده ايتده لبثك
تناهيسنه وخروجنه دلالت ايدرشى
اولمز . زيرا احقاباً لبثك ظرفى اولدى
اول وجوهدن برسى دخى سزك ذكر ايلدوكنز
احقاباً قول لابثين قولنك ظرفى اولمق
اوزرينه مبنيدر . بو ايسه مسلّم دكلدر .
احقاب ايسه اصلا ظرف دكلدر .

بلکه لابثین قولنده اولان ضمیر مستکندن
حالدر • حقبین یعنی نکدین معناسنه
لا یذوقون فیها بردا • ایتی انلرک نکدلرینی
تفسیردر • بو تقدیرجه کافرلرک ناردە
لبثلرینک مدتنک تناهیسی توهم اولنمزکه
حتی توجیهه محتاج اوله • ائمهٔ تفسیر
بو مقامی بو یلجه تحقیق ایلدیلر • معلوم
اولکه ناسدن بر طائفه بو مسئلەدە
ابو الهذیل علیه ما یستحقک ذاهب
اولدوغی مذهبه ذاهب اولدیلر •
بو آیه ایله مستدلین اولدقلری

حالدە ناسدن بر طائفەدە بو طائفەنک
ذاهب اولدقلری کفر ایله تفوه ایدوب
بو کفر نقل ایدرلر • بن حقیر بو مقامی
تفصیل ایلدم • حتی حق ظاهر و انلرک
ذاهب اولدقلری شیئک بطلانی باهر
اوله ضروریات دینیەدن بری دخی مجرم
لرک قیامت کوننده یایان و صوسز اولدقلری
حالده جهنمه سوق اولنمەلریدر •
برهان الله تعالی بیورر • ونسوق المجرمین
الی جهنم وردا ضروریات دینیەدن
بری مؤمنلرک جنته سیرلری عندنده

ملكلرك انلره تلقيلريدر • برهانا الله
تعالى بيوررر • سلام عليكم طبتم فادخلوها
خالدين ضروريات دينيه دن برسى دخى
متقينك راكبين اولدقلرى حالده حشر
اولنملريدر • برهانا الله تعالى بيوررر •
يوم نحشر المتقين الى الرحمن وفدا •
ضروريات دينيه دن برسى دخى اهل
جنت جنت اعلاده منزللرينه استقرارلرى
وقتنده الله تعاليه حمد ايلدكلريدر •
برهانا الله تعالى بيوررر • الحمد لله الذى
هدانا لهذا وما كنا لنهتدى لولا ان

هدانا الله ضروريات دينيه دن برسى دخى
ملكلر اهل جنته ندا ايدوب درلركه • بو
جنته سزلر وارث اولديكز • دنياده
ايشلديكز اعمال صالحه سببيله •
برهانا الله تعالى بيوررر • ونودوا ان تلكم
الجنة اورثتموها بما كنتم تعملون •
ضروريات دينيه دن برسى دخى اهل جنت
جنته دخول مراد ايلدكده انلرى ولدان
وخدم وحور استقبال ايدرلر • كأن
حور لؤلؤ مكنوندر • الله تعالى انلره
برملك بعث ايدر • واول ملك انلره در

معلوم اولاكه دخول الجنت فضل الله ايله در
اعمال ايله دكلدر غايت ما يكون اعمال اسباب
ظاهره در وبونك تفصيلى تفنيده بيان
اولنور
منه

ادخلوها بسلام آمنین • وقتا کم جنت
بیتلرندن داخل اولسه لر • الحمد لله
الذی اذهب عنا الحزن ان ربنا لغفور
شکور • الذی احلنا دار المقامة من
فضله لا یمسنا فیها نصب ولا یمسنا
فیها لغوب درلر ضروریات دنیه دن
برشی دخی هل جنت جنت مفتحة الابواب
بولورلر • برهانی الله تعالی بیورر • جنات
عدن مفتحة لهم الابواب ودخی الله
تعالی بیورر • حتی اذا جاؤها وفتحت
ابوابها • واو حالیه در • تقدیری

وقد فتحت ابوابها • واو ادخال اولندی
انلر کلمزدن مقدم ابواب جنت مفتحة
اولدوغنی بیان ایچون بو واوه واو الثمانیة
دنیلور • وقتا کم ابواب جنت ثمانیه و
ابواب جهنم سبعه اولدیسه بینهما فرق
ایچون واو زیاده قلندی • وواو ثمانیه
تسمیه اولندی • یاخود قریشک عاد
تندندرکه بردن صیارلر • ودرلر بش
التی یدی دخی سکز یعنی ثامنده واو
زیاده ایدرلر • قرآن عظیمده بو بابده
چوق آیت واردر • اول آیتدنبرسی

لکن سن بلورسنکه ابواب جنت
ثمانیه اولمق ضروریتده دکلدر • ابواب
جنتده اختلاف اولدوغیچون منه

سخرها عليهم سبع ليال وثمانية ايام
حسوما • اول آيتدنبرسی دخی التائبون
العابدون الحامدون السائحون •
الراكعون الساجدون الآمرون •
بالمعروف والناهون عن المنكر والحافظون
لحدود الله • اول آيتدنبرسی دخی ثيبات
وابكارا • اهل جنت ابواب جنتی مفتحه
بولدقلرنده حکمتا ولدکه انلر ابواب
جنت عندنده اکلمه سنلر • زیرا دار
سرور وفرح مغلقة الابواب اولمز •
اما اهل نار نارده کلدکلرنده مغلقة

الابواب بولورلر • انلر اکلنرلر تا اجلنجه
قدر • انلره اهانت ایچون ضروریات
دینیه دنبرسی دخی نفس دخول جنت
انجق الله تعالینک فضل وکرمی ایله در
انسانک عملی نجات ورمز • الله تعالینک
جزاء بما کنتم تعملون • قولی ایله سؤال
وارد دکلدر • زیرا با سببیه دکلدر •
بلکه مصاحبت ایچوندر • اما نیل درجات
انجق اعمال ایله در • اما دخول جنت انجق
فضل الله ایله در ضروریات دینیه دن
برسی دخی درجات جناننده تفاوت اعمال

ایله در • برهان الله تعالی بیورر • لا یستوی
منکم من انفق من قبل الفتح وقاتل اولئك
اعظم درجة من الذین انفقوا من بعد
وقاتلوا یعنی فتح مکه دن مقدم انفاق ایدن
فتح مکه دن صکره انفاق ایدن فضیلتده
مساوی اولامز • زیرا فتح مکه دن مقدم
اهل اسلامده قلت واحتیاج وار ایدی
اما بعد الفتح هرکسده غنا واهل اسلامده
کثرة حاصل اولدی • قلت واحتیا
وقتنده انفاق کثرة وقتنده انفاقدن
افضلدر ضروریات دینیه دن برسی

دخی حقیقة اعراف در • الله تعالی بیورر •
فضرب بینهم بسور له باب باطنه فیه
الرحمة وظاهره من قبله العذاب • یعنی
مؤمنلر ایله منافقلر بینلرنده بر حائط
ضرب وبنا اولندی • اول حائطك
بر باب واردرکه انك ایچنده رحمت
واردر • اول بابدن مؤمنلر داخل اولورلر
اما ظاهری عذابدر ودخی الله تعالی بیورر
وبینهما حجاب وعلی الاعراف رجال یعنی
فریقین بیننده یاخود جنت ایله جهنم
بیننده سور وحجاب واردر • واول

حجابك اعراف یعنی اعالیسی اوزرنده
رجال واردر • اکر سؤال اولنورسه که
جنت ایله جهنم بیننده بو سور وضع اتمکه
نه حاجت واردر • حال بوکه تحقیق ثابت
اولدیکه جنت فوق النار در • نار ایسه
اسفل سافلین در • جواب ویرلدیکه
جنت ایله جهنمك بری برندن بعدی بینلرنده
سور حجابك حصولنی منع ایلمز • معلوم
اولکه اهل اعراف قرآن عظیمده تعیین
اولنمدی • لکن اهل تفسیرك تعیینلرنده
اقوال کثیره واردر • انی ذکر ایلمکده باس

اهل سنت عندنده بعد شدیده
وقرب شدیده موانع ادراکدن دکلدر
بو سؤال الجواب بغیبی کمیدندر منه

یوقدر • بلکه فوائد عظیمه وعوائد جسیمه
واردر • بعض اهل تفسیر دیدی اهل اعراف
ملائکه در • وبعضلر دیدی اهل اعراف
انبیاء علیهم الصلوة والتسلیماتدر • الله
تعالی انلری اول سورك اعالیسی اوزرینه
اجلاس ایدر • انلری سائر اهل قیامتدن
تمیز وشرفلرنی وعلو مرتبه لرنی اظهار •
ایچون • انلر اهل جنتك واهل نارك احواللرینه
ومقادرلرینه وثواب وعقابلرینه •
مطلعین اولدقلری حالده • بو قول امام
فخر الدین الرازی دیدی • وابن عطیه

زجاجدن بونى نقل وحكايه ايلدى • بعضلر ددى انلر شهيدلردر • وبعضلر ددى • ناسك اعمالنه شهادة ايدن قيامتك عدوليدر • انلر هر امتدن اولوجيدر • بونى زهرى حكايه ايلدى • مجاهد ددى اهل اعراف علما وفقها وصلحا اولان قومدر • ضحاك ابن عباسدن نقلا ددى • اهل اعراف عباس وحمزه وعلى وجعفردر • انلر موضع صراط اوزره جلوس ايدرلر • محبلرك بياض وجوه ايله بلورلر • بعضلر ددى • اهل اعراف بر قومدر كه حسناتلرى

سيئاتلرى

سيئاتلرى مساويدر • حديث صحيحده وارد اولدوغنه بناءً انلر اهل جنتدن اولامزلر • الله تعالى انلرى اعراف اوزرنده حبس ايدر • اعراف بين الجنة والنار درجهٔ متوسطه اولدوغيچون بعده الله تعالى فضل ايله انلرى جنته ادخال ايدر • بو كلام حذيفه • وابن عباس • وابن مسعودك • وابن جبيرك • وضحاكك • وشعبينك قوللريدر • بعضلر ددى اهل اعراف شول كمسنه لردر كه بابالرينك اذنلرى اولمقسزن غزايه كيدوب شهيد اولديلر

واهل ناردنده اولامزلر •

معلوم اوله كه ابن عباس رضي الله عنهمانك اهل اعراف تعيينده قوللرى ايكيدر

بين الجنة والنار حبس اولنورلر • بو قول
فخر عالم صلى الله عليه وسلمدن مرويدر
عبد الله بن الحارث ددی • اهل اعراف
رجال غزاتدر • بابالرینه عصاة درلر •
انلر قتل اولندقلری ایچون جهنمدن ازاد اولندیلر
بابالرینه عاصی اولدقلری ایچون جنتدن حبس
اولندیلر • جمله دن صکره جنته داخل
اولان بونلردر • بعضلر ددی اهل اعراف
اهل صلاتدن بر قومدر که انلر ایچون
ذنوب عظام واردر • الله تعالی انلردن
عفو ایدر • و اعرافده امساك ایدر •

بعضلر ددی انلر اولاد زنادر • بعضلر
ددی انلر زمان فترتده اخرته کیدنلردر
حال بو که دینلرینی تبدیل ایلمدیلر •
بعضلر ددی اهل اعراف بر قومدر که
انلردن بابالری راضیدر • اما امهاتلری
راضیه دکللردر • الله تعالی انلری جنته
ادخال ایلمز • انالری راضیه اولمدوغی ایچون
ناره ده ادخال ایلمز • بابالری راضی
اولدوغی ایچون • اعراف اوزرنده حبس
اولنورلر • الله تعالی بین الخلایق قضا
ایدنجیه قدر • بعده الله تعالی انلری

جنته ادخال ایدر • بعضلر دیدی اهل
اعراف شول کیمسه لردر که عمللرنده ناسه
ریا ایدرلر • بعضلر دیدی اهل اعراف
اطفال مشرکیندر ضروریات دینیه‌دن
برسی دخی اهل اعرافك اهل جنتی وجهلرنك
حسنی و بیاض ایله معرفت و تمیز لر ایدر •
و اهل ناری وجهلرنك قبح و سواد ایله
تمیز لر ایدر • برهانی الله تعالی بیورر •
یعرفون کلا بسیماهم ضروریات دینیه‌دن
برسی دخی اهل اعرافك اهل جنته سلام قلدقلریدر
برهانی الله تعالی بیورر • ونادوا اصحاب

الجنة ان سلام علیکم ضروریات دینیه‌دن
برسی دخی اهل اعرافك گوزلری اهل ناری
گوردکده الله تعالیه دعا ایدوب
ذرلر یا ربنا بزی اهل ناردن قلمه
برهانی الله تعالی بیورر • واذا صرفت
ابصارهم تلقاء اصحاب النار • قالوا
ربنا لا تجعلنا مع القوم الظالمین •
ضروریات دینیه‌دن برسی دخی اهل
اعرافك نارده کفاره ندا لریدر • برهانی
الله تعالی بیورر • ونادی اصحاب الاعراف
رجالا یعرفونهم بسیماهم قالوا ما اغنی

عنكم جمعكم وما كنتم تستكبرون • يعنى
اهل اعراف كفاره درلر • سزك كثرتكز
وجمع اموال ايلمكز • وخلقى وزرينه و
حقدن استكبار ايدكز سزه فائده ويرمدى
واهل اعراف درلر • اى كافرلر ضعفاء
مسلمين حقنده دنياده قسم ايدر
ايديكزكه بونلر جنته داخل اولمازلر
ديو انلرى تحقير ايدردكز ضروريات
دينيه دن برسى دخى اهل اعرافك جنته
دخوللريدر • برهان الله تعالى بيورر
ادخلوا الجنة لا خوف عليكم ولا انتم

تحزنون • اصحاب اعرافه دينلور • الله
تعالينك فضل وكرمى ايله جنته داخل
اولورلر • سزك اوزريكزه خوف يوقدر
وسزلر محزون اولمزسكز • اكثر اهل
تفسير ديدى خطاب اهل اعرافه در •
خطاب ايدن الله تعالى در • الله تعالى
امرى ايله ملائكه دن بر ملكدر • امام
فخر الدين الرازينك تفسيرنده ذكر
ايلدوكنه كوره • ودخى الله تعالى بيورر •
فريق فى الجنة وفريق فى السعير •
قيامتده دار ايكيدر • برسى دار الثواب

وبرسی دخی دار العقابدر ضروریات
دینیه دن برسی هل جنت تکلم بالباطلدن
منزهوندرلر • برهان الله تعالی بیوردر
لا یسمعون فیها لغوا ولا کذابا •
ضروریات دینیه دن برسی دخی شجرهٔ
طوبی • برهان الله تعالی بیوردر • الذین
آمنوا وعملوا الصالحات طوبی لهم وحسن
مآب ضروریات دینیه دن برسی دخی
نخل ورماندر • برهان الله تعالی بیوردر
فیها فاکهة ونخل ورمان ضروریات
دینیه دن برسی دخی عنبدر • برهان الله

تعالی بیوردر • ان للمتقین مفازا حدائق
واعنابا ضروریات دینیه دن برسی
دخی سدر وطلحدر • برهان الله تعالی
بیوردر • فی سدر مخضود وطلح منضود
وبالجمله جنتده انواع غرس وفواکه
کثیره واردر • انلری بلمز الا
خالقی بلور • برهان الله تعالی بیوردر •
ولهم فیها من کل الثمرات ودخی
الله تعالی بیوردر • کلما رزقوا منها من
ثمرة رزقا الآیه ضروریات دینیه دن
برسی دخی جنت میوه لرینک قریب

اولمقلغی در • برحیثیتا ایله که قائم • و
قاعد ومضطجع تناول ایدر • برهان
الله تعالی بیورر • قطوفها دانیه •
ودخی الله تعالی بیورر • وجنا الجنتین
دان معناسی ذکر اولنان ضروریات
دینیه دنبریسی دخی ثمار جنت منقطعه
دکلدر • ومنعده یوقدر • برهان
الله تعالی بیورر • وفاکهة کثیرة لا مقطوعة
ولا ممنوعة ضروریاة دینیه دنبریسی
دخی اهل جنتا بچون ظل دائم وماء جاری
واردر • برهان الله تعالی بیورر •

وظل ممدود وماء مسکوب ضروریات
دینیه دنبریسی دخی طیور جنتدر •
برهان الله تعالی بیورر • ولحم طیر مما یشتهون
ضروریات دینیه دنبریسی دخی انواع
اطعمه دن اکل ایله وانواع اشربه دن
شرب ایله اهل جنتک تمتعلری در • برهان
الله تعالی بیورر • فیها ما تشتهی الانفس
وتلذ الاعین وانتم فیها خالدون •
ودخی الله تعالی بیورر • کلوا واشربوا
هنیئا بما اسلفتم فی الایام الخالیة •
ضروریات دینیه دنبریسی دخی الله تعالی

اهل جنت شراب طهور ايله سقي ايلمه
سيدر • برهان الله تعالى بيوردر •
وسقيهم ربهم شرابا طهورا اصغر زيادة
دنيده دن برسي دخي اهل جنت ماء جنت
ولبن جنت • وخمر جنت • وعسل جنت •
شرب ايله تلذذ ايدرلر • برهان الله
تعالى بيوردر • مثل الجنة التي وعد
المتقون فيها انهار من ماء غير آسن
وانهار من لبن لم يتغير طعمه وانهار
من خمر لذة للشاربين • وانهار من عسل
مصفى ولهم فيها من كل الثمرات ومغفرة

معلوم اولا كه بو كتابده مطلب
اثباتي ايچون نچه ادله لر ايراد اولندى
اينك زياده اطمينان ايچون اما
ترجمه سنده هر بر مطلبده اكثر

بر دليل ايله قصر اولندى
يا بر دليل واحد اثبات مطلبده
دليل وافي اولدوغي ايچون وضعفق
كافي وافي اولديغي ايچون منه

من ربهم • يعني متقونك وعد اولندقلري
جنتك صفت عجيبه سي اولدر كه • اول
جنتده صودن نهرلر واردر • اول صوك
طعم وريح متغير دكل • دخي لبندن نهرلر
واردر • اول لبنك طعم متغير اولمدي
وخمردن نهرلر واردر • اول خمر شاربلر
ايچون لذيذه در • انده اصلا مرارة
وغائله وسكر وخمار يوقدر • وعسلدن
نهرلر واردر • اول عسل شمعدن وفضلادن
مصفى ومتقيلر ايچون جنتده هر ميوه دن
واردر • وانلر ايچون مغفرة عظيمه

ورحمت جسمه وار در ضروریات
دینیه دنبرسی دخی سماع ایله تلذذدر ●
برهان الله تعالی بیورر ● فاما الذین امنوا
وعملوا الصالحات فهم فی روضة یحبرون
شول کمسه لردرکه ایمان اتدیلر ● واعمال
صالحات اشلدیلر ● انلر ازهاردر وانهار
صاحبا ولان ارضده سماع تلذذ
ایدرلر ● بو معنا یحیی بن کثیر واوزاعی
وغیریلرینک وردوکی معنادر ● وبو معنا
ابی الدرداء رضی الله عنه نک روایت
ایلدوکی حدیث شریف مؤید در ●

بیضاوی وکشاف وغیریلری یحبرون
کلمه‌سنی یسرون سرورا ایله تفسیر ایلدیلر
اولله اولنخه اصلنده مذکور اولان معنای
انکار ایدن کمسنه اکفار اولنمز منه

ضروریات دینیه دنبرسی دخی اهل
جنتک حورعین که انلری ازواجلرندن
مقدم انس وجان مس ایلمدی ● برهان
الله تعالی بیورر ● لم یطمثهن انس قبلهم
ولا جان ضروریات دینیه دنبرسی دخی
اهل جنت جنته علاوه خاتونلر تزوج
ایدرلر ● اول خاتونلر بکرلردر ● وهنوز
ممه‌لری مرتفعه اولمش وباشلری برابردر
برهان الله تعالی بیورر ● انا انشاناهن
انشاء فجعلناهن ابکارا عربا ● مفسرون
دیدیلر ● بوندن مراد نساء دنیادر ● الله

تعالى نلرى خلق جديد ايله خلق ايدر
ابكار اولدقلرى حالده ضروريات
دينيه دن برسى دخى لباس حرير وسندس
واستبرقدر • برهاننا الله تعالى بيوردر •
ويلبسون ثيابا خضرا من سندس واستبرق
اهل جنت يشل ثوابلر كيرلر • سندس
واستبرقدن زيرا يشل جميع الوانك
احسن وطراوه يونندن اكثريدر • امام
فخر الدين الرازى رحمة الله عليه ددى
سندس ديباج رقيقدر • استبرق
ديباج غليظدر • ودخى الله تعالى بيوردر

ولباسهم فيها حرير ضروريات دينيه دن
برسى دخى اهل جنت جنتده التوندن و
كمشدن متخذ بلزكلرى و التوندن وكمش ايله
مرصع لؤلؤى يكسنى بردن ياخود بشقه
بشقه استعمال ايدرلر • برهاننا الله تعالى
بيوردر • يحلون فيها من اساور من ذهب
ولؤلؤا • ودخى الله تعالى بيوردر • وحلوا
اساور من فضة بعض اهل تفسير ددى
فضه دن اولان اساور رجالك ايچوندر •
وذهبدن اولان اساور نسانك ايچوندر •
وبعض اهل تفسير ددى رجالك بعض كره

فضّه ايله وبعض كرّه ذهب ايله زينتلود
محاسن حليه يي جمع ايچون • وبعضلرده
رجال التوندن متخذ وكمشدن متخذ سوار
استعمال ايدر ضروريات دينيه دن برسي
دخي اهل جنتك بساط ووسائدر • برهان
الله تعالى بيورر • متكئين على رفرف خضر
وعبقري حسان • رفرف بساطدر •
ياخود وسائددر • عبقري طنافسدر •
ابو سعيد الخدري رضي الله عنه رسول
اكرم صلى الله تعالى عليه وسلمدن روا
يتلديكه اهل جنتك بساطنك ارتفاع

ما بين السماء والارض قدر ضروريات
دينيه دن برسي دخي اهل جنتك سرير
اوزرينه اتكا لريدر • برهان الله تعالى
بيورر • على سرر موضونة متكئين
عليها متقابلين • يعني اهل جنت ذهب
وياقوت ايله مزيّنه اولان سرر اوزرينه
اتكا ايدرلر قرشو قرشويه ضروريات
دينيه دن برسي دخي اهل جنتك غلمان
استخدام لريدر • برهان الله تعالى بيورر
ويطوف عليهم غلمان لهم كأنهم
لؤلؤ مكنون • ودخي الله تعالى بيورر

ويطوف عليهم ولدان مخلدون • اهل
جنتا وزلرينه كندولره مخصوصين
مملوكلري كأس ايله طواف ايدرلر • اول
غلمانڭ بياضنده وصفاده صدف ايچنده
محفوظ اولان لؤلؤ كبيدر ضروريات
دينيه دن برسي دخي اهل جنته ملكلرڭ
هدايا كتورمكلريدر • برهان الله تعالى
بيورر • ويطاف عليهم بصحاف من
ذهب واكواب وفيها ما تشتهيه الانفس
وتلذ الاعين وانتم فيها خالدون • اهل
جنتا وزلرينه التوندن قصعه لر ايله

بعضلر ديدي غلماندن مراد اهل
جنتڭ كندولرندن مقدم اوفات ايدن
اولادلريدر منه

وعروه سز كوزه لر ايله طواف اولنورلر •
حال بوكه جنتده نفسلرينڭ اشتهى ايلديكي
ومشاهده ايله تلذذ وتنعم اولناجق
شيلر واردر • حال بوكه اهل جنت
جنتده مخلدوندرلر ضروريات
دينيه دن برسي دخي دفع الحجابدر
والله تعالى نڭ خلايق اوزرلرينه
تجليسيدر • وذات اجل واعلايي
جمله سي عيانا مشاهده ايلمه لريدر •
برهان الله تعالى بيورر • للذين احسنوا
الحسنى وزياده • يعنى دار دنياده احسان

ایدنلر ایچون جنت واردر • دخی لقا واردر
ودخی الله تعالی بیورور • وجوه یومئذ
ناضرة الی ربها ناظرة • قیامت کوننده
طراوة وحسن صاحبی اولان یوزلر
الله تعالینک ذات تشریفنه نظر ایدجیلردر
ودخی الله تعالی بیورور • لا تدرکه الابصار
اهل سنت الله تعالینک بو قول ایله رؤیتی
اللهنک جوازی اوزرینه استدلال ایدیلر
اکر رؤیت ممتنع اولایدی نفی ایله تمدح
حاصل اولمزایدی • زیرا معدوم عدم
رؤیتیله مدح اولنمز • رؤیتک امتناع

ایچون نفی رؤیت ایله تمدح رؤیت ممکن اولدوده
لمانع رؤیت اولنمیز امرده اولور • بو
محلده مانع حجاب کبریا ایله تعززدر •
وذکر اولنان آیات کریمه لری مؤیددر
شیخینک حدیث که فخر عالم سید بنی آدم
صلی الله علیه وسلم بیوردی • انکم سترون
ربکم کما ترون القمر لیلة البدر •
تحقیق سزلر جنت اعلاده رب العالمینی
کوررسکز نتکم لیلهٔ بدرده قمری کوردیککز کبی
یعنی عیانا بلا شک ولا شبهة • سعد
الملة والدین تفتازانی رحمة الله علیه

شرح عقايدده در كه بو حديث شريف
مشهوردر • اكابر صحابه رضوان الله
عليهم اجمعيندن يكرمي بر صحابه بو حديث
شريفي روايت ايلدي • يا رب بزه سعادت
ونجاح وفلاح ايله اكرام ايله • وبزي
دنياده احسان ايليوب آخرتده حسنى و
زياده يه نائل اولنلردن ايله • نبي الرحمة
وشفيع الامة وكاشف الغمة • ومجلي الظلمة
ومولي النعمة • محمد عليه الصلوة
والسلام حرمتنه صلى الله عليه وعلى
آله واصحابه عدد متبعيه ومبتغيه امين •

خاتمه

قضا وقدر بياننده اولنجيدر • معلوم
اوله كه تحقيق قضا وقدر مسئله سي مباحث
معقول ومنقولك اهمّاتندندر • ومسائل
اصولك مهمّاتندندر • اول مباحث مقدمه
صعبه وتحقيقاته حقه يه توقف ايلدوكيچون
انده اختلاف آرا وبدعه واهوايه ميل
ظاهر اولدي • ناسدن چوغني كوررسنكه
قضا وقدر مسائلنده ظاهر مقالدن فهم
ايلدكلري ايله اكتفا ايلديلر • انلر ايچون
حقيقت حاله اطلاع اولمقسزن ناسدندر

شول كمسه لركه اول مسائل بيانه تصدي
ايلديلر • من غير دليل چوق كمسه يي
اضلال ايلديلر • وكندولري دخي سواء
السبيلدن ضال وخارج اولديلر • و
قتالكم اجر ويله اولديسه اولا قضا وقدر
معنالري بيان وثانيا ما نحن فيهمزه شروع
ايلمك لازم اولدي • حتى حق ظاهر اوله
وناسك شلدكلري باطل اولا • معلوم
اوله كه مشايخ رحمهم الله قضا وقدر •
الله تعالينك صفتلري اولدقلرنده اتفاق
ايلديلر • تفسيرلرنده اختلاف ايلديلر •

سعد الدين التفتازاني رحمه الله دركه
قضا فعلندن عبارتدر • زياده احكام
ايله بله • قدر هر مخلوقي حدّ ايله تحديددر
اول حدّ مخلوقده بولونور • حسندن وقبحدن
ونفعدن وضردن وانك حاوي ومحيط اولان
زماندن ومكاندن وانك اوزرينه ترتب
ايدن ثواب وعقابدن • سعد الدينك
بياني بلدوكنك اوزرينه در • جمهور مشايخ
حنفيه • الله تعالينك فقضيهن سبع سموات
قول شريفيله مستدللر اولدقلري حالده
زيرا قضا صنع معناسنه در • لغتك شهادتنه

بناءً ودخی الله تعالی نك وخلق كل شیء
فقدره تقدیرا • قول شریفیله مستدللر
اولدقلری حالده • زیرا معناسی الله تعالی
هر شیئی حكمته موافق تقدیر اتمكلك ایله تقدیر
ایلدیده خلق اتمكلكنی تقدیر ایلدوكی وقدره
خلق وایجاد ایلدی • زیرا قدر احاطة
المقدار معناسنه در • لغتك شهادتنه
بناءً اویله اولنجه قضا وقدرده عند
النقل معنای لغویلرینی اعتبار لازمدر
اما قضا وقدری معنای لغویلرینه مناسب
اولمین معنایه نقل خلاف اصلدر •

یعنی روایت کبیله قلسه محمولدر
اصل تقدیرك بیانی ایلدكلرینه كوره
منه

امام لقانینك جوهرة التوحید شرحنده
بیان ایلدوكنه كوره • ایكنجی ایتده قلب
اعتبار محافظه سی فاصله ایچون جمهور
مشایخ اشاعره ذاهب اولدیلركه قضا
ترتیب خاص اوزره موجوداتك نظامنی
مقتضیه اولان اراده ازلیه در • قدر
اول اراده نك اشیایه تعلقیدر • بعضلر
دخی قضا وقدر الله تعالی نك صفات
علیاسندندر • ایكیسندن بری
ایله مراد حكم اجمالیدر • آخرایله مراد
حكم تفصیلیدر • محققون دیدیلر حكم

امام

قضا وقدره منبع كبیدر • قضا وقدردن
هر برسی حكمدن منشعب اولور • حكم قضا
وقدره نسبتله مجمل كبیدر • قدر تفصیلده
مرتبه‌ء اولیده‌در • قضا ذلك التفصیلده
مرتبه‌ء اخره‌در • بونك توضیحی حكم تدبیر
اول واخر كلیدر • قدر اسباب كلیه‌نك
وضع كلیدر • قضا حركات مقدره‌ء اولا
اسباب كلیه‌نك مسبباته محدوده‌یه
توجهدر • قضا وقدرك تفسیرنده
اقوال اخر واردر • لكن ذكر ایلدیكمزده
الله تعالینك ایقاظ ایلدوكی كمسنه‌یه

كفایت عظیمه واردر • اگر سؤال اولو
لنورسه‌كه قدرده تكلم منهی عنه دكلمیدر
جواب ویررزكه منهی عنه دكلدر •
منهی عنه اولان قدرك اسرارنده
تكلمدر • اصل قدرده بومقدار تكلم
ونظر قادر اولانره واجبدر • وقتاكم
بونی سن بلدك ایسه معلومك اولسونكه
الله تعالی جمیع اشیایی خلق وایجاد ایلدی
علم • وتقدیر • وقضا • واراده • وقدرت
ایله اول اشیا بونلر ایله مسبوقه اولدوغی
حالده وحكمتلره منسوب اولان ترتیب

ایله مرتبه اولدوغی حالده • اشیا اول
ترتیبدن متحوله و متبدله اولمز • زماندن
نسبتدن عاریدر و اولان تعلق ایله اشیایه
متعلق اولان علمده تبدل و تحول اولمدوغی
تقدیر و قضاده علی وفق العلم در یعنی
علمده تبدل اولمدوغی کبی • قدرده و
قضاده دخی تبدل یوقدر • و تقدیر
و قضا اشیایه مخصصه اولان اراده و
مقربه اولان قدرته موجبا وزره در •
و الله تعالینک علم و تقدیری عبدی حیز
اضطراره چقرمزلر • و عبدن اراده‌یی

سلب ایتمزلر • زیرا تقدیر و قضا علمه
تابعدر • و علمده معلومه تابعدر یعنی
علم و معلوم متطابقاندرلر بو مطابقتده
اصل معلومدر • معلوم اولکه علم
معلومه تابعدر • دیمکلکن معناسی اولدر که
معلوم واقعده نه شکلده واقع اولاجق
ایسه علم اولیله تعلق ایدر • امر بویله
اولدیسه الله عظیم الشاننک ازلده جمله
اشیایی بلمسنده عبادک افعال اختیاریه
سنده جبر لازم کلمز • زیرا الله تعالی
شویله بلدیکه فلان قولم فلانی قتل

فلان فعلی اختیار ایله ایشلیه جکدر •
و بنده انی خلق ایده جکم • و فلان قولم
فلان وقتده فلان فعلی اختیار ایله ترك
ایده جکدر • و بنده خلق ایتمیه جکم • و
سائرلرنده بوکا قیاس ایله بو ذکر اولنان
شرح مقاصددندر • زیاده تفصیلی مراد
ایدن اکا مراجعت ایدر • وقتا کم علم معلومه
تابع اولدیسه علم معلومده نه ایجابا نه
منعا مؤثر دکلدر • زیرا تابعك شانی
متبوعده مؤثر اولمقدر • اکر تابع متبوعده
مؤثر اولسه تبعیت و اصالت امر منعکس

اولور • شول کمسنه که بو مذکورك خلافنی
قائل اوله تحقیق اول کمسنه ضال و مضل
اولدی • وقتا کم تقدیر ازلی جزم اشلدی کمز
خیره و شره و طاعته و معصیته بزی
مضطر قلمدی و غی تابت اولدیسه • بزدن
علی سبیل الاختیار صادر • و واقع اولان
ذنبدن اعتذاره مساغ یوقدر • یعنی
اعتذار ایدوب دینلکه بو ذنب
مقدرات و مکتوباتدندر • اویله اولنجه
بز لومه و عتاب و عقابه مستحق اولمیوز
دیمکه مجال یوقدر • اکر امر ذکر اولنانك

عكس وبیان اولنانك خلاف اوزره
اولیدی • عبد سعی وطلب ایله امر اولنمزدی
وكسب فرض اولنمزدی • عبد ایسه سعی
وطلب وكسب ایله امر اولندی • معلوم
اولدیكه عبددن صادر اولان افعالده
عبدك مدخلی وار ایمش • بناء على ذلك
شرح مواقفده وشرح مقاصدده • و
سائر كتب كلامیه‌ده بیان اولندیكه •
عبد ارادهٔ وقدرتنی فعل جانبنه صرف
اتمكله كسب دینلور • عقبنده الله تعالینك
ایجادنه خلق دینلور • اویله اولنجه مقدور

واحد تحت قدرتینده داخلدر • لكن
جهتین مختلفتین ایله • فعل الله تعالینك
مقدوریدر • ایجاد جهتی ایله عبدك
مقدوریدر • كسب جهتی ایله حاصل كلام
ونتیجهٔ مرام فعل واحدك وجود بش شیئه
توقف ایدر • مشیئتین • وقدرتین •
وتكوین • وقضالهدن خبریه • وقدریه
طائفه‌سی بو مطلبده وادیٔ ضلالتده
درلر • توسط واقتصادده سالك اولمیوب
افراط وتفریطه میل ایلدكلری ایچون • وفقاكم
الله تعالینك علمنك وتقدیرنك تعلقی

ممكنك ايكى طرفنك برينى حدّ امكاندن وحيز
قدرة عبددن اخراج ايلدوكى ثابت
ومتقرر اولديغنه عبد كسب ايلدوكى
افعالنده مجبور دكلدر • ومباشرت
ايلدوكى اعمالده مضطر دكلدر • نتكيم
جبريه بلا برهان جبره واضطراره ذاهب
اولوب زعم ايلديلركه قضاء ازلى ختم
لازم وقدر جازمدر • برجماد كبى بز •
اختيار وقدرتك انتفاسنده بزدن صادر
اولان افعال واعمال اضطراريه در •
افعالك بزه نسبتى فواعله نسبت دكلدر

بلكه محاللرينه نسبتدر • بو سوز سلف
صالحينك مذهبلرينه مخالفتدن قطع
نظر جبر محضدر • وقطعا باطلدر وكفردر
تاتارخانيه صاحبى رحمة الله عليه
دركه يجب اكفار الجبرية لعدم رؤيتهم
للعباد فعلا اصلا يعنى جبريه طائفه سنى
كفره نسبت واجبدر • انلر عباد ايچون اصلا
فعل رؤيتنه تمكلريچون • وفعلده عبدك
اصلا مدخل يوقدر • وفعلك صدورى •
اضطراريدر • ديدكلريچون مع هذا جبريه نك
بو توهملرى عبدك افعالنده مدخل اولدوغنه

دلالتا يدن نصوص قطعيه يي تكذيبدر

الله تعالى بيورر لها ما كسبت • وعليها

ما اكتسبت • يعني خيردن نفسك كسب

ايلدوكي وشردن نفسك اكتسابي نفس

ايچون اولوجيدر • الله تعالى خبر نفسك

خير ايله منتفع اولمز • وشر ايله متضرر

اولمز ودخي الله تعالى بيورر • جزاء بما كانوا

يعملون ودخي الله تعالى بيورر • فمن شاء

فليؤمن ومن شاء فليكفر • يعني مراد ايدن

ايماننى ايلسون • مراد ايدن كافر اولسون •

ايمان ايدنك ايماننى وكافر اولانك كفرني

بن قيرمم بيورر الله تعالى ودخي ذكر اولنان

آيات كريمه لرك امثالي جوق آيتلر وار

واردركه جبرك بطلاننه وقائلنك كفرنه

دلالت قطعيه ايله دلالت ايدر • جبريه

طائفه سي الله تعالى نك كتابنده اولان

شئيئه التفات اتمديلر • انلر اوزرينه

كتاب للهدي ميثاق اخذ اولنمديكه

الله تعالى اوزرينه ديمك لاحق ديك ديو

مع هذا كه الله تعالى نك كتاب كريمني

اوقوزلر • لكن شول كيمسه لركه الله تعالى

انلر ايچون نور قلمديى • انك ايچون نور اولمز

والحاصل بو طائفه جبریه ایچون اصلا حسن و ادراك یوقدر • حیوانك حسنی کبی انلر ایله بحث ایدن کمسه نك مثلی شول کمسنه نك مثلی کبیدر که • دعا و ندادن غیری بر شیء اشتیمیوب و فهم ایتمین حیوانه ندا ایدر • یعنی جبریه طائفه سی بهائم قبیلندندر • انلر ایله بحث امر معقول دکلدر • الله تعالیدن دوام ایمانی استرز و خذلاندن الله تعالیه صغنرز • اما طائفهٔ قدریه انلر زعم ایدرلرکه کفر و معاصی الله تعالینك قضاسی و قدری ایله دکلدر

ودخی الله تعالی عبادك افعال اختیاریه سنی مراد ایلمز • و خیر الله تعالینك خلق ایله در شر انسانندندر • یاخود شیطاندندر • و بونلردن غیری بخه هذیانات و ترهات سویلرلر • اول هذیانات نفس خبیثه لرینی افعال قبیحه لرینه خالقه قلمقلغله متفرعدر • بو کلام قدر محضدر • و قطعا باطلدر الله تعالی بیورر • ما اصاب من مصیبة فی الارض ولا فی انفسکم الا فی کتاب من قبل ان نبراها یعنی ارضده و نفسلرکزده بر مصیبت اصابت ایتمدی • الا اول مصیبت

خلق وایجاد اتمزدن مقدم لوحده مکتوبدر
وعلمزده مثبته قلدق بو آیت قطعا
دلالت ایدرکه خیر وشر ونفع
وضر وحلو ومر جمله سی الله تعالینك
تقدیری وقضاسی وخلق ایله در ودخی
الله تعالی بیورر قل لن یصیبنا الا ما
کتب الله لنا حبیبم یا محمد دیسن بزه
البته اصابت ایلمز الا الله تعالینك
قضا وتقدیر ایلدوکی اصابت ایدر
ودخی الله تعالی بیورر انا کل شیء
خلقناه بقدر تحقیق بن عظیم الشان

هرشیء قدر وقضا ایله خلق واحداث
ایلدم اگر سؤال اولنورسه کفر
وشرور ومعاصی الله تعالینك قضاسیله
اولیدی انلره رضا واجب اولور ایدی
زیرا قضایه رضا اجماعا واجبدر حال
بوکه انلره رضا جائز دکلدر لازم کلدیکه
انلر قضا ایله دکلدر جوابنده درز کفر
وشرور ومعاصی مقضیه در مقضی
عبدك صفتیدر زیرا الله تعالینك
قضاسیله اولوجیدر بو ذکر اولنان
قضا دکلدر قضا الله تعالینك صفتیدر

رضا قضایه لازمدر • مقضیه رضا
لازم دکلدر • حاصل کلام و خلاصهٔ مرام
طائفهٔ قدریه نك اعتقادلرینه لازم
کلن ضرر احاطه دن نطاق بیان و
لسان انسان عاجز بلکه اعجزدر • ای طالب
حق کوردکمی مسنکه مشایخ ماوراء النهر
رحمهم الله انلر حقلرنده بیوردیلر •
مجوس حالی بونندن قدریه دن اهوندر
زیرا مجوس بر شریك اثبات ایتدیلر • اما
طائفهٔ معتزله شرکاء لا تحصی • و خالقین
لا تستقصی اثبات ایتدیلر • خذلهم الله

و اهلکهم صاحب مسایره و تاتارخانیه
انلری کفار ایلدیلر • هر عبد فعلنك
خالقیدر دیو دعوی ایلدکلری ایچون •
و شر مقدر الامور اولان الله تعالینك
تقدیر و خلق ایله اولدوغنی انکار ایلدکلری
ایچون • طائفهٔ قدریه نك ذم و اقوال
خبیثه لرینی تقبیح و عقائد باطله لرینی
تشنیع بابنده • رسول الله صلی الله علیه
و سلم بیوردی • الله تعالینك قدرینی
نفی و تکذیب ایدن طائفهٔ بو امتك مجو
سیلردر • اکر انلر مریض اولورلر ایسه

بو حدیث شریفی ابوداود سننده
و حاکم مستدرکنده
ایراد بیوردیلر

عیاده ایتمك و اكرها لك اولولر ایسه
جنازه لرنه حاضر اولمك سز و الحاصل
الله تعالی مقادیری و اولجق شیلری ولمزدن
مقدم ازلده تقدیر و قضا ایلدی
و لوح محفوظده یازدی لا بطریق
الحكم بلكه بطریق الوصف یعنی الله
تعالی ازلده بلدی و تقدیر و قضا
و تدبیر ایلدی لكن عبادك اختیارات
جزئیه و ارادات قلبیه لریله شو امور
اشیایه حكملر در حال شان بویله
اولدوغی اختیار جزئیه محققدر فافی

دكلدر نتیجة الكلام و زبدة
المرام هر بولونان شیلر الله تعالینك
علم و تقدیر و قضاسی و تدبیر حسب
او زره بولنور كرك خیر و كرك شر
لكن خیر الله تعالینك رضاسیله در
اما شر رضا ایله دكلدر برهان
الله تعالی بیورر قل كل من عند الله
حبیبم یا محمد حسنه و سیئه دن هر
برسی الله تعالینك عندندن اولوجیدر
و دخی الله تعالی بیورر و لا یرضی لعباده
الكفر الله تعالی قوللری ایچون كفره

راضی اولنز ودخی الله تعالی حیورر •
والله لا یحب الفساد • الله تعالی
فساددن راضی دکلدر • قضا وقدره
متعلق بو محلده ذکر اولنان عقله اطبق
ونقله اوفقدر • نتکم موفق اولان ترخی
دکلدر • یا رب نبی مصطفی ورسول
مجتبی حرمتنه بزی توفیق وزرینه ثابت
ایله • وخذلاندن بزی محفوظ ایله
یا رب کتاب مکنون خزائننده مخزون
اولان سرلر حرمتنه بوکتابی ذات تشریفک
دلائلنی مطالعه مرآت • واسرار

صفاتک اطلاعه منهاج ایله • ودار
آکدارده جمیل ذکر • ودار قرارده جزیلک
اجرایله بزی مثاب ایله • وبزی واخوان
مسلمین انبیالر • وصدیقلر • وشهیدلر •
وصالحلر • وبونلره الی یوم القیام
احسان ایله • اتباع ایدنلر ایله حشر
ایله • بوکتابک تبییض متفق وتنمیق تمام
اولدی • فخر عالم مفتخر بنی آدم سید
العالمین • وسند العالمین • نبی الانبیا
وصفوة الاصفیا والاولیا • حبیب
ربنا • الصمد الاحد • ونبی مولینا فی زمان

كان آدم فيه بين الروح والجسد حضرت
محمد المصطفى صلى الله عليه وسلم
في الملإ الأعلى حضرتلرينك هجرتلرينك
بيك يوز يتمش سنه سي رمضان شريفنده
وبو كتاب دخي تمام اولدي بيك يوز
يتمش اوج سنه سي ذي الحجهء شريفنك
اون بشنجي كوني وصلى الله على سيدنا
ومولينا وسندنا محمد وعلى سائر الانبياء
والمرسلين وعلى آل كل وصحبهم اجمعين
والحمد لله رب العالمين سوده الفقير
السيد اسمعيل ابن ابراهيم بقعوم جي زاده

صفائك

Süleymaniye U. Kütüphanesi
Fatih
Yeni
Eski kayıt no. 2845